ORTAOKUL – İMAM HATİP ORTAOKULU

KUR'AN-I KERİM 5

DERS KİTABI

Bu kitap Millî Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının **30.11.2015** tarih ve **92** sayılı kararıyla (listenin 38. sırasında) **2016-2017** öğretim yılından itibaren beş yıl süreyle **ders kitabı** olarak kabul edilmiştir.

YAZAR

Şeyma BENLİ

mevsim YAYINCILIK

Bahçekapı Mah. 2460. Sok. No.: 7 06370 Şaşmaz/ANKARA
tel.: (0312) 278 34 84 belgeç: (0312) 278 30 46

SERTİFİKA NO: 35570

YAYINA HAZIRLAYANLAR

Editör	: Elif ÇAL
Dil Uzmanı	: Nuray ÖZÇELİK
Görsel Tasarım	: Gülşah BOSTAN
Ölçme - Değerlendirme Uzmanı	: Hasan PEKTAŞ
Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık	: Filiz KONCA
Program Geliştirme Uzmanı	: Türkan YILDIRIM

ISBN: 978-975-8198-79-5

Baskı ve Cilt

TUNA
MATBAACILIK SAN. VE TİC. A.Ş.

tel.: (0-312) 278 34 84 (pbx) belgeç: (0-312) 278 30 46
www.tunamatbaacilik.com.tr
e-posta: tuna@tunamatbaacilik.com.tr
SERTİFİKA NO: 16102

Baskı Yeri ve Yılı
Ankara, 2018

İSTİKLÂL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilâl!
Kahraman ırkıma bir gül! Ne bu şiddet, bu celâl?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl.
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl.

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner, aşarım.
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Garbın âfâkını sarmışsa çelik zırhlı duvar,
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imanı boğar,
Medeniyyet dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş, yurduma alçakları uğratma sakın;
Siper et gövdeni, dursun bu hayâsızca akın.
Doğacaktır sana va'dettiği günler Hakk'ın;
Kim bilir, belki yarın, belki yarından da yakın.

Bastığın yerleri toprak diyerek geçme, tanı:
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehit oğlusun, incitme, yazıktır, atanı:
Verme, dünyaları alsan da bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda?
Şüheda fışkıracak toprağı sıksan, şüheda!
Cânı, cânânı, bütün varımı alsın da Huda,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyada cüda.

Ruhumun senden İlâhî, şudur ancak emeli:
Değmesin mabedimin göğsüne nâmahrem eli.
Bu ezanlar -ki şehadetleri dinin temeli-
Ebedî yurdumun üstünde benim inlemeli.

O zaman vecd ile bin secde eder -varsa- taşım,
Her cerîhamdan İlâhî, boşanıp kanlı yaşım,
Fışkırır ruh-ı mücerret gibi yerden na'şım;
O zaman yükselerek arşa değer belki başım.

Dalgalan sen de şafaklar gibi ey şanlı hilâl!
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helâl.
Ebediyyen sana yok, ırkıma yok izmihlâl;
Hakkıdır hür yaşamış bayrağımın hürriyyet;
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl!

Mehmet Âkif Ersoy

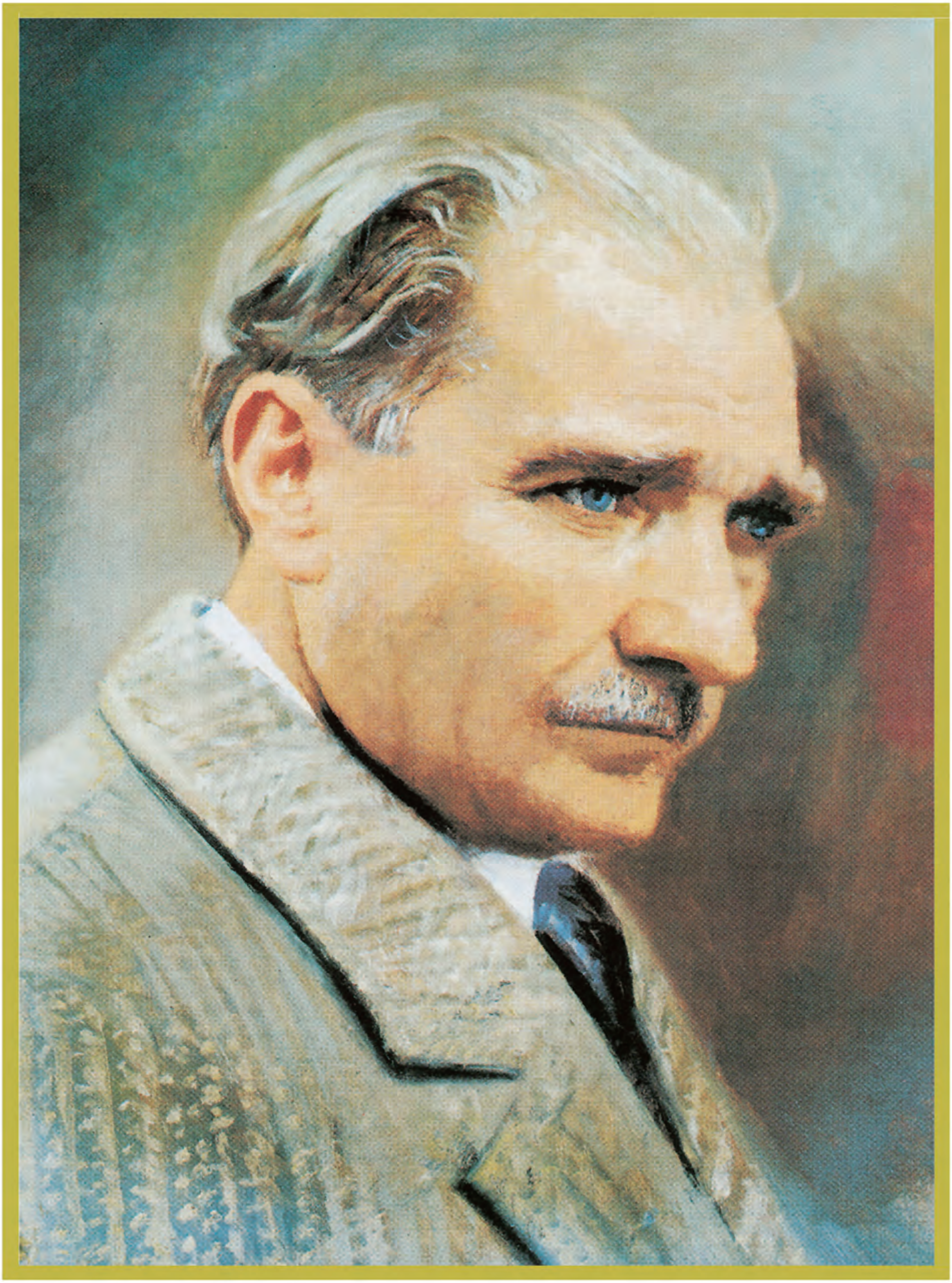
GENÇLİĞE HİTABE

Ey Türk gençliği! Birinci vazifen, Türk istiklâlini, Türk Cumhuriyetini, ilelebet muhafaza ve müdafaa etmektir.

Mevcudiyetinin ve istikbalinin yegâne temeli budur. Bu temel, senin en kıymetli hazinendir. İstikbalde dahi, seni bu hazineden mahrum etmek isteyecek dâhilî ve hâricî bedhahların olacaktır. Bir gün, istiklâl ve cumhuriyeti müdafaa mecburiyetine düşersen, vazifeye atılmak için, içinde bulunacağın vaziyetin imkân ve şeraitini düşünmeyeceksin! Bu imkân ve şerait, çok namüsait bir mahiyette tezahür edebilir. İstiklâl ve cumhuriyetine kastedecek düşmanlar, bütün dünyada emsali görülmemiş bir galibiyetin mümessili olabilirler. Cebren ve hile ile aziz vatanın bütün kaleleri zapt edilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi bilfiil işgal edilmiş olabilir. Bütün bu şeraitten daha elîm ve daha vahim olmak üzere, memleketin dâhilinde iktidara sahip olanlar gaflet ve dalâlet ve hattâ hıyanet içinde bulunabilirler. Hattâ bu iktidar sahipleri şahsî menfaatlerini, müstevlîlerin siyasî emelleriyle tevhit edebilirler. Millet, fakr u zaruret içinde harap ve bîtap düşmüş olabilir.

Ey Türk istikbalinin evlâdı! İşte, bu ahval ve şerait içinde dahi vazifen, Türk istiklâl ve cumhuriyetini kurtarmaktır. Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda mevcuttur.

Mustafa Kemal Atatürk

MUSTAFA KEMAL ATATÜRK

İÇİNDEKİLER

ORGANİZASYON ŞEMASI

ÜNİTEYE HAZIRLANALIM

1. "Kur'an-ı Kerim" size neler çağrıştırıyor? Aşağıya bu çağrışımları yazarak bir zihin h
tası oluşturunuz.

....

.... — Kur'an-ı Kerim — ....

Ünite içinde işlenecek konularla ilgili soruların ve çalışmaların yer aldığı bölümdür.

Hazırlık Çalışması

1. İyi bir insan olmak için neler yapıyorsunuz? İyi ve kötüyü ayırt etmenizde size yol gösterici olan nedir?
2. Kur'an-ı Kerim neden ilginizi çeker? Onda en çok neleri merak edersiniz?
3. "Kur'an-ı Kerim, Allah (c.c.)[1], tarafından indirilen ilahî bir kitaptır. Kur'an, Allah'ın (c.c.) sözlerinden oluşur."

Yukarıdaki bilgilerden de yararlanarak Kur'an-ı Kerim'i okuyup anlamanın niçin önemli olduğunu söyleyiniz.

Konu girişlerinde ön bilgilerinizi harekete geçirmek, motivasyonunuzu artırmak ve hazır bulunuşluk düzeyinizi belirlemek amacıyla düzenlenen bölümdür.

Yemek yedikten sonra verdiği nimetlerden dolayı Allah'a (c.c.) hamd etmek için nasıl dua edildiğini araştırarak arkadaşlarınızla paylaşınız. Aşağıda verilen örnek yemek duasını inceleyiniz.

"Bizleri yediren, içiren ve Müslüman olarak yaratan Allah'a hamd olsun. Bize ikram eden, bize hidayet eden, bizi doyuran ve her türlü nimeti bize ihsan eden Allah'a hamd olsun. Allah'ım, bu yemekte bize bereket ihsan eyle. Amin."

http://dua.nokta.diyanet.gov.tr/DuaMetinleri.aspx

Konular işlenirken konunun daha iyi anlaşılması amacıyla düzenlenen etkinliklerin olduğu bölümdür.

NELER ÖĞRENDİK?

1. Hz. Âdem (a.s.) vefat ettikten sonra insanlar ne gibi sapkınlıklar gösterdiler? Aşağ
yazınız.

....

....

....

2. Hz. Nuh'un (a.s.) oğlunun bir peygamberin oğlu olmasına rağmen iman etmediği cezalandırılmasından ne gibi sonuçlar çıkarılabilir?

İşlediğiniz konularla ilgili soruların yer aldığı bölümdür.

ÜNİTEMİZİ DEĞERLENDİRELİM

A. Aşağıdaki soruları cevaplayınız.

1. Kur'an-ı Kerim okumanın ve öğrenmenin önemini açıklayınız.
2. Kur'an-ı Kerim'i neden sevmeliyiz? Açıklayınız.
3. Hz. Lokman'ın oğluna öğütlerinden iki tanesini defterinize yazınız.
4. Hamd ve şükür ne anlama gelmektedir? Açıklayınız.

Ünitede işlediğiniz konularla ilgili soruların ve çalışmaların olduğu bölümdür.

ÖZ DEĞERLENDİRME FORMU (1. ÜNİTE)

Aşağıdaki form, kendinizi değerlendirmeniz amacıyla düzenlenmiştir.

Size uygun olan bölümü işaretleyiniz. Varsa eksiklerinizi ve bunları gidermek için neler y
tığınızı formun altında verilen alana yazınız.

		Evet	Hayır
1	Kur'an-ı Kerim'i niçin okumamız gerektiğini bilirim.		
2	Kur'an-ı Kerim'i öğrenmeye istekliyim.		

Ünitede işlenen kazanımları gerçekleştirme düzeyinizi belirlemeyi amaçlayan bölümdür. Bu bölümde kendinizi değerlendirip eksikleriniz varsa tamamlayabilirsiniz.

Öz değerlendirme formunu oluşturacağınız ürün dosyalarında saklayabilirsiniz.

Formun sonunda –varsa– eksiklerinizi belirtip bunları nasıl gidereceğinizi not edebileceğiniz bölümler de yer almaktadır.

1. ÜNİTE

KUR'AN-I KERİM'İ TANIYALIM

Bu ünitede;

➤ Kur'an-ı Kerim'i okumanın ve öğrenmenin önemini kavrayacağız.

➤ Kur'an-ı Kerim'i öğrenmeye istekli olacağız.

➤ Kur'an-ı Kerim'e bağlanmanın sevgiyle mümkün olduğunu kavrayacağız.

➤ Hz. Âdem (a.s.), Hz. Nuh (a.s.), Hz. Hud (a.s.), Hz. Salih (a.s.) kıssalarını temel özellikleriyle açıklayacağız.

➤ Lokman suresini genel özellikleriyle tanıyacağız.

➤ Bakara suresinin 201 ve İbrahim suresinin 41. ayetlerinde yer alan duaların anlamını kavrayacağız.

➤ Hamd, şükür, rahmet, ihlas kavramlarının anlamlarını ifade edeceğiz.

ÜNİTEYE HAZIRLANALIM

1. "Kur'an-ı Kerim" size neler çağrıştırıyor? Aşağıya bu çağrışımları yazarak bir zihin haritası oluşturunuz.

....

.... **Kur'an-ı Kerim** ....

....

2. Hz. Nuh (a.s.) ile ilgili iki ayet bularak defterinize yazınız.

3. Lokman Hekim'in kim olduğunu araştırınız. Araştırma sonucunuzu sınıfta arkadaşlarınızla paylaşınız.

4. Aşağıdaki kelimelerden ve dua ile ilgili ön bilgilerinizden yararlanarak defterinize bir paragraflık bir yazı yazınız.

Dua

İletişim

Yalvarmak

Sığınmak

Dilemek

Yönelmek

5. Yüce Allah'ı (c.c.) övmek anlamına gelen sözcük aşağıdakilerden hangisidir?

A. Şükür **B.** Rahmet **C.** Hamd **D.** İhlas

I. KUR’AN-I KERİM’İ ÖĞRENİYORUZ

1. Kur’an-ı Kerim’i Niçin Okumalıyız?

Hazırlık Çalışması

1. İyi bir insan olmak için neler yapıyorsunuz? İyi ve kötüyü ayırt etmenizde size yol gösterici olan nedir?

2. Kur’an-ı Kerim neden ilginizi çeker? Onda en çok neleri merak edersiniz?

3. “Kur’an-ı Kerim, Allah (c.c.)[1], tarafından indirilen ilahî bir kitaptır. Kur’an, Allah’ın (c.c.) sözlerinden oluşur.”

Yukarıdaki bilgilerden de yararlanarak Kur’an-ı Kerim’i okuyup anlamanın niçin önemli olduğunu söyleyiniz.

Kur’an-ı Kerim, Hz.[2] Peygamber’e (s.a.v.) vahiy yoluyla gelen, Allah’ın (c.c.) mucize kelamıdır. Hiçbir değişikliğe uğramadan nesilden nesile aktarılmıştır. Okunması ile ibadet edilen bu yüce kitap, bütün özellikleriyle insan hayatını anlamlandırmaktadır.

“O Ramazan ayı ki Kur’an o ayda indirilmiştir. (O Kur’an) insanları hidayete erdirmek, doğru yolu ve hak ile batılı ayırt eden hükümleri açıklamak üzere indirilmiştir.”[3]

İnsan daima kendisini doğru yöne yönlendirecek bir rehbere ihtiyaç duyar. Kur’an-ı Kerim’de insanın en doğru biçimde yaşamasını sağlayacak bilgiler bulunmaktadır. Kur’an’da daha önce yaşamış peygamberlerden ya da insanlardan ibretlik örnekler verilmektedir. İnsan bu örneklerden ders alarak kendisine çekidüzen vermektedir.

Bu husus hakkında Yüce Allah (c.c.), Kur’an’da şöyle buyurmaktadır:

“Andolsun ki, onların kıssalarında akıl sahipleri için ibret vardır. Kur’an uydurulabilecek bir söz değildir. Fakat kendinden öncekileri tasdik eden, her şeyi ayrı ayrı açıklayan ve inanan bir toplum için de bir yol gösterici ve bir rahmettir.”[4]

Kur’an, Müslümanların kitabıdır.

1. “Celle celâluhu” şeklinde okunur, şanı yüce anlamına gelir.
2. Hazreti şeklinde okunup “saygıdeğer” anlamına gelen kısaltma.
3. Bakara suresi, 185. ayet (Bu kitapta yer alan tüm ayet mealleri Türkiye Diyanet Vakfı yayınlarından alınmıştır.).
4. Yûsuf suresi, 111. ayet.

Dünya hayatı dışında, insanın sadece kendi aklına dayanarak bilemediği ahiret hayatı da vardır. Yüce kitabımız bizlere ahiret hayatı hakkında yeterli bilgiler vermektedir. Kur'an'da geçen bazı bilgilere araştırarak veya deney yaparak ulaşmak mümkün değildir; onları sadece Allah (c.c.) bilir. Bütün bu bilgiler, kendisi de bizim gibi bir insan olan Hz. Peygamber (s.a.v.) vasıtasıyla insanlara ulaştırılmıştır.

"...Gerçekten size Allah'tan bir nur ve apaçık bir kitap geldi. Rızasını arayanı Allah o kitapla kurtuluş yollarına götürür ve onları izniyle karanlıklardan aydınlığa çıkartır, dosdoğru yola iletir."[5]

Kur'an-ı Kerim, bize en temel yol göstericidir.

Allah'a (c.c.) karşı teşekkür etmenin en güzel yolu O'na karşı olan görevlerimizi yerine getirmemizdir. Sevgili Peygamber'imiz (s.a.v.) bizleri Kur'an okumaya teşvik ederek: **"Kur'an okuyunuz. Çünkü Kur'an kıyamet gününde kendisini okuyup dost edinenlere şefaatçi olarak gelecektir."**[6] demiştir. Kur'an-ı Kerim'i okuyup anlamak her insanın öncelikli görevidir. Müslüman olmanın göstergesi budur. Yine Peygamber'imiz (s.a.v.) bir hadis-i şeriflerinde; **"Kur'an-ı Kerim var ya o, kalplere devadır."**[7] buyurmaktadır.

Kur'an-ı Kerim'i okumanın ve anlamanın önemini kavramalıyız. Onu okuyan, yaratıcısıyla muhatap olur. Bunun bilincinde olan insan Rabb'iyle (c.c.) konuşur, dertleşir. O, dünyada ve ahirette mutluluğa ulaşmanın yolunu gösteren ilahî rehberdir.

Kur'an'da Rabb'imiz (c.c.): **"Ey insanlar! İşte size Rabb'inizden bir öğüt, gönüldeki dertlere bir şifa, müminlere doğru yolu gösteren bir hidayet ve rahmet geldi."**[8] buyurmaktadır. Kur'an'ın gönderilme amacını Rabb'imiz (c.c.) şöyle ifade eder: **"Bu Kur'an, ayetlerini düşünsünler ve akıl sahipleri öğüt alsınlar diye sana indirdiğimiz mübarek bir kitaptır."**[9]

Kur'an'ın ilk ayeti: "Oku!" dur. Dolayısıyla okumadan anlaşılamadığı için onu okumalı, Yüce Allah'ın (c.c.) bizlere bahşettiği aklımızı da kullanarak anlamak için gayret etmeliyiz.

---

5. Mâide suresi, 15 – 16. ayetler.
6. Muslim, Musâfirûn, 252.
7. Süyûtî, Câmiu's – Sağîr, 6187.
8. Yûnus suresi, 57. ayet.
9. Sâd suresi, 29. ayet.

“Sizin en hayırlınız, Kur’an-ı Kerim’i öğrenen ve öğretendir.”[10] hedefine ulaşmak için Yüce Kur’an’ı okumalıyız.

“Kalbinde Kur’an’dan bir şey bulunmayan kimse harap ev gibidir.”[11] hadisindeki harap eve dönüşmemek için onu okumalıyız.

Yine bir ayet-i kerimesinde Allah (c.c.) şöyle buyurmaktadır: **“Sana kitabı, ancak ayrılığa düştükleri şeyleri onlara açıklaman için ve iman eden bir topluma doğru yolu gösterici ve rahmet olarak indirdik.”**[12] Burada da ifade edildiği gibi Kur’an’ı okumalıyız ve anlamaya çalışmalıyız.

“Gerçekten bu Kur’an, kendisine sıkıca tutunanları doğru yola iletir ve salih amellerde bulunan mü’minlere kendileri için muhakkak büyük bir mükâfat olduğunu da müjdeler.”[13]

“Allah tarafından gönderildiğinde şüphe bulunmayan bu kitap, takva sahibi olan kimseler için bir yol göstericidir.”[14]

“Kur’an’ı güzel okuyan kimse, vahiy getiren şerefli ve itaatkar meleklerle beraberdir.”[15] hadisinin müjdelediği gibi, meleklerle dost ve arkadaş olmak için Yüce Kur’an’ı okumalıyız.

Kur’an okunması, anlaşılması ve yaşanması kolaylaştırılmış bir kitaptır. O hâlde bize düşen de Kur’an emirlerini anlayıp onları imana, amele ve ahlâka dönüştürmektir.

Kur’an okumasını yeni öğreniyor ve okumada zorlanıyorsak bunun zahmeti gibi rahmetinin de çok olduğunu bilerek Kur’an’ı okumalıyız. Peygamber Efendimiz’in (s.a.v.): **“Kur’an’ı okumak için gayret eden ve ancak kekeleyerek zorlukla okuyan kimseye iki kat sevap vardır.”**[16] müjdesinden cesaret alarak zorlansak da Yüce Kur’an’ı okumaya çalışmalıyız.

Hz. Peygamber (s.a.v.) de vefatına yakın bir zamanda Veda Haccı’nda yaptığı konuşmasında; **“Ben size iki emanet bırakıyorum. Onlar, Allah’ın kitabı ve benim sünnetimdir. Onlara sıkıca sarıldığınız müddetçe doğruluktan ayrılmazsınız.”**[17] buyurarak inananların dikkatlerini Kur’an’ı ve sünneti anlayarak yaşamaya yöneltmiştir.

---

10. Buhârî, Fedailü’l-Kur’an 21.
11. Tirmîzi, Fedailü’l-Kur’an 18; Dârimi, Fedailü’l-Kur’an 1.
12. Nahl suresi, 64. ayet.
13. İsrâ suresi, 9. ayet.
14. Bakara suresi, 2. ayet.
15. Buhârî, Tevhid, 52; Müslim, Müsâfirîn, 243.
16. Buhârî, Tevhid, 52; Müslim, Müsâfirîn, 243.
17. İmam Mâlik, Muvattâ, Kader 3.

2. Kur’an Sevgisi

Hazırlık Çalışması

“Bizi dünya ve ahirette mutluluğa ulaştıracak olan ilahî kitabımız Kur’an-ı Kerim’dir. Kur’an-ı Kerim, Yüce Allah’ın (c.c.) sözleridir.”

Yukarıdaki ifadelerden de yararlanarak Kur’an-ı Kerim’i neden sevmemiz gerektiğini arkadaşlarınızla konuşunuz.

Sevgi, insana verilmiş duyguların en güzelidir. İnsan dünyada güzel olan her şeyi sever. Dünyadaki güzel olan her şeyi de bizim için Allah (c.c.) yaratmıştır. Hiçbirimiz yokken Dünya’yı, ısınmamız için Güneş’i yarattı. Rengârenk çiçekleri, böcekleri yarattı. Bunları görebilmemiz için bize göz verdi, güzel sesli kuşları duyabilmemiz için kulak verdi. Tatları, şekilleri birbirinden farklı türlü meyveler ve sebzeler yarattı. Kimisinin etinden, kimisinin sütünden faydalanabilmemiz için de hayvanları yarattı. Bütün bu güzel nimetleri bizim hizmetimize sunan Yüce Yaratıcıya karşı sonsuz sevgi besleriz.

Kur’an-ı Kerim, bize verilen en büyük nimettir.

Allah (c.c.) bizi dünyada yalnız bırakmamış, bize peygamberler ve kitaplar göndermiştir. Sevgili Peygamber’imiz Hz. Muhammed (s.a.v.), bizim gibi bir insandır ve bize Kur’an yoluyla dünyada nasıl yaşamamız gerektiğini ve Allah’ı (c.c.) sevme yollarını göstermiştir.

Kur’an-ı Kerim, dünyada bize verilen en büyük nimettir. Allah (c.c.) insanları çok sevmektedir ve sevgisini de Kur’an’da defalarca söylemiştir.

“Ey kitap ehli! Artık size elçimiz (Muhammed) gelmiştir. O, kitabınızdan gizleyip durduğunuz gerçeklerden birçoğunu sizlere açıklıyor, birçoğunu da affediyor. İşte size Allah'tan bir nur ve apaçık bir kitap (Kur'an) gelmiştir.”[18]

---

18. Maide suresi, 15. ayet.

Bizi çok sevdiğini söyleyen kişiye karşı bizim de sevgimizi göstermemiz gerekir. Sevdiğimiz kişinin sözleri ve davranışları bizim için çok önemlidir. Bizi çok sevdiğini ifade eden Yüce Allah'ın (c.c.) sözleri olan Kur'an'a vereceğimiz önem, O'na karşı olan sevgimizi göstermemizi sağlayacaktır. Sadece "seviyorum" demek yeterli değildir. O'na inanmak, verdiği nimetlerine şükretmek, O'na ibadet ve dua etmek, O'nun emirlerine ve yasaklarına uymak sevgimizi gösterme yöntemlerinden bazılarıdır.

Nasıl ki insan, hayatını devam ettirmek ve yaşamak için fiziksel olarak yemeye ve içmeye ihtiyaç duyuyorsa ruhen de kalplere ferahlık veren Kur'an'ı okumaya ihtiyacı vardır. Kur'an okurken Rabb'imizle (c.c.) konuşmuş, O'ndan gelen kıymetli bir mektubu okumuş gibi oluruz. Sevdiğimiz ve özlediğimiz birinden gelen bir mektubu, bir mesajı nasıl içtenlikle okuyup özlem gidermeye çalışıyorsak bizi yoktan var eden, bize bunca nimetleri veren ve yaşatan Rabb'imizin (c.c.) ayetlerini ve mesajlarını da severek okumalıyız.

Kur'an'ı sevmek, güzel kılıflar içerisinde evin en güzel yerinde saklamak ya da sadece belirli dinî günlerde, gecelerde okumak olmamalıdır. Rabb'imizin (c.c.) söylediklerini bir yaşam tarzı hâline getirerek Kur'an'ı her gün yaşamalıyız. Böylece O'na olan sevgimizi göstermiş oluruz.

Hepimiz Kur'an-ı Kerim'i çok severiz. Çünkü;

- ✔ Kur'an bizim yaşam rehberimizdir.
- ✔ Kalplerimize şifa, gönüllerimize huzur verir.
- ✔ Ruhlarımızı aydınlatır.
- ✔ Güzel kitabımızı okudukça onun belirttiği emir ve yasakları uyguladıkça biz de güzelleşiriz.
- ✔ Güzelleştikçe çevremize ve dünyamıza faydalı insanlar oluruz.
- ✔ Onun emirlerini yerine getirince ahirette cennetle ödüllendiriliriz.
- ✔ Kur'an, Yüce Rabb'imizin (c.c.) sözleridir. Kur'an'ı okudukça Rabb'imizi (c.c.) tanırız.

NELER ÖĞRENDİK?

1. a. Aşağıdaki metni okuyunuz. Metinde boş bırakılan yerleri, verilen kelimelerden uygun olanları ile tamamlayınız.

abdestli — okumaya — uzak — Türkçesini

sessiz — saygı — üstün

b. Aşağıdaki metne uygun bir başlık yazınız.

....

Kur'an'ı her fırsatta .... gayret ediyorum. Sadece Arapçasını değil, ... de okuyorum. Onu anlamaya çalışıyorum. Yüce Rabb'imin (c.c.) .... özelliklerini Kur'an'dan öğreniyorum. Kur'an'ın yasakladığı davranışlardan .... duruyorum.

Kur'an okurken .... olmaya gayret ediyorum. Kur'an-ı Kerim'i yere koymuyorum, ona .... gösteriyorum.

Kur'an dinlerken .... oluyorum.

2. Aşağıya Kur'an-ı Kerim'e olan sevginizi anlatacağınız akrostiş çalışması yapınız.

K ....

U ....

R ....

A ....

N ....

3. Aşağıdaki fotoğrafları inceleyiniz. Fotoğraflarla ilgili zihninizde oluşan düşünceleri verilen boşluğa yazınız.

....

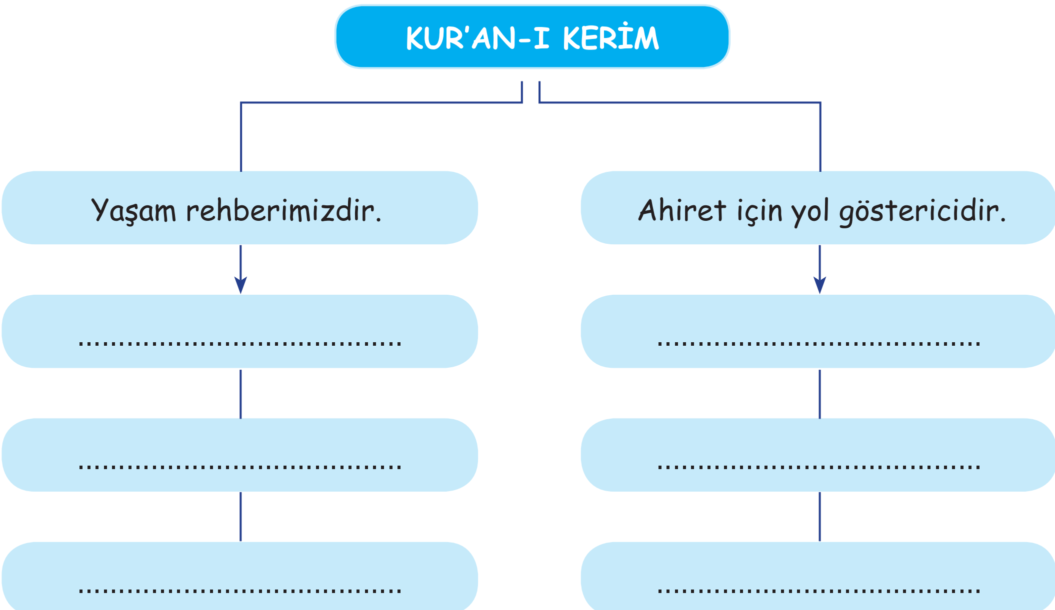
....

....

....

....

4. Aşağıdaki kavram haritasını Kur'an-ı Kerim'in dünya ve ahiret hayatımız için gerekliliğini ortaya koyacak şekilde tamamlayınız.

II. KUR'AN'IN MESAJINI ANLIYORUM

1. Kur'an Kıssaları Öğreniyorum: Hz. Âdem, Hz. Nuh, Hz. Hud, Hz. Salih

Hazırlık Çalışması

Kıssa kelimesinin anlamını sözlükten bulunuz.

Kur'an-ı Kerim'de öğüt verirken izlenen yöntemlerden biri de peygamber kıssalarıdır.

Kur'an-ı Kerim'de peygamberlerin ya da toplumların başından geçen ibret verici olaylar hikâye edilir. Bu hikâyelere **kıssa** denir.

Kur'an-ı Kerim'de kıssaların anlatılmasındaki amaç, insanların ibret almasını sağlamaktır. Yoksa tarihî bir olayın yalın bir hâlde anlatılması amaçlanmamıştır.[18] Allah (c.c.) bu kıssalarla bize onların hayatından örnekler anlatmakta ve bunlardan dersler çıkarmamızı istemektedir. Kur'an-ı Kerim, kıssalardan yararlanarak insanlara iyilikten yana bir tavır sergilemelerini öğretmeyi hedeflemektedir.

Bu kıssalarda anlatılan peygamberlerin bazıları Hz. Âdem (a.s.), Hz. Nuh (a.s.), Hz. Hud (a.s.) ve Hz. Salih'tir.

Kıssaların Kur'an'da Yer Almalarının Nedenleri:

- ✔ Hz. Muhammed'in (s.a.v.) peygamberliğinin ispatlanması,
- ✔ İnsanların daha önce yaşanmış olaylardan ders almaları,
- ✔ Bizden önce yaşamış olanların yaptıkları hataları tekrarlamamamız,
- ✔ Peygamberlerin hayatlarını kendimize örnek almamızdır.

İbret almamız için Kur'an'da kıssalar yer alır.

18. Dinî Terimler Sözlüğü, s.204, MEB.

Hz. Âdem (a.s.)[19]

Hazırlık Çalışması

Hz. Âdem hakkında bildiklerinizi sınıfta arkadaşlarınızla paylaşınız.

Çok eski zamanlarda dünyada hiç kimse yaşamıyordu. İnsanlar yoktu; ağaçlar, denizler, dağlar, nehirler, hayvanlar yoktu. Yüce Allah (c.c.) yeryüzünde hayat olmasını istedi. Bunu yapmak O'nun için çok kolaydı, çünkü O'nun sonsuz gücü ve kudreti bulunmaktadır. Böylece önce dünyayı canlıların yaşayabileceği hâle getirdi.

Allah (c.c.), ne yarattıysa onun yapısına değişmeyen kanunlar koymuştur. Yaradılış kanunları dediğimiz bu kanunlar her insanda yürürlüktedir. Hatta yaratılan sinekte bile ona has yaradılış kanunları vardır. Yaradılan gökyüzünde de, yer yüzünde de; Ayda, güneşte, gözlerimizde, hücrelerde de. Onun için sinek her zaman sinektir, insan yaratıldığı andan itibaren insandır. Sesler, renkler, diller, aklınıza gelen her şey ilk yaratıldığı gibi kendine has kanunlarla yaratılmışlardır ve bunlarda asla bir değişiklik bulunmamaktadır. Bu konuda Yüce Allah (c.c.) şöyle buyurmaktadır. **"Hak'ka yönelen bir kimse olarak yüzünü Haniflik dinine çevir, Allah'ın insanları yarattığı fıtrata. Allah'ın yaratmasında hiçbir değiştirme yoktur. İşte bu dosdoğru dindir. Fakat insanların çoğu bilmezler."**[20]

Önce yeryüzü yaratılmıştır. Yeryüzünün iklim şartları, suyu, havası, ağaçları, çiçekleri, kuşları, bulutları, yağmurları, gecesi, gündüzü sonra bu şartlara uyum sağlayabilecek insanı yaratmıştır.

Günümüzde teknolojinin gün geçtikçe ilerlediği şu zamanda en önemli kaynak bilgidir. Bu değişmeler sayesinde bilgilerimizde daima yenilenmektedir. Bu sayede bilgiler daima değişir ve gelişir. İnsanlar bu sayede hep bir çalışma içindedir.

Toplumda en değer verilen şey bilgidir. Bilgi, insanlık için en yararlı olan iyiliğe götüren bir yardımcı veridir. Bu bilgiler insanlarla paylaştıkça artar ve herkes birbirinden yeni bilgiler öğrenebilir. Her daim önemli olur. Ancak bunun için bu alınan bilgilerin doğruluğu esastır.

Kur'an-ı Kerim tarafından ortaya konan bu görüşe göre, ilk insan Hz. Adem (a.s.)'dir ve o bir peygamberdir. Hz. Adem (a.s.), peygamber olmasından dolayı ona vahiy gelmiştir ve kendisine kitap indirilmiştir. Bu kitapta insanlar için zaruri ve gerekli olan bilgiler bulunmaktadır.

Allah (c.c.), Hz. Âdem'i (a.s.) toprak ve sudan yarattı. Daha sonra ruhundan üfleyerek ona can verdi.

Bu konu Kur'an-ı Kerim'de: **"Hani Rabb'in meleklere, "Ben kuru bir çamurdan, şekillendirilmiş balçıktan bir insan yaratacağım. Onu düzenleyip içine ruhumdan üflediğim zaman…"**[21] şeklinde anlatılmaktadır.

Daha sonra: **"Allah, Âdem'e bütün varlıkların isimlerini öğretti. Sonra onları meleklere göstererek, 'Eğer doğru söyleyenler iseniz, haydi bana bunların isimlerini bildirin.' dedi. Melekler, 'Seni bütün eksikliklerden uzak tutarız. Senin bize öğrettiklerinden başka bizim hiçbir bilgimiz yoktur. Şüphesiz her şeyi hakkıyla bilen, her şeyi hikmetle yapan sensin.' dediler."**[22]

---

19. "Aleyhisselam" şeklinde okunur. "Allah'ın selamı onun üzerine olsun." anlamına gelir.
20. Rûm suresi, 30. ayet.
21. Hicr suresi, 28 – 29. ayetler.
22. Bakara suresi, 31 – 32. ayetler.

Allah (c.c.) şöyle dedi: **"Ey Âdem! Onlara bunların isimlerini söyle."** Hz. Âdem (a.s.), meleklere onların isimlerini bildirince Allah (c.c.), **"Size, göklerin ve yerin gaybını şüphesiz ki ben bilirim, yine açığa vurduklarınızı da, gizli tuttuklarınızı da ben bilirim demedim mi?" dedi."**[23]

Yüce Allah (c.c.), kâinatın tek sahibidir.

Allah (c.c.), bu olaydan sonra meleklere, üstün özelliklere sahip olan insana saygı göstermelerini emretti.

Bütün melekler Allah'ın (c.c.) bu isteğini hemen yerine getirdiler. Ancak kendisi bir melek olmamasına rağmen[24] meleklerle beraber yaşayan Şeytan (İblis), Allah'ın (c.c.) emrine karşı çıktı. Hz. Adem'in (a.s.) topraktan kendisinin ise ateşten yaratıldığını ifade ederek daha üstün olduğunu söyledi. Böylece kibirlendi ve yanlış bir akıl yürüterek Rabb'ine (c.c.) karşı geldi.

Allah (c.c.); **"… "Hani meleklere, 'Âdem için saygı ile eğilin.' demiştik de İblis hariç bütün melekler hemen saygı ile eğilmişler, İblis (bundan) kaçınmış, büyüklük taslamış ve kâfirlerden olmuştu."[25] 'Sana emrettiğim zaman seni saygı ile eğilmekten ne alıkoydu?' dedi. (O da) 'Ben ondan hayırlıyım. Çünkü beni ateşten yarattın. Onu ise çamurdan yarattın.' dedi."**[26]

Şeytan; emre uymamış, nefsine boyun eğmiş ve sahip olduğu makamı kaybetmişti. Şeytan, nimet ve rahmetten sonsuza kadar mahrum edilmişti. Şeytan şaşırmıştı, Âdem'den (a.s.) üstün olduğunu iddia ederken her şeyini kaybetmişti. Meleklerin arasındaki konumunu, içerisinde yaşadığı nimetleri, Allah'ın (c.c.) sevgisini, her şeyini kaybetmişti. Hayatını kaybetme endişesi sardı kendisini ve yalvardı.

Allah'tan (c.c.) şöyle bir istekte bulundu: **"Ya Rabbi! O hâlde insanların diriltilecekleri güne kadar bana zaman ver." dedi. "(Allah da) belirli bir güne kadar sana müsaade edildi.**[27] buyurdu."

23. Bakara suresi, 33. ayet.
24. Kehf suresi, 50. ayet.
25. Bakara suresi, 34. ayet.
26. A'râf suresi, 12. ayet.
27. Hicr suresi, 36 – 38. ayetler.

Şeytan her şeye rağmen az da olsa isteğini elde etmişti. Ne yapacak, nasıl yaşayacaktı? Kendini Allah'a (c.c.) affettirmek için elinden geleni mi yapacaktı? Yoksa Allah'ın (c.c.) rahmetinden uzaklaştırılmasının sebebi olarak gördüğü Hz. Âdem'den intikam mı alacaktı? Şeytan, insanları kötülüklere yönlendirmeyi tercih etti. Onlara iyilikleri kötü, kötülükleri güzel göstereceğini, insanları günahlara düşüreceğini söyledi.[28]

Şeytan kendisine yoldaş arayacaktı. Kendi düştüğü uçuruma başkalarını da düşürecekti. Ama Allah (c.c.) ona şöyle seslendi: **"Benim gösterdiğim yolda yürüyen ihlaslı kullarım üzerinde hiçbir zorlayıcı gücün, egemenliğin olmayacaktır..."**[29]

Hz. Âdem (a.s.), cennette tek başına yaşıyordu. Allah (c.c.) eş olarak Hz. Havva'yı (r.a.) yarattı.

Allah (c.c.), Hz. Âdem'e (a.s.) şöyle seslendi: **"…Ey Âdem! Eşinle birlikte cennete yerleşin. Oradaki nimetlerden istediğiniz şekilde bol bol yiyin. Sadece şu ağaca yaklaşmayın. Böyle yaparsanız zalimlerden olursunuz."**[30]

Allah (c.c.), Hz. Âdem'e (a.s.) bazı öğütlerde bulunarak: **"Ey Âdem! Şüphesiz bu (İblis) sen ve eşin için bir düşmandır. Sakın sizi cennetten çıkarmasın; sonra mutsuz olursun. Şüphesiz senin için orada aç kalmak, çıplak kalmak yoktur. Orada ne susuzluk çekersin ne de güneş altında kalırsın."**[31] dedi.

Fakat Şeytan, Hz. Âdem (a.s.) ve Hz. Havva'ya (r.a.) yaklaşıp fırsatını bulunca şöyle vesvese verdi: **"… ve dedi ki: "Rabb'iniz size bu ağacı ancak, melek olmayasınız, ya da (cennette) ebedi kalacaklardan olmayasınız diye yasakladı."**[32]

Hz. Âdem (a.s.) ve Hz. Havva (r.a.) önce şeytana inanmasalar da içlerine bir kurt düşmüştü. Söyledikleri gerçek olabilir miydi acaba? Eğer doğruysa cennette ebedi şekilde yaşamak ne kadar da güzel olurdu diye düşünüp Allah'ın (c.c.) yasakladığı meyveden yediler.

Hz. Âdem (a.s.) ve Hz. Havva (r.a.) hatalarından dolayı cennetten çıkarıldılar ve yeryüzüne gönderildiler. Bu konu Kur'an-ı Kerim'de: **"Derken, şeytan ayaklarını oradan kaydırdı. Onları içinde bulundukları konumdan çıkardı. Bunun üzerine biz de, 'Birbirinize düşman olarak inin. Sizin için yeryüzünde belli bir süre barınak ve yararlanma vardır.' dedik."**[33] şeklinde anlatılmaktadır.

Hz. Âdem (a.s.), hatasını anlamış ve Rabb'ine (c.c.) yönelmişti. Bu, Kur'an-ı Kerim'de **"Derken, Âdem (vahy yoluyla) Rabb'inden birtakım kelimeler aldı, (onlarla amel edip Rabb'ine yalvardı. O da) bunun üzerine tövbesini kabul etti. Şüphesiz O, tövbeleri çok kabul edendir, çok bağışlayandır."**[34] şeklinde anlatılmaktadır.

---

28. A'râf suresi, 17. ayet.
29. İsrâ suresi, 65. ayet.
30. Bakara suresi, 35. ayet.
31. Tâhâ suresi, 117 – 119. ayetler.
32. A'râf suresi 20. ayet.
33. Bakara suresi, 36. ayet.
34. Bakara suresi, 37. ayet.

Çocukları Kabil ve Habil

Hz. Âdem (a.s.) ile eşi bu emirden sonra yeryüzünde yaşamaya başladılar. Mutlu bir aile hayatları devam ederken Allah'a (c.c.) kendilerine çocuk vermesi için şöyle yalvardılar: **"... Eğer bize salih bir çocuk verirsen yemin ederiz ki şükreden kimselerden olacağız..."**[35]

Allah (c.c.) dualarını kabul etti, çocukları oldu. Çocuklarından birine Kabil birine de Habil adını verdiler. Allah (c.c.), ikisine birçok kız ve erkek çocuk lütfetti.

Yeryüzünde insanlar çoğaldı. İlk insan olan Hz. Âdem (a.s.), ilk peygamber de oldu. Hz. Âdem (a.s.) gittikçe çoğalan neslini Allah'tan (c.c.) öğrendiği emirlerle eğitmeye, yönetmeye çalışıyordu. Hayat devam ediyordu ama bir yerlerde şeytan, iki erkek kardeş arasına kin ve düşmanlık tohumlarını ekiyor, yeryüzünde ilk kanın dökülmesine zemin hazırlıyordu.

Büyük olan Kabil sert mizaçlıydı, daha çok toprak işleriyle meşgul oluyordu. Habil ise daha yumuşak huyluydu ve hayvancılıkla ilgileniyordu.

Bir gün Hz. Âdem (a.s.) her ikisinden de Allah (c.c.) için bir kurban bağışlamalarını istedi. Bu Kabil'in hoşuna gitmemişti. Uzun zahmetler sonucu elde ettiği mallarının birazını bağışlamak istememişti. Habil ise buna çok sevindi, hemen bir hayvanını kurban olarak seçti. Allah'a (c.c.) olan şükrünü bu şekilde yerine getirebilecekti. İkisi de Allah (c.c.) için kurban sundular. Bir müddet sonra gidip bakınca kardeşlerden birinin sunduklarının kabul olmadığını, diğerinin sunduğunun ise kabul edildiğini gördüler. Sunduğu kurban kabul edilmeyen kardeş bu duruma çok öfkelendi ve kardeşine karşı büyük bir kin besledi. Şeytan bu fırsatı kaçırmadı. Yaklaştı ve ona kardeşini öldürmesini, ondan kurtulmasını kulağına fısıldadı.

Kuran-ı Kerim bu olayı şöyle anlatır:

"Ey Muhammed! Onlara Âdem'in iki oğlunu anlat. İkisi birer bağış sunmuşlar, birisinin bağışı kabul edilmiş, diğerininki kabul edilmemişti. Bağışı kabul edilmeyen: Yemin olsun ki seni öldüreceğim, deyince; kardeşi:

Allah ancak kendine karşı günah işlemekten sakınanların sunduğu bağışı kabul eder. Sen beni öldürmek için elini kaldırsan bile ben seni öldürmek amacıyla elimi kaldırmayacağım. Çünkü ben âlemlerin Rabb'i Allah'tan korkarım."[36]

35. A'râf suresi, 189. ayet.
36. Mâide suresi, 27 – 28. ayetler

Kabil, kardeşini öldürdü. Kardeşini kanlar içinde görünce yaptığı işten büyük pişmanlık duydu. Kardeşinin ölüsünü ne yapacağını bilemedi.

Allah (c.c.), kardeşinin ölüsünü nasıl gömeceğini göstermek üzere ona yeri eşeleyen bir karga gönderdi.

Kabil, hayvanın ölü bir kargayı toprağa gömdüğünü görünce:

"...Bana yazıklar olsun! Ben şu karga kadar olup kardeşimin cesedini gömemeyecek kadar âciz miyim?..." dedi (Mâide suresi, 31. ayet).

Kabil yeryüzünde cinayet işleyen ilk kişi oldu. Şeytan, Âdem'in (a.s.) evlatlarıyla mücadelesine başlamış, gönüllere ektiği çekememezlik tohumlarının ilk meyvesini almıştı. Hz. Âdem (a.s.) ve Hz. Havva (r.a.); oğullarından birinin ölümüne, diğerinin kardeş katili olmasına üzülüyorlardı elbette.

İlk insan, ilk peygamber, ilk baba, ilk eş olan Hz. Âdem (a.s.) uzun yıllar yaşadı. Yeryüzünde doğruların hakim olması için çalıştı. Bu konuda en büyük destekçisi eşi Hz. Havva (r.a.) oldu. Ancak her insan gibi o da ömrü bittiğinde öldü.

PROJE ÖDEVİ

Sınıfınızda üç grup oluşturunuz. Aşağıdaki ödev konularını gruplar arasında paylaşınız.

1. Hz. Âdem (a.s.) ile ilgili ayetler bulunuz.
2. Hz. Âdem'in (a.s.) isminin geçtiği hadisler bulunuz.
3. M. Âsım Köksal'ın "Peygamberler Tarihi" adlı kitabının Hz. Âdem (a.s.) ile ilgili olan bölümünü okuyunuz. Okuduğunuz bölümü tanıtıcı bir özet hazırlayınız.

Ödevinizi hazırlarken aşağıdaki önerilerden yararlanabilirsiniz:

1. İş bölümü yapınız.
2. Planlama yapınız.
3. Araştırma yapınız.
4. Araştırma sonuçlarınızı bir sunum hâline getiriniz.
5. Sunumda da yararlanabileceğiniz bir rapor hazırlayınız.
6. Ödevinizi arkadaşlarınıza sununuz.

NELER ÖĞRENDİK?

1. Aşağıdaki soruları okuduğunuz kıssaya göre cevaplayınız.

Niçin?

Allahu Teâlâ (c.c.), Hz. Âdem'i (a.s.) niçin yaratmıştır?

....
....
....

Nasıl?

Şeytan, Hz. Âdem (a.s.) ve Hz. Havva'nın (r.a.) cennetten çıkarılmasına nasıl sebep olmuştur?

....
....
....

Kim?

Hz. Âdem (a.s.) ve Hz. Havva'nın (r.a.) ilk çocukları kimlerdir? Onların kişilik özelliklerini belirtiniz?

....
....
....

Neden?

Allah (c.c.), Kabil'in kurbanını neden kabul etmemiştir?

....
....
....

Ne?

Kabil'i kardeş katili yapan nedir?

....
....
....

Ne zaman?

Kabil, ne zaman pişmanlık duymuştur?

....
....
....

2. Aşağıdaki cümleler okuduğunuz kıssadan alınmıştır. Anlatılanları, olayların oluş sırasına göre numaralandırınız.

- ☐ Allah (c.c.), meleklerin bu itirazına karşı insana olan güvenini gösterdi ve Hz. Âdem'i (a.s.) toprak ve sudan yarattı.
- ☐ Sonra kendisini bilsin, kendisine kulluk yapsın diye insanı yoktan yaratmak istedi. Melekler buna karşı geldiler.
- ☐ Allah (c.c.), dünyayı yarattığında üzerinde hiçbir insan yaşamıyordu. O, önce dünyayı insanın yaşayabileceği hâle getirdi.
- ☐ Hz. Âdem (a.s.) ve Hz. Havva (r.a.), hatalarından dolayı cennetten çıkarıldılar.
- ☐ Hz. Âdem (a.s.), cennette tek başına yaşıyordu ve çok yalnızdı. Allah (c.c.) onun bu yalnızlıktan kurtulması ve huzur bulması için eşini yani Hz. Havva'yı (r.a.) yarattı.

3. Okuduğunuz kıssada sizi en çok etkileyen bölüm neresidir? Aşağıya yazınız.

....
....
....
....
....

4. Okuduğunuz kıssadan ne gibi dersler çıkardınız? Aşağıda verilenlerden de yararlanarak yazınız.

bulduğu ile yetinmeme	şeytan	pişmanlık
kıskançlık	itaatsizlik	emir

....
....
....
....
....

Hz. Nuh (a.s.)

Hazırlık Çalışması

Nuh tufanı hakkında neler biliyorsunuz? Arkadaşlarınıza anlatınız.

Hz. Adem (a.s.), ilk insan ve peygamberdi. Hz. Adem (a.s.) vefat ettikten sonra onun öğrettiği tevhid inancından sapmalar ortaya çıkmıştı. Gün geçtikçe Hz. Adem'in (a.s.), Yüce Allah'ın (c.c.) ilk peygamberinin söylediği ilkelerin bazıları unutuldu, bazıları da değiştirildi. Bazı insanlar sadece Allah'a (c.c.) ibadet edilmesi gerektiği gerçeğini göz ardı edip şeytanın da aldatmasıyla kendi elleriyle yaptığı putlara tapmaya başladı. Yaptıkları bu putları tanrı olarak görüp onlara dua ettiler ve kendileri için yardım dilediler. Öte yandan Rabb'imizin (c.c.) yasakladığı birtakım kötü davranışlara yöneldiler. Bağışlaması bol olan Yüce Allah (c.c.), bu durumu görünce insan nesline acıdı. İnsanları dünyada ve ahirette kurtuluşa erdirecek, huzura ve mutluluğa kavuşturacak ilkeleri tekrar hatırlatması için Yüce Allah Hz. Adem'den (a.s.) sonra da peygamberler göndermeye devam etti. Hz. Nuh da (a.s.) gönderilen bu peygamberlerden birisidir. Kuran'da Hz. Nuh'un (a.s.) peygamber olarak gönderilmesi şu şekilde anlatılmaktadır:

"Biz Nuh'u kendi toplumuna peygamber olarak gönderip; 'Gayet acı bir azap başlarına gelip çatmadan önce halkını uyar!' dedik. O da 'Ey benim halkım! Ben size gönderilen kesin bir uyarıcıyım. Şöyle ki: Yalnız Allah'a ibadet edin, ona karşı gelmekten sakının ve bana itaat edin…'"[37]

Hz. Nuh (a.s.) zamanında yaşayan insanlar yukarıdaki gibi putlara tapmaktaydı.

Hz. Nuh (a.s.), tebliğine gece gündüz demeden ısrarla devam etti. Ama kavmi onun çağrılarına kulak tıkadı, onu duymazlıktan geldi. Hatta kendilerini toplumun önde gelenleri olarak nitelendiren kimseler şu teklifte bulundular: Ey Nuh! "Sen başından o fakirler topluluğunu kov! Biz onlarla beraber bulunmayı bir zul (aşağılanma) sayıyoruz. Onları kovarsan biz de imana geliriz. Hz. Nuh (a.s.) onların bu teklifini derhal reddetmiş ve şöyle demişti:

"...Ben o iman edenleri kovacak da değilim. Elbette onlar Rablerine kavuşacaklar (O da onları imanlarından dolayı ödüllendirecektir.). Ama ben sizin cehalet içinde yuvarlanan bir toplum olduğunuzu görüyorum. Hem ey halkım! Ben onları kovacak olsam Allah katında sorumluluktan beni kim kurtarabilir, kim bana yardım edebilir? Artık bir düşünmez misiniz?..."[38]

37. Nûh suresi, 1 – 4. ayetler.
38. Hûd suresi, 29 – 30. ayetler.

Peygamberi yalanlayan milletlerin helak edilmesi ilahî bir kanundu. Hz. Nuh (a.s.) da bu hükmü hatırlatıyordu. Hz. Nuh'a (a.s.) inanmayanların dediklerini Kur'an-ı Kerim şu şekilde naklediyor: **"Ey Nuh! dediler; bizimle mücadele ettin, bu mücadelende de hayli ileri gittin. Yeter artık, eğer doğru söyleyenlerden isen haydi bizi tehdit edip durduğun o azabı getir de görelim!"**[39] Bunun üzerine Hz. Nuh (a.s.) onlara şu karşılığı verdi: **"Ancak Allah dilerse onu başınıza getirir, siz onu aciz bırakamazsınız."**[40]

Hz. Nuh (a.s.) vazifesini yapmıştı ama kavminden beklediği ilgiyi görememişti. O, Rabb'ine (c.c.) yönelmiş ve hâlini ona arz etmişti: **"Nuh: Ya Rabbi! dedi, halkım beni yalancı saydı. Artık benimle onlar arasındaki hükmünü sen ver, beni ve beraberimdeki müminleri sen halas eyle!"**[41] Nuh (a.s.) duasına şöyle devam etti: **"... Ya Rabbi! Beni, annemi, babamı ve evime mümin olarak girenleri, erkek ve kadın bütün müminleri affeyle. O zalimleri ise daha da beter eyle, daha da perişan eyle!"**[42]

Hz. Nuh'a (a.s.) şöyle vahyolunmuştu: **"... Artık halkından, daha önce iman etmiş olanlar dışında hiç kimse iman etmeyecek. Öyleyse o kâfirlerin yaptıklarından dolayı kederlenme de bizim gözetimimiz altında ve vahyimiz doğrultusunda gemiyi yap ve o zalimler lehinde benden hiçbir ricada bulunma. Çünkü onlar suda boğulacaklardır."**[43]

Hz. Nuh (a.s.), Allah'ın (c.c.) emriyle bir gemi yapmaya başlamıştır (Temsilî resim).

Nuh (a.s.) gemiyi yapmaya başladı. Hz. Nuh'un (a.s.) kavmi, geminin yapıldığı yere uğradıklarında müminlerle alay etti. "Ey Nuh! Peygamberlikten vazgeçerek artık marangozluğa mı başladın?" diyorlardı. Böylece günler, aylar geçti. Nihayet bir gün geminin yapımı tamamlandı. İlahî emir ile gemiye önce hayvanlar alındı. Daha sonra da müminler "Bismillah" diyerek gemiye bindiler. Hz. Nuh'un (a.s.) hanımı ve oğlu o güne kadar iman etmemişti. Azabın geleceğini de kabul etmiyorlardı. Bütün müminler aileleriyle gemiye binerken onlar binmeye yanaşmadı. Hz. Nuh'a (a.s.) karşı çıktılar.

39. Hûd suresi, 32. ayet.
40. Hûd suresi, 33. ayet.
41. Şuarâ suresi, 117 – 118. ayetler.
42. Nûh suresi, 28. ayet.
43. Hûd suresi, 36 – 37. ayetler.

Nuh (a.s.) tufanında dev dalgalar her yeri kaplamıştı (Temsilî resim).

Binmesi gerekenler gemiye binince birden hava kapkara bulutlarla kaplandı. Bardaktan boşanırcasına bir yağmur yağmaya başladı. Yerden sular fışkırıyor, karalar yavaş yavaş suya gömülüyordu. Çok şiddetli esen rüzgâr ise dağ gibi dalgalar getiriyordu.

Tufan sırasında Hz. Nuh (a.s.), gemide kendisine inananlarla birlikteydi. Puta tapanlar ise yüksek tepe ve dağlara çıkmaya çalışıyorlardı. Bu kişilerin arasında Hz. Nuh'un (a.s.) oğlu ve eşi de vardı. Hz. Nuh (a.s.), her ne kadar oğlundan ve eşinden gemiye binmelerini istediyse de onlar bunu kabul etmediler. Daha sonra Hz. Nuh (a.s.) ile aralarına büyükçe bir dalga girdi. Tufan bütün şiddetiyle günlerce devam etti ve Hz. Nuh'un (a.s.) gemisinin dışında bulunan herkes boğularak can verdi (bkz.: Hûd suresi, 42, 43. ayetler).

Tufandan sonra sular ağır ağır çekilmeye başladı. Allah (c.c.) Hz. Nuh'a (a.s.) şu vahyi indirdi: **"Ey Nuh! Sen ve beraberindeki müminler bereket ve selâmet içinde yeryüzüne inin..."**[44] Hz. Nuh (a.s.) ve mü'minler gemiden inerek karaya ayak bastılar. O gün kurtuluşlarına bir şükür olarak oruç tuttular. Yiyecek ve içeceklerinden artan malzemelerin hepsini birbirine katarak aşure adını verdikleri yeni bir yemek yaptılar.

NELER ÖĞRENDİK?

1. Hz. Âdem (a.s.) vefat ettikten sonra insanlar ne gibi sapkınlıklar gösterdiler? Aşağıya yazınız.

....

....

....

2. Hz. Nuh'un (a.s.) oğlunun bir peygamberin oğlu olmasına rağmen iman etmediği için cezalandırılmasından ne gibi sonuçlar çıkarılabilir?

....

....

....

44. Hûd suresi, 48. ayet.

3. Hz. Nuh (a.s.), insanları doğru yola çağırırken ne gibi sorunlarla karşılaşıyor? Aşağıdaki şemada belirtiniz.

Hz. Nuh'un (a.s.) Karşılaştığı Sorunlar

....	....	....
....	....	....
....	....	....
....	....	....
....	....	....
....	....	....
....	....	....
....	....	....

Hz. Nuh (a.s.), bu sorunlara Yüce Allah'ın (c.c.) emriyle nasıl bir çözüm buluyor?

....

....

....

4. Sizce Nuh tufanından insanların çıkaracağı dersler nelerdir?

....

....

....

....

....

....

....

....

Hz. Hud (a.s)

Hazırlık Çalışması

Hz. Hud (a.s.) ve Ad kavmini daha önce duydunuz mu? Bu isimlerle ilgili bildiklerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

Nuh tufanından sonra, Hz. Nuh'un (a.s.) oğulları Ham, Sam ve Yafes ile insanlar tekrar çoğaldı ve yeryüzüne yayıldı. Hz. Nuh'un (a.s.) torunlarından biri olan Âd, Yemen civarına yerleşmişti. Onun soyundan gelen ve Yemen'de yaşayan bu insanlar Âd kavmi olarak anılıyordu. Burası ırmaklar, bağlar, bahçeleriyle cennetten bir köşe gibiydi. Denize yakın olduğu için çok yağış alıyordu. Burada yaşayan insanlar topraktan oldukça iyi ürün elde ediyorlardı.

Âd kavmine mensup insanlar bulundukları bölgedeki taşları yontarak çok gösterişli ve yüksek evler inşa ediyorlardı. Bu binalar zamanının en muhteşem ve gösterişli yapılarıydı. Yaşadıkları bu şehre "İrem şehri" diyorlardı.

Âd kavmi, verimli toprakları olan güzel bir bölgede yaşıyordu.

Âd kavmi gün geçtikçe sahip oldukları bu imkânlardan dolayı şımarmaya başladı. Ellerindeki bu imkânların asla gitmeyeceğini düşündüler. Kendilerinden olmayan insanları küçümsüyor, kendilerini onlardan üstün görüyorlardı. Bununla birlikte zamanla insanlar Allah'ın (c.c.) birliğini ve yüceliğini unutup doğru yoldan saptılar. Etraflarındaki taşları yontup put yapmaya ve elleriyle yaptıkları bu putlara tapmaya başladılar.

Güç ve kuvvetlerine güvenen bu kavim, yeryüzünde zulüm ve bozgunculuk da yapıyorlardı. Bunun yanı sıra her türlü sosyal dengesizlik topluma hâkim olmuştu.

Allah (c.c.), doğru yoldan uzaklaşan, putlara tapan[45] Âd kavmini uyarmak için kendi içlerinde yaşayan Hz. Hud (a.s.)'u peygamberlikle görevlendirdi. Hz. Hud (a.s.) onlarla birlikte yaşayan ve güzel ahlakı ile tanınan biriydi.

---

45. Hûd suresi, 50. ayet.

Hz. Hud (a.s.), Allah'ın (c.c.) emri ile kavmini doğru yola dönmeleri için uyardı. Onlara Yüce Allah'ın (c.c.) birliğini, yüceliğini hatırlattı. Allah'tan (c.c.) başka ilah olmadığını ve yalnızca ona kulluk etmeleri gerektiğini zikretti. Kendi elleriyle yaptıkları putların kendilerine dahi fayda etmeyeceğini, bu davranışın kötü ve yanlış olduğunu vurguladı. Sahip oldukları nimetlerin gelip geçici olduğunu, baki olanın Allah (c.c.) olduğunu ifade ettiyse de fayda etmedi.

Âd kavmi, Hud Peygamber'i yalanladı ve Peygamber'e olmadık iftiralar attı. Hz. Hud (a.s.) ise: **"Ey halkım! dedi. Bende akıl kıtlığı yok. Fakat ben sadece Allah tarafından size bir elçiyim. Size Rabb'imin buyruklarını tebliğ ediyorum. Ben sizin iyiliğinize çalışan, sizi uyaran güveneceğiniz bir insanım. Sizin başınıza gelebilecek tehlikeler hakkında uyarmak için sizden birine Rabb'iniz tarafından bir tebliğ gelmesine hayret mi ediyorsunuz? Hatırlayın ki O sizi Nuh kavminden sonra onların yerine geçirdi ve sizi bedenen güçlü kıldı. O hâlde Allah'ın nimetlerini unutmayıp hatırlayın ki kurtuluşa eresiniz."**[46]

Yüce Allah (c.c.): Kur'an'da: **"Bir de Âd halkının kardeşleri Hud'u hatırla. O, Ahkâf'da kavmini uyarmıştı. Gerçekte ondan önce de sonra da birçok uyaran peygamberler gelip geçmişti. O, 'Yalnız Allah'a ibadet edin. Doğrusu ben, sizin başınıza gelecek müthiş bir günün azabından endişe ediyorum."**[47] demişti.

Âd kavmi, Peygamberlerini dinlememekte ısrar ediyorlardı. İnşa ettikleri yüksek ve görkemli binalarla övünüyor, dünya hayatının geçiciliğini akıllarına getirmiyorlardı. Yüce Yaradan bu kez kavmine şöyle seslendi: **"Siz her yol üzerinde, gelip geçenleri şaşırtmak için bir işaret yapıp saçma sapan şeylerle mi uğraşırsınız? O büyük yapıları dünyada sürekli kalmak için mi inşa ediyorsunuz? Başkalarının hakkına karşı hiç sınır tanımadan hep böyle zorbalık mı yapacaksınız?"**[48]

Yürüdükleri yolun doğru olduğunu iddia edecek kadar kalpleri kararmış bu şaşkınlar topluluğu kendilerini uyaran Hz. Hud'a (a.s.) şu karşılığı verdiler: **"Sen dediler, ha böyle nasihat etmiş ha etmemişsin. Bize göre hepsi bir. Bizim tuttuğumuz yol önceki atalarımızdan sürüp gelen âdetlerden başka bir şey değildir. Biz bundan dolayı da cezalandırılacak değiliz."**[49] Âd kavmi bu sözleri ile içine düştükleri büyük yanılgının farkında değillerdi.

Allah'a (c.c.) karşı açıkça isyanlarını devam ettiriyorlardı. Allah (c.c.) bu şehrin yağmurunu kesti. Yağmur yağmayınca kuraklık başladı. Bağlar, bahçeler kurumaya başladı. Hayvanlar telef oldu. Güç ve kuvvetlerini kaybeden Âd kavmi üç yıl kadar perişan bir şekilde yaşamaya mecbur kaldılar. Hz. Hud (a.s.) bu duruma üzülüyor ve kavmini güzel düşünceleriyle bir kez daha şöyle uyarıyordu: **"Ey halkım! Haydi, Rabb'inizden af dileyin. Sonra ona tövbe edin. Ona dönün ki gökten size bol bol yağmur göndersin, gücünüze güç katsın. Ne olur, yüz çevirip suçlu duruma düşmeyin."**[50]

---

46. A'râf suresi, 67 – 69. ayetler.
47. Ahkâf suresi, 21. ayet.
48. Şuarâ suresi, 128 – 130. ayetler.
49. Şuarâ suresi, 136 – 138. ayetler.
50. Hûd suresi, 52. ayet.

Kavmi, Hz. Hud'a (a.s.) meydan okurcasına bir tavır sergiliyor, bahsettiği azabı bir an önce getirmesini istiyorlardı; **"Onlar 'Sen bizi tanrılarımızdan vazgeçirmeye mi geldin? Haydi, iddianda tutarlı isen geleceğini bildirerek bizi tehdit ettiğin azabı başımıza getir bakalım.' dediler."**[51]

Hz. Hud (a.s.), Allah'a (c.c.) saygısını ve kendi vazifesini hatırlatarak şöyle cevap verdi: **"Azabın vakti hakkında kesin bilgi Rabb'imin nezdindedir. Ben sadece benimle gönderilen mesajı size duyuruyorum. Ne var ki sizi cahilce davranan bir toplum olarak görüyorum."**[52] Hud (a.s.) görevini hakkıyla yerine getirmişti.

Yüce Allah (c.c.), Âd kavminin verimli topraklarını kurutarak her şeyin kendi hükmünde olduğunu göstermiştir.

Âd kavmi bir gün ufukta siyah bulutları gördüler. Yağmursuzluktan bütün ürünleri kuruyan, hayvanları ölen bu insanlar gelen bulutun kendilerine yağmur getireceği düşüncesiyle neşe içinde oturup kalkıyor, sevinç ve heyecanlarını gizleyemiyorlardı. Eski günlerine dönme ümidiyle bulutu sevinçle karşıladılar ve şöyle dediler: **"…vâdilerine doğru yayılan bir bulut olarak gördüklerinde, 'Bu bize yağmur getiren bir buluttur.' dediler…"**[53] Fakat Hud (a.s.) peygamber kavminin başına geleceklerden endişe duyuyordu ve kavmini son kez uyardı: **"… Bu sizin gelmesi için acele edip durduğunuz şeydir. Yani can yakıcı bir azap taşıyan rüzgârdır. Rabb'inin izniyle her şeyi devirip yerle bir eden bir (sarsardır) kasırgadır."**[54]

51. Ahkâf suresi, 22. ayet.
52. Ahkâf suresi, 23. ayet.
53. Ahkâf suresi, 24. ayet.
54. Ahkâf suresi, 24. ayet.

İnanan insanlara tatlı bir esinti gibi gelen bu rüzgâr, Âd kavmine uğrayınca o kavimdekilerin beyinlerini parçalıyordu. Hızını ve soğukluğunu ölçmenin mümkün olmadığı bu rüzgâr önüne gelen her şeyi kasıp kavuruyordu. Kur'an'ın ifadesiyle bu rüzgârın adı sarsâr idi.

Allah (c.c.) bu durumu Kur'an'da şöyle ifade eder: **"...Derken hepsi helak olup sadece meskenleri kaldı. İşte biz suça gömülmüş topluluğu böyle cezalandırırız."**[55]

Allahü Teâlâ (c.c.), kâfirleri bütünüyle helak etmiş ama iman edenleri kurtarmıştı. Hz. Hud (a.s.), rüzgârı hissettiği zaman yanındakilerle beraber etrafı çevrili bir yere sığınmıştı. Onlar için rüzgâr sadece derilerini yumuşatacak ve gönüllerine sevinç verecek kadar kendini hissettirmişti.[56]

Hz. Hud (a.s.) kendisiyle birlikte azaptan kurtulanları yanına alarak Hadramut tarafına gitti ve orada Rabb'ine (c.c.) kavuştu.

Hz. Hud'un (a.s.) kavmine Âd-ı Ûlâ (birinci Âd) denmiştir. Bu kavmin helakından sonra azaptan kurtulan müminlerden Âd-ı Sânî (ikinci Âd) denen Semûd kavmi meydana gelmiştir. Bu kavme Hz. Salih (a.s.), peygamber olarak gönderilmiştir. Âd kavminden geriye kalan tek şey, ibret alınacak durumlarıdır.

NELER ÖĞRENDİK?

1. Aşağıdaki soruları okuduğunuz kıssaya göre cevaplayınız.

a. Hz. Nuh'un (a.s.) torunlarından olan Âd, nereye yerleşmişti?

....

b. Âd'ın soyundan gelen insanlar hangi adla anılıyordu?

....

c. Âd kavminin yaşadığı yer nasıldı?

....

....

2. Âd kavmine mensup insanların bir kısmı Allah'ın (c.c.) verdiği nimetlere güvenerek O'nu inkâr ettiler. Doğru yoldan saptılar. Yüce Allah (c.c.), Hz. Hud'u (a.s.) peygamberlikle görevlendirdi. Hz. Hud (a.s.), insanlığı doğru yola çağırmak için neler söyledi? Birkaç örnek veriniz.

....

....

....

....

....

....

55. Ahkâf suresi, 25. ayet.
56. Elmalılı M. Hamdi Yazır, Hak Dini Kur'an Dili C.7, s.113 – 114.

3. Hz. Hud'a (a.s.) inanmayan insanların başına neler geldi? Aşağıya yazınız.

....
....
....
....
....
....
....

4. Hz. Hud (a.s.) ile ilgili kıssayı kısaca özetleyiniz.

....
....
....
....
....
....
....
....

5. Hz. Hud (a.s.) kıssasından çıkardığınız dersleri aşağıya yazınız.

....
....
....
....
....
....
....
....
....

Hz. Salih (a.s.)

Hazırlık Çalışması

1. “Mucize” sözcüğünün anlamını sözlükten bulunuz.
2. Peygamberlerin mucizeleri hakkında neler biliyorsunuz?

Âd kavmini helak eden fırtınadan sonra Hz. Nuh’un (a.s.) oğlu Sam’ın soyundan olan Semûd, ailesiyle birlikte Hicr bölgesine yerleşmişti. Bu kavme “İkinci Âd” (Âd-ı Sânî) da denilmişti. Burası yemyeşil bahçelerle çevrili çok güzel bir yerdi. Semûd halkı eski Arap kavimlerinden biridir. Yaşadıkları bölgeden dolayı Semûd kavminin bir adı da “Ashab-ı Hicr” (Hicr’de yaşayanlar)dir.

Semûd kavmine mensup insanlar, taş oymacılığı ve nakkaşlık sanatındaki yeteneklerini, evlerinin dış cephelerinin nakış ve tasvirlerle süslenmesinde göstermişlerdir.[57]

Allah (c.c.), Semûd kavmine pek çok nimet vermişti. Semûd halkı çok uzun ömürlüydü. Onlar dağlarda kayaları oyarak kendilerine evler, tapınaklar yapmışlar ve bolluk içinde yaşamışlardı.[58] Bu yapılar yüksek bir uygarlık, ince bir zevk ve büyük emek ürünüydü. Kalıntıları bugüne kadar ulaşmıştır.

Semûd halkı kayaları oyup kendilerine yukarıdakine benzer evler yapmışlardır.

Allah (c.c.) kullarını çok sevdiği için yanlış yolda olanları her zaman kurtarmak istemektedir. Çünkü O çok şefkatli ve merhametlidir. Doğru yoldan sapan milletlere ve kavimlere her zaman yol göstericiler yani peygamberler göndermiştir.

Semûd kavmi de Âd kavmi gibi hak yoldan sapmaya başlamışlardı. Allah (c.c.), Semûd kavmine peygamber olarak Hz. Salih (a.s.)’i gönderdi. Hz. Salih (a.s.), seçkin bir soydan geliyordu. Halkın çok iyi tanıdığı bir kimseydi. Kavmi tarafından çok seviliyor, herkes tarafından takdir ediliyordu.

57. DİA, C.36, s.500.
58. Taberî, Tarih, C.1, s.115.

Semûd kavminin ileri gelenleri gelecekte bu faziletli gencin kabiliyetlerinden yararlanmayı düşünüyorlardı. Bu düşüncelerini bir gün şöyle ifade ettiler: **"Ey Salih, dediler. Sen şimdiye kadar ümit bağladığımız bir kişiydin…"**[59]

Allah (c.c.), Hz. Salih'i (a.s.) kavmine peygamber olarak gönderdi. Kur'an bu hususu şöyle ifade eder: **"Semûd kavmine de kardeşleri Salih'i elçi olarak gönderdik..."**[60] Hz. Salih (a.s.), yoldan çıkmış kavmini içinde bulundukları yanlış yoldan dönmeye davet etti. Onlar, yerlerin ve göklerin sahibinden yüz çevirip O'na ait güç ve kuvveti basit varlıklara verip O'na ortak koşmuşlardı. Hz. Salih (a.s.) onlara şu çağrıda bulundu: **"…Ey benim halkım! dedi. Yalnız Allah'a ibadet edin çünkü sizin O'ndan başka ilahınız yoktur. Sizi topraktan yaratan, sizi orada yaşatan odur. O hâlde O'ndan af dileyin, yine O'na dönün, tövbe edin çünkü Rabbim kullarına çok yakın ve onların tövbe ve dualarını kabul edendir."**[61]

Peygamberler insanlara Allah'a (c.c.) *ibadet etmeyi öğütlemiştir.*

Ne var ki kavmi kendilerine gönderilen ve kendi içlerinden biri olan hidayet rehberini dinlememekte ısrar ediyordu. Bugüne kadar hiç yalanına şahit olmadıkları ve en ufak bir hatasını görmedikleri bir insan, peygamber olduğunu söylüyordu. Fakat yüce yaratıcının varlığını bilemeyen, O'na ortak koşan bu talihsiz kavim O'nun peygamberini de yalancı sayıyordu; **"Semûd halkı da resullerini yalancı saydı. Kardeşleri Salih onlara şöyle dedi: 'Hâlâ inkâr ve isyandan sakınmayacak mısınız? Bilin ki ben size gönderilmiş güvenilir bir elçiyim. Öyleyse Allah'a karşı gelmekten sakının da bana itaat edin. Bu hizmetten dolayı sizden hiçbir karşılık istemiyorum. Benim mükâfatımı verecek olan ancak âlemlerin Rabb'idir."**[62]

59. Hûd suresi, 62. ayet.
60. Hûd suresi, 61. ayet.
61. Hûd suresi, 61. ayet.
62. Şuarâ suresi, 142 – 145. ayetler.

Semûd halkı, Hz. Salih'in (a.s.) bu sözlerini oldukça tuhaf karşıladı. Bütün şaşkınlıklarını ve Hz. Salih (a.s.) ile ilgili beklentilerini şöyle ifade ettiler; **"Ey Salih dediler... Şimdi ne oldu sana? Ne diye bizi atalarımızın taptığı tanrılara tapmaktan vazgeçirmek istiyorsun? Doğrusu senin çağırdığın bu fikrin doğruluğundan şüphe içindeyiz, kuşkulanıyoruz."**[63]

Bütün inançları atalarının putlarından ibaret olan bu kimseler hiçbir delile dayanmadan konuşuyorlardı. Oysaki Hz. Salih (a.s.) onları düşünmeye çağırıyor ve içinde bulundukları yolun yanlış olduğunu gösteriyordu. Ama kalpleri katılaşmış bu kimseler bu gerçeği bir türlü anlamak istemiyorlardı. Bu çağrıya; **"...Biz dediler. Sizinle gönderilen talimatları kabul etmiyoruz çünkü biz, bize yaptığınız davetin içeriğinden derin bir kuşku içindeyiz..."**[64] diye cevap verdiler.

Her hareketi doğruluk olan peygamberlerini yalancılıkla suçladılar; **"Semûd halkı da peygamberlerini yalancı saydılar ve yani biz dediler içimizden bir adamın peşinden mi gideceğiz? Böyle yaparsak yolumuzu sapıtmış ve çıldırmış oluruz. Yani bu kitap içimizden bula bula onu mu buldu? O mu buna layık görülmüş? Hiç de öyle değil, bilakis o yalancının, küstahın tekidir."**[65]

Hz. Salih'e (a.s.) büyü yapıldığını, bu büyünün tesiriyle de kendisini peygamber sandığını iddia ediyorlardı. Kendilerince Hz. Salih'ten (a.s.) bir mucize göstermesini istediler; **"Sen dediler. Bir sihrin etkisine kapılmışlardan birisin. Hem bize hiçbir üstünlüğün yok, bizim gibi bir insansın. Yok, eğer böyle değilsen iddianda doğru isen bize mucize göster."**[66]

Allah (c.c.) Hz. Salih'e (a.s.) mucize olarak kayanın içinden çıkan bir deve verdi. Bu durum karşısında Semûd kavminden bir grup insan Hz. Salih'e (a.s.) iman ettiler. Allah (c.c.), Hz. Salih (a.s) vasıtasıyla deveyle ilgili uyulması gereken kuralları da bildirdi; **"Salih: İşte (mucize) bu dişi devedir; onun bir su içme hakkı vardır, belli bir günün içme hakkı da sizindir, dedi. Ona bir kötülükle ilişmeyin, yoksa sizi muazzam bir günün azabı yakalayıverir."**[67]

Hz. Salih'in (a.s.) mucizesi, bol süt veren dişi bir devedir.
(Temsilî)

63. Hûd suresi, 62. ayet.
64. İbrâhîm suresi, 9. ayet.
65. Kamer suresi, 23 – 25. ayetler.
66. Şuarâ suresi, 153 – 154. ayetler.
67. Şuarâ suresi, 155 – 156. ayetler.

Hz. Salih'e (a.s.) ağır suçlamalarda bulunan bu şımarık kavmin gururu kırılmış, onuru incinmişti. Hz. Salih'in (a.s.) rezil olacağını beklerken mucizeyle kendileri rezil oluvermişlerdi. Müminler bu deveden bir kabileye yetecek kadar süt sağarlardı. Zaman zaman deveyi öldürmek isteseler de Hz. Salih'in (a.s.) uyarılarıyla vazgeçiyorlardı.

Müşrikler, devamlı olarak deveyi öldürme konusunda halkı ikna etmeye çalışıyorlardı. "Bu deve bizim huzurumuzu kaçırdı." diyerek halkı kandırıp deveyi öldürmek üzere onların da rızalarını aldılar. Kalabalık bir günde Hz. Salih'in (a.s.) halkını imana davet ettiği bir sırada, müşriklerin ileri gelenleri onu her zamanki gibi alaya aldılar. O sırada su içmekte olan deveyi göstererek 'Şu deveyi öldürürsek biz yok olacakmışız öyle mi? Şimdi öldürelim de görün.' diyerek öldürmekle vazifelendirdikleri adamlara işaret verdiler. **Nihayet deveyi kestiler, Rablerinin emrine karşı geldiler ve "Ey Salih! Sen eğer (dediğin gibi) peygamberlerden isen, haydi bizi tehdit ettiğin azabı getir."** dediler.[68]

Hz. Salih (a.s.), kavmine şöyle dedi: "Ey kavmim, nedir bu sizin yaptığınız? Sizin için imtihan vesilesi olan deveyi kestiniz. Şimdiye kadarki günahlarınıza bir o kadar daha ilave ettiniz. Fakat buna rağmen yine tövbe kapısı açıktır. Siz niye tövbeden önce azabın gelmesini istiyorsunuz? Müşriklerin ise Hz. Salih'in (a.s.) öğüdüne verdikleri cevap şu oldu:

Onlar, "Sen ve beraberindekiler yüzünden uğursuzluğa uğradık." dediler. Salih, "Sizin uğursuzluğunuzun sebebi Allah katında (yazılı)dır. Aslında siz imtihan edilmekte olan bir kavimsiniz." dedi.[69]

Hz. Salih (a.s.), kavminin hakka dönmeyeceğini anlamıştı. Son olarak onlara şu sözleri söyledi: "Ey kavmim, artık işiniz bitmiştir."

"Derken onu kestiler. Salih dedi ki: "Yurdunuzda üç gün daha yaşayın. (Sonra helak olacaksınız.) İşte bu, yalanlanamayacak bir tehdittir."[70]

Ardından gökyüzünden korkunç gürültülü bir ses gelerek Semûd kavmini olduğu yerde helak edivermiş, şehrin altını üstüne getirmişti.

"(Helâk) emrimiz geldiğinde Salih'i ve beraberindeki iman etmiş olanları tarafımızdan bir rahmetle helaktan ve o günün rezilliğinden kurtardık. Şüphesiz Rabb'in mutlak güç sahibidir, hüküm ve hikmet sahibidir."[71]

Hz. Salih (a.s.), müminlerle beraber Hicr şehrine dönüp ibretle manzarayı seyretti ve yok olanlara hitaben şöyle dedi; **"Ey kavmim! Sizden hiçbir ücret beklemeden sadece Rabb'imin mesajını tebliğ ettim. Ama siz dinlemediniz. Sonra da hâliniz böyle oldu…"**[72]

"İşte zulümleri yüzünden harabeye dönmüş evleri! Şüphesiz bunda bilen bir kavim için bir ibret vardır. "[73]

---

68. A'râf suresi, 77. ayet.
69. Neml suresi, 47. ayet.
70. Hûd suresi, 65. ayet.
71. Hûd suresi, 66. ayet.
72. Tecrid Ter. C.9, s.139.
73. Neml suresi, 52. ayet.

NELER ÖĞRENDİK?

1. Aşağıdaki soruları okuduğunuz kıssaya göre cevaplayınız.

Nerede?

Hz. Salih'in (a.s.) kavmi nerede yaşamıştır?

....
....
....

Nasıl?

Semûd kavmine mensup insanlar geçimlerini nasıl sağlıyordu? Yaşantıları nasıldı?

....
....
....

Neden?

Semûd kavmindeki insanlar Hz. Salih'e (a.s.) neden inanmıyorlardı?

....
....
....

Ne?

Hz. Salih (a.s.) mucizesi nedir?

....
....
....

Niçin?

Hz. Salih'in (a.s.) mucizesine rağmen Semûd halkı niçin deveyi öldürdü?

....
....
....

Nasıl?

Allahu Teâlâ (c.c.), Semûd kavmindeki inanmayanları nasıl cezalandırdı?

....
....
....

2. Hz. Salih (a.s.) kıssasından çıkarılabilecek dersler nelerdir? Aşağıya yazınız.

....

....

....

....

3. Âd ve Semûd kavimlerinin ortak özellikleri nelerdir? Bu kavimler neden helak edilmişlerdir?

4. Aşağıdaki listede verilen özelliklerin hangi peygambere ait olduğunu bularak örnekteki gibi işaretleyiniz.

	Hz. Adem	Hz. Nuh	Hz. Hud	Hz. Salih
İlk insandır.	x			
Gemi yapmıştır.				
Âd kavmine gönderilmiştir.				
Semûd kavmine gönderilmiştir.				
Mucize olarak dişi bir deve verilmiştir.				
Kavmi, helak edilmiştir.				

5. Okuduğunuz kıssaların genel özellikleri nelerdir? Aşağıya yazınız.

....

....

....

....

....

....

....

2. Sureleri Tanıyorum: Lokman Suresi

Hazırlık Çalışması

Lokman Hekim adını daha önce duydunuz mu? Bu kişi hakkında bildiklerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

Surenin Kimlik Kartı

Surenin adı	:	Lokman Suresi
Ayet sayısı	:	34
Kur'an'daki yeri	:	31. suredir.
İniş zamanı	:	Mekke Dönemi

Birinci bölümde: (1-11. ayetler) Kur'an'ın hikmet, hidayet ve rahmet kaynağı olduğu belirtildikten sonra ondan istifade edenlerin temel özellikleri; namaz kılmak, zekât vermek ve âhirete inanmak şeklinde özetlenir.

İkinci bölümde (12-19. ayetler) Hz. Lokman'dan bahsedilmektedir.

Üçüncü bölümde (20-32. ayetler) Allah'ın (c.c.) insanlara verdiği nimetlerle O'nun yüceliğine ilişkin açıklamalar bulunmaktadır.

Dördüncü bölümde (33-34. ayetler) kıyamet gününde kimsenin kimseye fayda veremeyeceği belirtilerek müminlerin geçici dünya hayatının aldatıcılığına kapılmamaları gerektiği belirtilmektedir.

Hz. Lokman Kimdir?

Hz. Lokman, hikmet sahibi bilge bir insandır. Davut Peygamber zamanında yaşamıştır. Hastalıklara bitkilerle şifa aradığı için halk arasında 'Lokman Hekim' lakabıyla meşhur olmuştur.

Lokman suresi, adını 12 ve 13. ayetlerde anılan Hz. Lokman'dan almıştır. Surede başlıca; Hz. Lokman'ın oğluna öğütleri, tevhid, peygamberlik, öldükten sonra dirilme konuları ile kıyamet günü için hazırlık yapılmasından söz edilmektedir.

Hz. Lokman, hastalıklara bitkilerle şifa aramıştır.

Lokman suresi; Kur'an-ı Kerim'in hikmet, hidayet ve rahmet kaynağı olan rehber bir kitap olduğunu ifade eden ayetlerle başlar: **"Elif Lâm Mîm. Bunlar, hikmet dolu Kitab'ın; iyilik yapanlara bir hidayet ve rahmet olarak indirilmiş ayetleridir. Onlar; namazı dosdoğru kılan, zekâtı veren kimselerdir. Onlar ahirete de kesin olarak inanırlar. İşte onlar, Rab'lerinden gelen bir hidayet üzeredirler ve işte onlar kurtuluşa erenlerin ta kendileridir."**[74]

Surenin altıncı ayetinde bilgiye dayanmayan, gücünü bilgiden almayan sözlerin değersiz olup gerçeği yansıtmadığına dikkat çekilir. Herhangi bir bilgisi olmadığı hâlde başkalarını Allah (c.c.) yolundan uzaklaştırmak için gerçeği boş sözlerle değiştirip Allah'ın (c.c.) belirlediği ilkeleri alaya alanların alçaltıcı bir azaba uğratılacağını ifade eder ve Allah'ın (c.c.) ayetlerine değer vermemizi ve onlara kulaklarımızı tıkamamayı hatırlatır.

Surenin 10 ve 11. ayetlerinde Allah'ın (c.c.) gökleri direksiz olarak yarattığı, yeryüzüne sabit dağlar koyduğu, orada her türlü canlıyı yaydığı, gökten su indirip orada her faydalı bitkiden yetiştirdiği bildirilmiş; Allah'ın (c.c.) dinini kabul etmeyenlere ve başka tanrılara inananlara: "İşte Allah'ın (c.c.) yarattıkları! Haydi, Allah'tan (c.c.) başkasının ne yarattığını gösterin!" diye seslenilmiştir.

Surenin 12. ayetinden itibaren Hz. Lokman'dan bahsedilmektedir ve yüce Allah (c.c.) şöyle buyurmaktadır: **Andolsun, biz Lokmân'a "Allah'a şükret" diye hikmet verdik. Kim şükrederse ancak kendisi için şükretmiş olur. Kim de nankörlük ederse bilsin ki Allah her bakımdan sınırsız zengindir, övülmeye lâyıktır.**[75]

Allah (c.c.), Lokman suresinde bizden, anne ve babamıza saygı göstermemizi, namaz kılmamızı, iyiliğin yaygınlaşması için çaba gösterip asla kötülükten yana olmamamızı istemektedir. Bu surede Kur'an-ı Kerim, Hz. Lokman'ın oğluna verdiği öğütleri göstererek onun oğlunun şahsında tüm insanlığa öğüt vermektedir.

Lokman suresinin üçüncü bölümünde (20-32. ayetler) Allah'ın (c.c.) insanlara verdiği nimetlerle O'nun yüceliğine ilişkin açıklamalar bulunmaktadır. Bölümün başında Allah'ın (c.c.) göklerde ve yerde olan şeyleri insanların hizmetine verdiği, görünür ve görünmez nimetleri önlerine serdiği ifade edilmektedir. 20. ayetin başındaki, "Görmez misiniz?" ifadesi, insanların varlık düzenini sağlıklı bir şekilde incelemeleri hâlinde evrendeki ilâhî kudret ve hikmete delâlet eden düzeni ve bu düzenin insanlara nimet olarak yansıyan yönlerini kendi akıllarıyla da kavrayabileceklerine işaret etmektedir. 21. ayette, Allah'ın (c.c.) indirdiği hükümlere uymaya çağrıldıkları hâlde bu çağrıya uymayıp atalarının batıl inanç ve geleneklerini sürdürmekte ısrar eden inkârcıların, böylece Allah'ın (c.c.) daveti yerine kendilerini alevli ateşin azabına çağıran şeytanın davetine uydukları anlatılmaktadır. 22. ayette ise Allah'a (c.c.) teslim olup O'nun yolundan gidenlerin sağlam kulpa yapışmış bulundukları ve onların yollarının doğru, âkıbetlerinin hayırlı olduğu anlatılmaktadır.

74. Lokmân suresi, 1 – 5. ayetler.
75. Lokmân suresi, 12. ayet.

Lokman suresinde yerin ve göğün yaratıcısı Allah'ın (c.c.) üstün özelliklerinden söz edilir.

Ardından surede Allah'ın (c.c.) ilminden şöyle bahsedilir; **"Eğer yeryüzündeki ağaçlar kalem, deniz de mürekkep olsa arkasından yedi deniz daha ona katılsa Allah'ın sözleri (yazmakla) yine de tükenmez. Şüphesiz Allah mutlak güç sahibidir, hüküm ve hikmet sahibidir."**[76]

Allah'ın (c.c.) bu dünyada yarattığı her şeyin sebebi bizi çok sevmesidir. O'nun emirlerini yerine getirmemiz, en başta bizim mutluluğumuz için gereklidir. Bu nedenle bizi yaratan Allah'ın (c.c.) isteklerine her zaman uymalıyız. Bu dünyada onun bizden istediği gibi iyi bir insan olarak yaşamaya özen göstermeli, ahiret hayatımız için bu dünyada hazırlık yapmalıyız. Çünkü kıyamet gününde hiç kimsenin birbirine faydası dokunmayacak ve herkes yaptıklarının karşılığını görecektir.

Lokman suresinin 28. ayetinde, öldükten sonra tekrar dirilmeyi inkâr edenler için Yüce Allah (c.c.) bunun kendisi için çok kolay olduğunu belirtmektedir: **"(Ey insanlar!) Sizin yaratılmanız ve öldükten sonra tekrar diriltilmeniz ancak bir tek insanı yaratmak ve diriltmek gibidir. Şüphesiz Allah hakkıyla işitendir, hakkıyla görendir."**

Surenin 29-31. ayetlerinde Allah'ın (c.c.) bazı sıfatlarına değinilmekte ve O'nun kudretinin örneklerine yer verilmektedir: **"Görmedin mi ki Allah geceyi gündüzün içine ve gündüzü de gecenin içine sokuyor. Güneş'i ve Ay'ı da koyduğu kanunlara boyun eğdirmiştir. Her biri (kendi yörüngesinde) belli bir zamana kadar akar gider. Şüphesiz Allah işlediklerinizden hakkıyla haberdardır. Bu böyledir. Çünkü Allah hakkın ta kendisidir, onu bırakıp da taptıkları ise batıldır. Şüphesiz Allah yücedir, büyüktür. Görmedin mi ki gemiler Allah'ın nimetiyle denizde akıp gitmektedir. Allah bunu ayetlerinden bir kısmını size göstermek için yapmaktadır. Şüphesiz ki bunda hakkıyla sabreden, hakkıyla şükreden herkes için ibretler vardır ."**[77]

76. Lokmân suresi, 27. ayet.
77. Lokmân suresi, 29 – 31. ayetler.

Lokman suresinde hayırlı iş yapanların ödüllendirileceği belirtilir.

Lokman suresinin 33. ayetinde Yüce Allah (c.c.), insanlara bazı uyarılarda bulunarak şöyle buyurmaktadır; **“Ey insanlar! Rabb’inize karşı gelmekten sakının. Hiçbir babanın çocuğuna hiçbir yarar sağlayamayacağı, hiçbir çocuğun da babasına hiçbir yarar sağlayamayacağı günden korkun! Şüphesiz Allah’ın vaadi gerçektir. Sakın dünya hayatı sizi aldatmasın. O aldatıcı şeytan da Allah hakkında sizi aldatmasın.”**

Surenin son ve 34. ayetinde: **“Kıyametin ne zaman kopacağı bilgisi şüphesiz yalnızca Allah katındadır. O, yağmuru indirir… Hiç kimse yarın ne kazanacağını bilemez. Hiç kimse nerede öleceğini de bilemez. Şüphesiz Allah, hakkıyla bilendir, (her şeyden) hakkıyla haberdar olandır.”** buyrulmaktadır.

NELER ÖĞRENDİK?

1. “Hani Lokman oğluna öğüt vererek şöyle demişti: ‘Yavrum! Allah’a ortak koşma! Çünkü ortak koşmak elbette büyük bir zulümdür…”

Yavrum! Şüphesiz yapılan iş bir hardal tanesi ağırlığında olsa ve bir kayanın içinde yahut göklerde ya da yerin içinde bile olsa Allah onu çıkarır, getirir. Çünkü Allah en gizli şeyleri bilendir, (her şeyden) hakkıyla haberdar olandır.

Yavrum! Namazı dosdoğru kıl. İyiliği emret. Kötülükten alıkoy. Başına gelen musibetlere karşı sabırlı ol. Çünkü bunlar kesin olarak emredilmiş işlerdendir. Küçümseyerek surat asıp insanlardan yüz çevirme ve yeryüzünde böbürlenerek yürüme! Çünkü Allah hiçbir kibirleneni, övüngeni sevmez. Yürüyüşünde tabii ol. Sesini alçalt.”

Lokman suresi, 13 – 19. ayetler

Kur’an’da Lokman, bilge bir kişi olarak tanıtılmış, Allah’ın kendisine ilim ve hikmet verdiği belirtilmiştir. Hz. Lokman’ın oğluna verdiği öğütler ayetlerde yer almıştır. Bu öğütler hepimiz için yol gösterici niteliktedir.

Yukarıdaki, Lokman suresinden alınan ayetlerde de Hz. Lokman’ın oğluna verdiği öğütlerden söz edilmektedir. Bu öğütleri arkadaşlarınızla birlikte yorumlayınız.

2. Lokman suresinden neler öğrendiğinizi söyleyiniz.

3. Kur'an'dan Dualar Öğreniyorum (Bakara 201) (İbrahim 41)

Hazırlık Çalışması

1. "Ne zaman dua ederiz? İnsanlar neden dua ederler?
2. Siz en çok hangi durumlarda dua ediyorsunuz?
3. Dua ederken neler hissedersiniz? Kısaca anlatınız.
4. Aşağıdaki fotoğrafta gördüklerinizi anlamlandırıp yorumlayınız.

....
....
....
....
....
....
....
....

Dua sözcüğü Arapçadır ve sözlükte davet etmek, çağırmak ve istemek anlamlarına gelmektedir.[78] Dinî bir kavram olarak da insanın Allah'ın (c.c.) yüceliği ve büyüklüğü karşısında kendi zayıflığını kavrayıp ona yalvarması, şükretmesi, onu övmesi ve Allah'la (c.c.) her an beraber olduğunun bir göstergesi olarak onunla iletişim kurmasıdır.

Allah (c.c.) ile kulu arasındaki en güçlü bağlardan biri duadır. Allah'ın (c.c.) kulları duayı ya bir hayrın, iyiliğin ve nimetin kendisine verilmesi için ya bir bela ve kötülüğün üstünden veya bulunduğu ortamdan kaldırılıp yok edilmesi için ya da Allah'a (c.c.) karşı bir ibadet, sevgi ve saygı ifadesi olarak yapmaktadırlar.

Üstün bir varlığa inanan her insan, hayatının bir çok anında duaya ihtiyaç duyar. Çünkü her insan, zaman zaman üstesinden gelemeyeceği olaylarla, üzüntü ve sıkıntılarla karşılaşır. Bu gibi durumlarda insan, Allah'a (c.c.) sığınma ve O'ndan yardım isteme ihtiyacı hisseder ve dua eder.

Dua; yaratıcısı Allah'ın (c.c.) yüceliği, cömertliği, zenginliği ve kudreti karşısında insanın, kendi küçüklüğünü, çaresizliğini ve acizliğini hissedip ifade etmesinin bir şeklidir.

Peygamber'imiz (s.a.v.): "**Dua ibadetin özüdür.**"[79] buyurmuştur. Aynı sebeple en önemli ibadet olan namaz, dua (salat) kelimesiyle ifade edilmiştir.[80]

Dinimiz dua etmeye çok önem verir. Kur'an-ı Kerim'in birçok ayetinde duanın ne kadar önemli olduğu vurgulanır ve insandan her zaman dua etmesi istenir. Bir ayette: **"Rabb'iniz şöyle buyurdu: Bana dua edin, duanıza karşılık vereyim. Çünkü bana ibadeti bırakıp büyüklük taslayanlar aşağılanarak cehenneme gireceklerdir."**[81] diyerek insanları dua etmeye yönlendirmektedir.

78. Dini Terimler sözlüğü, s.61-62.
79. Tirmizî, De'avât, 1.
80. En'âm suresi, 52. ayet ve Kehf suresi, 28. ayet.
81. Mümin suresi, 60. ayet.

Allah (c.c.) dua eden kişinin duasına karşılık vereceğini şu ayette belirtmiştir: **"Kullarım Beni senden soracak olurlarsa bilsinler ki ben pek yakınım. Benden isteyenin isteğine cevap veririm."**[82]

Normal zamanlarda dua etmeyen veya Allah'a (c.c.) inanmayan insanlar bile üstesinden gelemedikleri olaylar karşısında, darda kaldıkları ve sıkıntıya düştükleri zamanlarda dua ihtiyacı hissederler. Bu da insanın duaya muhtaç olduğunun delilidir. Yüce Allah (c.c.), bu durumu şöyle açıklar:

Dinimizde dua etmek çok önemlidir.

"İnsana bir zarar dokunduğu zaman, yan yatarken, otururken ya da ayaktayken bize dua eder; zararını kaldırdığımız zaman ise sanki kendisine dokunan zarardan dolayı bize hiç dua etmemiş gibi davranır. İşte aşırı gidenlere yaptıkları şeyler böyle süslü gösterilmiştir."[83]

Diğer bir ayette de, **"(Ey Muhammed!) De ki; duanız olmasa Rabb'im size ne diye değer versin..."**[84] diyerek insanın ancak Allah'a (c.c.) olan bu yönelişiyle değer kazanabileceği belirtilmiştir.

Dua etmek Peygamber'imizin (s.a.v.) hadislerinde övülmüş ve teşvik edilmiştir.

"Allah'ın, kulun bağışlanma dilemesinden duyduğu sevinç, birinizin çölde kaybettiği devesini bulmasından duyduğu sevinçten daha fazladır."[85]

Dua eden kimse, Allah (c.c.) ve Peygamber'in emrine uymuş, ibadet etmiş, Allah'ı (c.c.) anmış ve sevgisini kazanmış olur. Nitekim Peygamber'imiz (s.a.v.) şöyle buyurmuştur:

"Allah'ın fazlından isteyin, çünkü Allah kendisinden bir şey istenmesini sever. En faziletli ibadet (dua edip) bir sıkıntının kalkmasını beklemektir."[86]

Bazı insanlar dua ederler ve dualarında sadece dünyaya ait isteklerine yer verirler. Oysa hayat sadece dünyadan ibaret değildir. İnsan öldükten sonra tekrar diriltilecek ve başka bir âlemde ebedî bir hayat yaşayacaktır. Dolayısıyla insan bunu bilip dualarında sadece dünyaya ait şeylerden talep etmemeli hem dünya hem de ahiret için duada bulunmalıdır.

Kur'an-ı Kerim'de insanları dua etmeye yönlendiren ayetlerin yanı sıra nasıl dua edileceğini gösteren ayetler de bulunmaktadır. Kur'an'ın birçok yerinde dua ifadeleri yer almaktadır. Bu ifadelerle Rabb'imiz (c.c.) bizlere nasıl dua etmemiz gerektiğini, dualarımızda neler isteyebileceğimizi öğretmeyi hedeflemiştir. Bu konuda Yüce Allah (c.c.) şöyle buyurmuştur:

"Onlardan, Ey Rabb'imiz! Bize dünyada da güzellik ver, ahirette de güzellik ver ve bizi cehennem azabından (ateşinden) koru." diyenler de vardır."[87]

82. Bakara suresi, 186. ayet.
83. Yûnus suresi, 12. ayet.
84. Furkân suresi, 77. ayet.
85. Camiü's – Sağir, 7192.
86. Tirmizî, De'avât, 116.
87. Bakara suresi, 201. ayet.

Bizler de ahirete inanan insanlar olarak sadece bu dünya için Allah'tan (c.c.) isteklerde bulunmamalıyız. Dünyadaki hayatın geçici olduğunu düşünerek ve ahiret hayatının kalıcı bir hayat olduğunu bilerek dua etmeliyiz. Bu dünyada ne kadar çok nimete sahip olsak, rahatlık ve bolluk içerisinde yaşasak da ahirete bunların hiçbiri ulaşmayacaktır. Ahirete yaptığımız iyiliklerimiz ve sevaplarımız ulaşacaktır. Ahirette de rahat bir hayat sürebilmemiz için Bakara suresinin 201. ayetinde belirtildiği gibi dualarımızda her zaman ahiret için iyilik ve hayır dilemeliyiz.

Allah (c.c.) yeryüzünde meydana gelen tüm olayları belli sebeplere bağlamıştır. Dünya'da ve evrendeki her şey Allah'ın (c.c.) koyduğu kanun ve kurallara göre işler. Allah (c.c.), dualarımızın sadece sözde kalmamasını, isteklerimizin gerçekleşmesi için çabalamamızı ister. İnsanların dualarının gerçekleşmesini ne kadar istediklerini göstermeleri "fiili dua" dır.

Fiili dua, bir kişinin herhangi bir isteğine ulaşmak için elinden gelen her şeyi yapmasını ifade eder. Örneğin, iman eden bir insan hastalandığında, şifa için Allah'a (c.c.) dua eder. Bu duanın devamı ve fiili bir şekli olarak da doktora gider. İlaç kullanmaya başlar. Ancak şifanın Allah'tan (c.c.) geldiğini kesinlikle unutmaz. Fiili dua, sözlü dua ile birlikte yapılması gereken temel bir ibadettir.

Yüce kitabımız Kur'an-ı Kerim'de yer alan bir diğer dua ifadesi ise şöyledir:

"Ey Rabb'imiz! Hesabın görüleceği kıyamet gününde beni, annemi, babamı ve tüm mü'minleri bağışla."[88]

Sadece kendimiz için dua etmemeliyiz. Sevdiklerimiz ve bütün Müslümanlar için de dua etmeliyiz.

88. İbrâhîm suresi, 41. ayet.

Allah (c.c.) bizleri yaşadığımız bu dünyaya sınamak için göndermiştir. Burada yaptığımız iyiliklerden ve güzelliklerden dolayı sevaplar kazanıyoruz, yaptığımız kötülüklerden de günah kazanmaktayız. Ahirete gidince sevapları ve iyilikleri çok olanlar cennetle ödüllendirilecekler ve günahları çok olanlar da cehennemle cezalandırılacaktır. Her insan hesap gününün iyi geçmesi için Allah'tan (c.c.) yardım dilemeli ve bu dünyada ahiret için dua etmelidir. İşte İbrahim suresinin 41. ayeti bizlere bunu hatırlatmaktadır.

Anne ve babamız bize bu dünyadaki en yakın insanlardır. Küçük ve korumasız bir bebekken bizi gözetip kollayan, yemeyip yediren ve içmeyip içiren anne-babamız için her zaman dua etmeliyiz. Biz onların sayesinde Peygamber'imizi öğrenir, Allah'ı (c.c.) tanırız. Onların hakkını asla ödeyemeyiz. Onların hem bu dünyada hem de ahiret hayatında güzel bir yaşam sürdürmeleri için Allah'a (c.c.) her zaman dua etmeliyiz. İbrahim suresinin 41. ayetindeki gibi kendimiz gibi onların da güzel bir ahiret hayatı sürdürebilmeleri için Allah'tan (c.c.) bağışlanma ve mağfiret dilemeliyiz.

Anne ve babamız bu dünyada bize en yakın insanlardır. Onlar için dua etmeli, onların hayır dualarını almak için uğraşmalıyız.

Dinimiz insanlara yardım etmeyi, onların iyiliği için çaba sarfetmemizi emreder.

Bir Müslüman sadece kendisini, annesini ve babasını düşünmemelidir. Diğer Müslümanların da iyiliğini Allah'tan her zaman dilemelidir. Bu konu Kur'an-ı Kerim'de İbrahim suresi 41. ayette buyrulmaktadır. Bu ayette, dünyada yaptığımız işlerden dolayı ahirette hesap vereceğimiz bildirilmekte; kendimiz, anne babamız ve diğer bütün Müslümanlar için dua etmemiz gerektiği öğretilmektedir. Bizler de bunun bilincinde olarak dualarımızda sadece kendimizi düşünmemeliyiz. Annemiz, babamız ve diğer bütün Müslüman kardeşlerimiz için de Allah'tan bağışlanma ve mağfiret dilemeliyiz.

4. Kur'an Kavramlarını Öğreniyorum: Hamd, Şükür, Rahmet, İhlas

Hamd

Hazırlık Çalışması

1. "Elhamdülillah" sözünün anlamını araştırınız.
2. "Hamdolsun" sözünün hangi durumlarda, niçin söylendiğini arkadaşlarınızla tartışınız. Tartışırken örnekler veriniz.

"Hamd," Yüce Allah'ı (c.c.) güzel bir şekilde anmak, O'nu övmek, O'nu yüceltmek anlamlarına gelmektedir. Allah'a (c.c.) hamd etmek ise O'nu çokça anmak, daima övmek, O'nun üstünlüğünü kabul etmek ve O'na şükretmek demektir. Kur'an'da, yerde ve gökte, dünya ve ahirette her türlü övgünün Allah'a (c.c.) ait olduğu bildirilmiştir.[89] Allah'a (c.c.) şükretmenin tek sözcük ile ifade edildiği "Elhamdülillah" sözüne "hamdele" denir.

Allah (c.c.), tüm varlıklara hayat veren ve onun devam etmesini sağlayandır.

Kur'an'da: **"Hamd, gökleri ve yeri yaratan, karanlıkları ve aydınlığı var eden Allah'a mahsustur. Böyle iken inkâr edenler başka şeyleri Rab'lerine denk tutuyorlar."**[90] şeklinde buyrularak hamdın sadece Allah'a (c.c.) yapılacağı vurgulanmaktadır. Çünkü O tüm varlıklara hayat nimetini veren ve onun devam etmesini sağlayandır.

Hz. Muhammed (s.a.v.) bir hadisinde: **"Duanın en makbulü elhamdülillah demektir."**[91] diyerek bu sözün ne kadar önemli olduğunu vurgulamıştır.

89. Komisyon, Dini Terimler sözlüğü, s.118.
90. En'âm suresi, 1. ayet.
91. Tirmizî, Dua 9.

Hamd ve şükür kelimelerinden türetilen sözcükler günlük hayatta sıklıkla kullanılmaktadır. Yemek yedikten sonra "elhamdülillah" deriz. Bir iyilikle karşılaştığımızda "hamdolsun, şükürler olsun" sözleriyle karşılık veririz. Arkadaşlarımızdan hediye aldığımızda "teşekkür" ederiz.

Kur'an-ı Kerim, besmelenin ardından Fatiha suresine **"el-hamdu"** sözcüğüyle başlar. Bu surede "hamd"in, bütün âlemlerin yaratıcısı ve düzenleyicisi olan Allah'a özgü olduğu anlatılır.

"Elhamdülillâh" diyen kişi; yaratan, yaşatan, bütün nimetleri var eden ve en üstün özelliklere sahip olan Allah'ı anmış, övmüş, verdiği nimetlerinden dolayı ona teşekkürde bulunmuş ve dua etmiş olur.[92]

Yüce Allah'a (c.c.) bize verdiği nimetlerden dolayı hamd etmeliyiz.

Sevgili rehberimiz Peygamber'imiz (s.a.v.) ne zaman bir şeyler yiyip içse; "Bizi yediren, içiren ve bizi Müslümanlardan kılan Allah'a (c.c.) hamd olsun." diye dua etmiştir.[93] "Bir şey yiyip içip de o nimeti verdiği için Allah'a (c.c.) hamd eden kulundan Allah (c.c.) razı olur." buyurmuştur.[94]

Allah'a (c.c.) hamd edebilmek için O'nun varlığına, birliğine, peygamber ve kitaplarına, Kur'an'da bildirdiklerine iman etmek, salih ameller işlemek, emir ve yasaklarına uymak, Allah'ın (c.c.), insanların ve diğer varlıkların haklarına saygılı olmak gerekir.

92. Yazır, M. Hamdi, Hak Dini Kur'an Dili, s.21.
93. Tirmizî, De'avât, 56.
94. Müslim, Zikir, 89.

Allah’ın güzel isimlerinden bir tanesi de Hamîd’dir. Hamîd; kendisine çok hamd edilen, hamd edilmeye en layık olan kimse anlamına gelmektedir.

Sevgili Peygamber’imize (s.a.v.) verilen isimlerden biri de Ahmed’dir. Ahmed, çok hamd eden kişi anlamına gelmektedir.

Allah bu dünyayı ve içerisindeki bütün nimetleri yaratandır. Bizim için böyle güzel nimetleri yaratan Yüce Yaratıcı’mıza daima hamd etmemiz gerekmektedir. Elde ettiğimiz her şeyin Allah tarafından verildiğini bilip O’nun yüceliğini, sonsuz kudretini görmeliyiz.

Hâmid lafzının Arapça olarak yazılmış bir örneği.

Yemek yedikten sonra verdiği nimetlerden dolayı Allah’a (c.c.) hamd etmek için nasıl dua edildiğini araştırarak arkadaşlarınızla paylaşınız. Aşağıda verilen örnek yemek duasını inceleyiniz.

“Bizleri yediren, içiren ve Müslüman olarak yaratan Allah’a hamd olsun. Bize ikram eden, bize hidayet eden, bizi doyuran ve her türlü nimeti bize ihsan eden Allah’a hamd olsun. Allah’ım, bu yemekte bize bereket ihsan eyle. Amin.”

http://dua.nokta.diyanet.gov.tr/DuaMetinleri.aspx

Şükür

Hazırlık Çalışması

Allah'a (c.c.) niçin şükrederiz? Sizler hangi durumlarda şükrettiğinizi sınıfta arkadaşlarınızla paylaşınız.

"Şükür" kelimesi, yapılan bir iyiliğe karşı söz ve davranış ile hoşnutluk gösterme, verilen nimetleri yerli yerinde kullanma anlamına gelmektedir.[95] Yapılan iyiliğin kıymetini bilip değerini dile getirmek, iyilik edeni övmek, ona teşekkür etmek demektir. Kul; Allah'ın (c.c.) ikramını, nimetlerini dile getirir ve O'nu överse Allah'a (c.c.) şükretmiş olur.

Allah (c.c.) Kur'an-ı Kerim'de: **"...Kim şükrederse ancak kendisi için şükretmiş olur. Kim de nankörlük ederse (bilsin ki) Rabb'im her bakımdan sınırsız zengindir, cömerttir."**[96] diye buyurarak kendisine her zaman şükredilmesi gerektiğini bizlere hatırlatmaktadır.

Şükür aynı zamanda, Allah (c.c.) tarafından bizlere verilen nimetleri yerli yerince kullanmaktır. Onu israf etmemektir. Bu da nimeti bilme, elde edilen nimetten dolayı sevinç duyma, nimete karşılık olarak yapılması gereken teşekkürü, dil, beden ve kalp ile yerine getirerek yapmaktır.

Teşekkür sözcüğü, şükür sözcüğünden türetilmiştir. Teşekkür de sadece dil ile olmamalıdır. Vücudun diğer uzuvlarını iyi ve güzel işlerde kullanmak, onları günaha sürüklememekle de teşekkürümüzü yerine getirmiş oluruz. Örneğin, bir kişi hakkı olmayan bir şeyi izinsiz aldığında eliyle günah işlemiş olur. Elimizin şükrü onu kötü işlere sürüklememekle olmaktadır.

Rabb'imize (c.c.) tüm verdiklerinden dolayı şükretmeliyiz.

Şükür, hem eldeki nimeti yok olmaktan kurtarır hem de yeni nimetlere kavuşturur.

Kuran-ı Kerim'de: **"Allahu Teâlâ, şükredene bol bol nimet verir."**[97] buyrulmuştur. Dolayısıyla ne kadar çok şükredersek Allah (c.c.) da bize o kadar çok nimet verecektir.

Allah (c.c.), kudretinin eseri olarak insanların istifadesi için birçok hayvan yaratmıştır. Kimine binilir, kiminin etinden, sütünden, yününden, derisinden istifade edilir.[98] Bu hayvanlar, şükretmemiz için istifademize sunulmuştur.[99]

---

95. Dinî Terimler Sözlüğü, s.244.
96. Neml suresi, 40. ayet.
97. Fatır suresi, 30. ayet.
98. Yâsîn suresi, 71 – 72. ayetler.
99. Hac suresi, 36. ayet.

İnsanın sahip olduğu her nimetin Allah'tan (c.c.) geldiğini bilip şükretmesi, Allahu Teâlâ'nın (c.c.) verdiği her şeye razı olması ve verdiği nimetlerden faydalandığı sürece, Allah'a (c.c.) isyan etmemesi şükür anlayışının özünü oluşturmaktadır.

Allah'a (c.c.) şükretme konusu Kur'an'da şöyle ifade edilmektedir:

"(O öyle lütufkâr) Allah'tır ki gökleri ve yeri yarattı, gökten suyu indirip onunla rızık olarak size türlü meyveler çıkardı; izni ile denizde yüzüp gitmeleri için gemileri emrinize verdi; nehirleri de sizin (yararlanmanız) için akıttı.

Düzenli seyreden Güneş'i ve Ay'ı size faydalı kıldı; geceyi ve gündüzü de istifadenize verdi. O size istediğiniz her şeyden verdi. Allah'ın nimetini sayacak olsanız sayamazsınız. Doğrusu insan çok zalim, çok nankördür!"[100]

İnsanın Allah'ın (c.c.)verdiği nimetlere karşı çokça şükretmediği Kur'an-ı Kerim'de şöyle ifade edilmektedir:

"...Şüphesiz Allah, insanlara karşı lütuf ve ikram sahibidir. Ama insanların çoğu şükretmezler."[101]

Dünya ve ahiret hayatında mutlu olmamız için öğütler veren Kur'an-ı Kerim'de bildirilen şükür konusunda bizler de hayatımızın her anında Yüce Allah'a (c.c.) karşı olan şükretme görevimizi yerine getirmeliyiz.

Allah (c.c.) bizi bu konuda Kur'an'da şöyle uyarmaktadır:

"Ey iman edenler! Size verdiğimiz rızıkların temiz olanlarından yiyin, eğer siz yalnız Allah'a kulluk ediyorsanız O'na şükredin."[102]

Allah'ın (c.c.) verdiği nimetlere de asla nankörlük etmemeliyiz. Bu durumu Allahu Teâlâ (c.c.) bir ayetinde şöyle ifade etmektedir:

"Öyle ise siz beni (ibadetle) anın ki ben de sizi anayım. Bana şükredin; sakın bana nankörlük etmeyin."[103]

Bizlere güzel ahlakı ile her konuda örnek olan Peygamber Efendimiz Muhammed (s.a.v.), Allah'a (c.c.) şükretmede de bizler için eşsiz bir örnektir.

Hz. Aişe (r.a) şöyle der:

– "Resulallah' ın geceleri ayakları şişinceye kadar namaz kıldığı olurdu. O'na dedim ki:

– "Allah (c.c.) senin gelmiş geçmiş günahlarını affetmiştir ya Resulallah!" Bana:

– "Allah' a (c.c.) şükreden bir kul da mı olmayayım ya Aişe!" dedi."[104]

Peygamber Efendimiz (s.a.v.), sevindirici bir şey olduğunda Allah'a (c.c.) şükür olarak secdeye kapanırdı.[105] Çünkü şükrün en güzel yolu bedenen yapılan şükürdür. İnsanoğlu ibadet ederek Allah'a (c.c.) şükrünü gösterir.

İnsanlar ibadet ederek Allah'a (c.c.) *şükrünü göstermelidir.*

100. İbrâhîm suresi, 32 – 34. ayetler.
101. Bakara suresi, 243. ayet.
102. Bakara suresi, 172. ayet.
103. Bakara suresi, 152. ayet.
104. Müslim, Münâfikûn, 81.
105. Râmuz el-Ehadis: 529/12.

Rahmet

Hazırlık Çalışması

1. Rahmet denince aklınıza gelen ilk üç kelimeyi söyleyiniz.
2. Günlük hayatınızda içinde rahmet kelimesi geçen hangi ifadeleri kullanıyorsunuz?
3. Yüce Allah'ın (c.c.) "Rahman" isminin ne anlama geldiğini araştırınız?

Genel olarak sevgi ve şefkat anlamlarına gelen rahmet kelimesi Allah'ın (c.c.) en önemli sıfatlarından biridir. Allah (c.c.), Kur'an'da **"…Benim rahmetim her şeyi kuşatmıştır…"**[106] diye buyurarak rahmetinin sadece insanları değil, bütün kainatı kapladığını ifade etmiştir. Peygamber Efendimiz (s.a.v.) bu hususu şöyle ifade etmiştir:

"Hiç şüphesiz Allahu Teâlâ'nın yüz rahmeti vardır. Bunlardan sadece bir rahmeti cinler, insanlar, hayvanlar ve zehirli hayvanlar arasına (yeryüzüne) indirmiştir. İşte bütün mahlukat bu bir rahmet vesilesiyle birbirlerine şefkat gösterirler. Bu rahmet vesilesiyle birbirlerine merhamet ederler. Bu rahmet vesilesiyle yabani hayvanlar yavrularına şefkat gösterirler. Allahu Teâlâ doksan dokuz rahmeti ise onunla mü'min kullarına merhamet etmek için kıyâmet gününe saklamıştır."[107]

Rahmet ve ondan türetilen merhamet sözcükleri; acımak, esirgemek, korumak, affetmek, bağışlamak, nimet vermek gibi anlamlara da gelir. Ayrıca rahmet; hayır, iyilik, ihsan, nimet ve kalp yumuşaklığı anlamlarında da kullanılır.

Namaz, Allah'ın (c.c.) rahmet ve merhametini kazandıran ibadetlerdendir.

Hz. Muhammed (s.a.v.) için Kur'an'da: **"Biz seni âlemlere rahmet olarak gönderdik."**[108] diyerek O'nun rahmet peygamberi olduğu zikredilmektedir. Bu konu Kur'an'da şöyle ifade edilmektedir: **"Andolsun size kendinizden öyle bir peygamber gelmiştir ki sizin sıkıntıya uğramanız ona çok ağır ve güç gelir. O, size çok düşkün, müminler hakkında pek şefkatli ve merhametlidir."**[109]

106. A'râf suresi, 156. ayet.
107. Müslim, 6908.
108. Enbiyâ suresi, 107. ayet.
109. Tevbe suresi, 128. ayet.

Kur'an'da Yüce Allah (c.c.), sözlerine besmele ile başlar ve rahmetine vurgu yapar. Fatiha suresinde rahmet sözcüğünden türeyen **er-Rahman** ve **er-Rahîm** yani Allah'ın (c.c.) çok esirgeyen ve çok bağışlayan olduğunu vurgulayan sıfatlarına yer verilir. Bu sebeple Kur'an, Allah'ın (c.c.) rahmeti ile başlar; ona sığınmaya çağıran Felâk ve Nâs sureleri ile sona erer.

Ne olursa olsun Allah'ın (c.c.) çok merhametli olduğunu unutmamamız gerekmektedir. Şüphesiz Allah (c.c.):

"De ki: "Ey kendilerinin aleyhine haddi aşan kullarım! Allah'ın rahmetinden ümidinizi kesmeyin. Şüphesiz Allah bütün günahları affeder. Çünkü O, çok bağışlayandır, çok merhamet edendir."[110] buyurarak çok merhametli olduğunu her zaman ifade etmiştir.

Yüce Allah (c.c.), koyduğu kuralları ve hükümleri insanlara tebliğ edip açıklayacak, insanları doğru yola çağıracak peygamberler göndermiştir. Peygamber'imiz Hz.Muhammed (s.a.v.), Allah (c.c.) tarafından gönderilen peygamberlerin sonuncusudur. Bütün peygamberlere Yüce Allah (c.c.) bazı özellikler ihsan eylemiştir. Peygamber Efendimizden (s.a.v.) önce gönderilen peygamberler belirli kavme ve millete gönderilmişken O, bütün âlemlere rahmet olarak gönderilmiştir. Dolayısıyla peygamberliği evrenseldir, kıyamete kadar da bu kural değişmeyecektir.

Yüce Allah (c.c.), **"(Ey Muhammed!) Seni âlemlere rahmet olarak gönderdik."** (Enbiyâ suresi, 107. ayet) buyurarak bu durumu açıkça bildirmiştir. Sevgili Peygamber'imiz (s.a.v.), insanlığın manen hayat bulmasına aracı olmuştur. Onun sayesinde insanlar içinde bulundukları sapkınlıklardan, küfürden kurtulup hakikati görmüş, imanın tadına varmışlardır. Yüce Allah'ın (c.c.), Peygamber'imizi (s.a.v.) insanlığa göndermesi Yüce Allah'ın (c.c.) insanlara olan rahmetini, şefkatini göstermektedir. Hz. Peygamber (s.a.v.), âlemlere rahmet olmuş, getirdiği prensiplerle insanlara mutluluk getirmiştir.

Âlemlere rahmet olarak gönderilen Sevgili Peygamber'imizin (s.a.v.) temsil ettiği rahmet sadece belli insanlara ve belli gruplara yönelik değildir. Yani hem müminler hem de münafıklar için rahmettir. Münafıklar, onun engin hoşgörü ve rahmeti sayesinde dünyada ceza görmemişler, Müslümanların faydalandığı birçok haktan yararlanmışlardır.

Hz. Peygamber (s.a.v.), hayatı boyunca insanlara karşı hoşgörülü olmuş, kusurlu olsalar da onları affetmiştir. İnsanlar içinde en çok eziyet çekenlerden, hakarete ve haksızlığa uğrayanlardan olmasına rağmen en çok affeden ve merhamet edenlerdendir. Böyle olması da çok normaldir. Zira o âlemlere rahmet olarak gönderilen bir peygamberdir. Bütün hayatı rahmet ve merhamet örnekleriyle doludur çünkü Sevgili Peygamber'imiz (s.a.v.) rahmetin ta kendisidir. Onun sonsuz şefkatini, sınırsız rahmetini ve merhametini gösteren bazı örnek olaylar şöyledir:

Uhud Savaşı sırasında Allah'ın (c.c.) Resulü'nün dişi kırılmış, yüzü yaralanmış, her yanı kan içindeyken "Sen dua et de Allah (c.c.) bunları kahretsin." diyen ashabına karşı **"Allahım! Sen benim kavmime hidayet eyle. Çünkü onlar bilmiyorlar. Onun için de böyle yapıyorlar."**[111] duası ile cevap veriyor sonra da şu gerçeği hatırlatıyordu: **"Ben lanet eden bir peygamber değil, âlemlere rahmet olarak gönderilen bir peygamberim."**[112]

---

110. Zümer suresi, 53. ayet.
111. Buhari, Enbiyâ, 54; Müslim, Cihâd, 104, 105.
112. Müslim, Birr, 87.

Mekke fethedilmişti. Bir fatih olarak şehre girdiğinde, kendisine onca zulüm ve işkence yapan, kendi yurdunu dar eden kişilerle karşı karşıya geldi. Herkes ne olacağını merakla beklerken âlemlere rahmet olarak gönderilen efendimiz, karşısındakilere şöyle seslenmiştir:

– **"Ey Kureyş! Size ne yapmamı beklersiniz?"**

– Hayır umarız, zira sen kerim olan kardeşsin ve kerem sahibi kardeşimizin de oğlusun.

Bunun üzerine Sevgili Peygamberimiz (s.a.v.) şöyle buyurdu:

– **"Bugün hiçbiriniz, eski yaptıklarınızdan dolayı hesaba çekilmeyeceksiniz. Haydi, gidiniz. Hepiniz serbestsiniz. Bugün size kınama yoktur."**[113]

Cabir b. Semure anlatıyor: "Allah'ın (c.c.) Resulü ile birlikte Necid'e gittik. Kuşluk vakti olmuştu. Gölgelik bir yere geldik. Herkes ağaçların altına yayılıp oturmuştu. Resulullah da kılıcını ağaca asıp yere uzanmıştı. Bir ara bizi çağırdığını duyduk. Baktık ki bir köylü Arap onun önünde oturuyor. Yanına gittiğimizde bize hitaben dedi ki :

– **"Bu adam gelip kılıcımı ağaçtan henüz kapmıştı ki ben uyandım. Baktım başucumda duruyor ve bana: "Şimdi seni benden kim kurtarabilir?" diyordu. Ben de: "Allah" dedim. Bunu duyunca kılıç elinden düştü ve kendisi de yere oturdu. İşte gördüğünüz gibi de hâlâ oturuyor."** dedi ve ona, yaptığı şeyden dolayı herhangi bir ceza vermedi. Hz. Peygamber (s.a.v.) **"Haydi gidebilirsin, seni affettim."** deyince bu zat Müslüman oldu."[114]

Âlemlere rahmet olarak gönderilen Peygamber Efendimiz (s.a.v.), hayvanlara karşı da rahmet sahibidir. Onun, rahmet peygamberi olmasından onlar da nasibini almıştır. Abdullah b.Abbas anlatıyor: Allah (c.c.) Resulü ile bir yere gidiyorduk. Birisi kesmek üzere bir koyunu bağlamış, hayvanın gözü önünde bıçağını biliyordu. Allah (c.c.) Resulü bu şahsa: **"Onu defalarca mı öldürmek istiyorsun?"** diyerek o şahsı bu yaptığından dolayı azarladı.[115]

Hz. Peygamber, kedi yüzünden bir kadının ilahi cezaya uğradığını bildirir. Bu kadın kediyi hapsetmiş, kendisine bir şey vermediği gibi, hayvanın dışarı çıkıp rızık aramasına da engel olmuştur. Kedi sonunda açlıktan ölmüş, o kadın da bu yüzden cehenneme gitmiştir.[116]

113. İbn Hişâm, Sîre, IV, 55; İbn Kesîr el-Bidâye, IV, 344.
114. Nedvî, Ebu'l - Hasan, es-Sîretü'n Nebeviyye, s.313.
115. Hakîm, Müstedrek, IV, 231, 233.
116. Buhâri, Musakât, 9.

Hazırlık Çalışması

Arkadaşlarınızla ilişkilerinizde samimi olmaya özen gösteriyor musunuz? Samimi olmak için neler yapıyorsunuz?

İhlas; samimiyet, içtenlik, samimi bağlılık, doğruluk, temizlik, saflık ve gösterişsizlik anlamlarına gelmektedir. Dinimizde bu kavram, insanın davranışlarında sadece Allah'ın (c.c.) hoşnutluğunu, rızasını gözetmesi anlamında kullanılır. İhlaslı bir insan davranışlarında Allah'ın (c.c.) rızasını dikkate alır. Hz. Peygamber(s.a.v.): **"İbadetlerinizi ihlâs ile yapınız! Allah, ihlâs ile yapılan işleri kabul eder."**[117] buyurmuştur. İhlasla yapılan küçük bir iyilik ihlassız yapılan işlerden üstündür. İhlaslı olmaya çalışan kimseye de muhlis yani ihlaslı kimse denir.

İbadetlerimizi Allah'ın (c.c.) rızasını kazanmak için yapmalıyız.

Kur'an-ı Kerim'de ihlas kavramına çok yer verilmiştir. Aslında Kur'an'ın geneli ele alındığında onun en temel hususlarından birinin ihlas olduğu görülmektedir. Kur'an'ın birçok ayetinde ibadetlerin, iyiliklerin, amellerin Allah'ın (c.c.) rızasını kazanmak amacıyla yapılması gerektiği vurgulanmaktadır. Allah (c.c.), Kur'an'da **"Resulüm! Şüphesiz ki kitabı sana hak olarak indirdik. O hâlde sen de dini Allah'a has kılarak (ihlas ile) kulluk et."**[118] buyurmaktadır. Allah'a (c.c.) ibadet etmenin ihlas ile olmasını şöyle buyurmuştur: **"De ki: Bana, dini Allah'a halis kılarak O'na kulluk etmem emrolundu."**[119]

117. Darekutni, Sünen Tercümesi c.2, s.78.
118. Zümer suresi, 2. ayet.
119. Zümer suresi, 11. ayet.

İhlaslı olmayan kullarını Allah (c.c.), Maun suresinde **“Yazıklar olsun o namaz kılanlara ki onlar namazlarını ciddiye almazlar, (namazlarıyla) gösteriş yaparlar.”**[120] diyerek kınamıştır.

İhlaslı bir insan olmak için yaptığımız bütün ibadetlerde Allah’a (c.c.) karşı samimi olmalıyız ve hepsini içtenlikle, kalbimizden gelerek yerine getirmeliyiz.

İhlas, kişinin kalbi ve bedeni olmak üzere bütün ibadet ve amellerinde, kendine pay çıkarmaması, doğru, saf ve temiz bir kalple Allah’a (c.c.) yönelmesi, tüm vazife ve sorumluluklarını Yüce Allah (c.c.) emrettiği için yapması ve O’nun rızasını kazanmaya gayret göstermesidir.

Gerçek mümin, ihlaslı olmaya çalışır, ihlasa ulaşmak için elinden gelen gayreti gösterir. İhlasa aykırı düşecek her türlü tutum ve davranıştan uzak durur. İhlasa erip ermediğinin farkında olmadığı ve bunu kesin bilemediği için nefsini daima denetim içinde tutma çabasında olur, ihlaslı ve samimi davranır ama asla ihlaslı olduğunu iddia etmez. Bir kulun görevi en başta, kendisini yoktan var eden Yüce Allah’a (c.c.) karşı samimi olmaktır. Yüce Allah (c.c.) tarafından ihlasa erdirilen kimseler ne güzel kullardır.

Samimiyet, güvenilirlik, sadakat, sözünde durma ihlaslı bir kulun temel özellikleridir. Bu sebeple ihlaslı bir kul güvenilirdir. Her zaman doğrulukla ve dürüstçe hareket eder. Herkes ona güvenir. Hiç kimse onun kendisini aldatacağını düşünmez. Çünkü o samimidir, asla haktan, adaletten ayrılmaz. İhlaslı kişi, Allah’a (c.c.) onu görüyormuş gibi kulluk eder. Her ne kadar o Yüce Allah’ı (c.c.) görmüyorsa da Allah onu görmektedir. Bu sebeple ihlaslı bir kişinin işinde sahtekârlık olmaz, kimseyi kandırmaz, dolandırmaz. Bu da hayatın her alanında yapılan işlere hile karıştırılmaması, her işin doğru ve dürüst bir şekilde yapılması anlamına gelir.

İnsanlar vazife ve sorumluluklarını Yüce Allah (c.c.) emrettiği için yapmalıdır.

120. Mâ’ûn Suresi, 4 – 5. ayetler.

İhlas, bir müminin en önemli özelliklerinden biridir. Kişinin imanında, ibadetlerinde, amelinde, işinde ve ilişkilerinde ihlaslı olması, o kişinin iç dünyasında huzurlu olmasını sağlar, kalplerini güçlü kılar. İşlerinde ihlaslı hareket eden, Allah'ın (c.c.) kullarına karşı daima ve her şartta samimi olan, Müslümanlarla uyum içerisinde hareket ederek toplumdan kopmayan kişinin kalbi saf, duru ve temiz olur. Bu kişi Allah (c.c.) dostudur.

Yaptığımız tüm işlerin Allah (c.c.) katında değerlendirilme ölçüsü şüphesiz ki ihlastır. İkiyüzlülük, kibir, kandırma, hile, dedikodu gibi özelliklerle ihlas asla bir arada bulunmaz. Örneğin, başkalarına gösteriş yapma, kendini öne çıkarma, büyüklenme, gururlanma, insanlar yanında saygınlık kazanma gibi Allah (c.c.) rızası gözetilmeden, başka amaçlarla yapılan işlerin Yüce Allah (c.c.) katında bir değeri yoktur. Bu sebeple gerçek anlamda ihlaslı bir mümin, yaptığı tüm işlerde Yüce Allah'tan (c.c.) başka tanık aramaz, insanların dediklerine aldırmadan Allah'ın (c.c.) övgüsünü kazanmaya çalışır.

İhlasın en bağdaşmadığı nitelik ise hıyanettir. Bundan dolayı münafıklarda asla ihlas olmaz. Mümin, davasına inanmış kimsedir, münafık ise daima tedirgindir.

Kur'an-ı Kerim'de ihlasa ermiş olanlarla ilgili bazı ayeti kerimeler ise şöyledir:

"Kitapta, Musa'yı da an. Şüphesiz o ihlasa erdirilmiş birisiydi. Bir resul, bir nebi idi." (Meryem suresi, 51.ayet).

"İblis, "Rabb'im! Beni azdırmana karşılık, andolsun ki yeryüzünde kötülükleri onlara göstereceğim, içlerinde ihlasa erdirilmiş kulların hariç, onların hepsini azdıracağım." dedi" (Hicr suresi, 39-40. ayetler).

Konuyla ilgili Hz. Peygamber (s.a.v) şöyle buyurmuştur :

"O sizin suret, şekil ve dış görünüşlerinize değil, kalplerinize bakar." (Müslim, Birr,33.)

"Her zaman amellerinizde ihlası gözetin, zira Allah sadece amelin has olanını kabul eder." (Münavi, 1/217)

"Benim şefaatim ihlas ile 'la ilahe illallah' diyenleredir. Çünkü muhlis olanın kalbi dilini, dili kalbini doğrular." (Müsned, 2/307)

"Bir Müslüman'ın cenaze namazı kılındığında onun için ihlasla dua edin." (Ebu Davud, Cenaiz, 60)

NELER ÖĞRENDİK?

1. Aşağıdaki kelimelerle anlamlarını eşleştiriniz.

Şükür	Samimiyet, içtenlik, samimi bağlılık, doğruluk, temizlik, saflık, gösterişsizlik.
Hamd	Yüce Allah'ı (c.c.) güzel bir şekilde anmak, O'nu övmek, O'nu yüceltmek.
İhlas	Sevgi ve şefkat, acımak, korumak, bağışlamak, iyilik.
Rahmet	Bir kimseyi güzel bir şekilde anmak, övmek, bir kimseden razı olmak, birinin hakkını ödemek.

2. Aşağıdaki anlatımları, soruların cevabı olacak şekilde tamamlayınız.

a. Neden dua ederiz?

Çünkü ....

....

....

b. Neden dualarımızda sadece dünyadaki isteklerimiz olmamalıdır?

Çünkü ....

....

....

c. Neden dualarımızda yaptıklarımızın hesabının sorulacağı gün için de dua etmeliyiz?

Çünkü ....

....

....

ç. Neden anne – babamız ve diğer müminler için de dua etmeliyiz?

Çünkü ....

....

....

3. Aşağıda dua ile ilgili ayetler verilmiştir. Bunları okuyup dinimizde duanın önemini kısaca anlatınız.

> Düzene sokulduktan sonra yeryüzünde bozgunculuk yapmayın. Allah'a (azabından) korkarak ve (rahmetini) umarak dua edin. Şüphesiz, Allah'ın rahmeti iyilik edenlere çok yakındır.
>
> *A'râf suresi, 56. ayet*

> Kullarım beni sana soracak olursa muhakkak ki ben (onlara) pek yakınım. Buna dua ettiği zaman dua edenin duasına cevap veririm. Öyleyse, onlar da benim çağrıma cevap versinler ve bana iman etsinler. Umulur ki irşad olurlar.
>
> *Bakara suresi, 186. ayet*

4. Aşağıdaki kelimeleri birer cümlede kullanınız.

Hamd: ....

....

Şükür: ....

....

İhlas: ....

....

Rahmet: ....

....

ÖZ DEĞERLENDİRME FORMU (1. ÜNİTE)

Aşağıdaki form, kendinizi değerlendirmeniz amacıyla düzenlenmiştir.

Size uygun olan bölümü işaretleyiniz. Varsa eksiklerinizi ve bunları gidermek için neler yaptığınızı formun altında verilen alana yazınız.

		Evet	Hayır
1	Kur'an-ı Kerim'i niçin okumamız gerektiğini bilirim.		
2	Kur'an-ı Kerim'i öğrenmeye istekliyim.		
3	Hz. Adem'in (a.s.) kıssasını temel özellikleriyle açıklayabilirim.		
4	Hz. Nuh'un (a.s.) kıssasını temel özellikleriyle açıklayabilirim.		
5	Hz. Hud'un (a.s.) kıssasını temel özellikleriyle açıklayabilirim.		
6	Hz. Salih'in (a.s.) kıssasını temel özellikleriyle açıklayabilirim.		
7	Lokman suresinin genel özelliklerini bilirim.		
8	Bakara suresi 201. ayette yer alan duaların anlamını bilirim.		
9	İbrahim suresi 41. ayette yer alan duaların anlamını bilirim.		
10	Hamd kavramının anlamını ifade edebilirim.		
11	Şükür kavramının anlamını ifade edebilirim.		
12	Rahmet kavramının anlamını ifade edebilirim.		
13	İhlas kavramının anlamını ifade edebilirim.		

Bu ünitedeki eksiklerim: ....

....

....

Eksiklerimi nasıl giderdim? ....

....

....

ÜNİTEMİZİ DEĞERLENDİRELİM

A. Aşağıdaki soruları cevaplayınız.

1. Kur'an-ı Kerim okumanın ve öğrenmenin önemini açıklayınız.

2. Kur'an-ı Kerim'i neden sevmeliyiz? Açıklayınız.

3. Hz. Lokman'ın oğluna öğütlerinden iki tanesini defterinize yazınız.

4. Hamd ve şükür ne anlama gelmektedir? Açıklayınız.

5. Bakara 201 ve İbrahim 41. ayetlerde genel olarak nelerden bahsedilmektedir? Açıklayınız.

B. Aşağıdaki soruları okuyunuz. Doğru seçeneği işaretleyiniz.

1. Aşağıdakilerden hangisi Lokman suresinin konularından <u>değildir</u>?

A. Hz. Lokman'ın oğluna öğütleri
B. İnandıktan sonra ibadetin gerekli olmadığı
C. Tevhid ve peygamberlik
D. Öldükten sonra dirilme ve haşir

2. Allah'ın (c.c.) mucize olarak gönderdiği deveyi kestiği için ses ile helak edilen kavme gönderilen peygamber kimdir?

A. Hz. Salih (a.s.)
B. Hz. Nuh (a.s.)
C. Hz. Lokman (a.s.)
D. Hz. Hud (a.s.)

C. Aşağıdaki ifadelerden doğru olanların kutusuna "D", yanlış olanların kutusuna "Y" yazınız.

☐ Kur'an-ı Kerim'i okumak ibadettir.
☐ Lokman suresi insanın sağlığına kavuşması için gerekli gıdalardan söz eder.
☐ Rabbena dualarını namazda son oturuşta okuruz.
☐ Hz. Nuh (a.s.) ilk insan ve ilk peygamberdir.

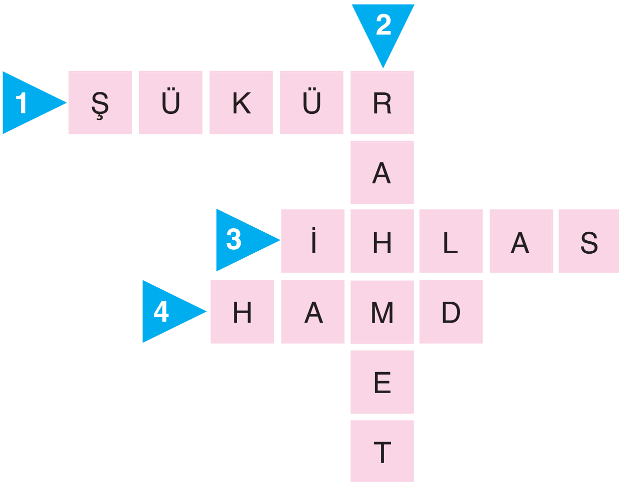
D. Aşağıdaki sözcükleri bulmacadan bulup harflerini işaretleyiniz. İşaretlemediğiniz harfleri soldan sağa doğru sırasıyla alttaki kutucuklara yazınız. Şifreyi çözünüz.

HUD	KUL	NUH	SURE	RESUL
HAMD	ŞÜKÜR	SALİH	ADEM	İHLAS
KISSA	HAVVA	KURAN	KAVİM	LOKMAN
AYET	AD KAVMİ	MERHAMET	PEYGAMBER	SEMUD KAVMİ

S	K	S	K	U	R	A	N	U	P
E	R	U	A	N	I	D	S	E	E
M	E	R	H	A	M	E	T	S	Y
U	R	E	S	U	L	M	H	A	G
D	H	A	M	D	O	V	A	L	A
K	U	L	İ	Y	K	A	V	İ	M
A	D	K	A	V	M	İ	V	H	B
V	K	I	S	S	A	O	A	L	E
M	A	Y	E	T	N	U	H	A	R
İ	Ş	Ü	K	Ü	R	R	U	S	Z

Şifre

E. Çözümü verilen bulmacada çıkan kelimelerin anlamlarını, belirtilen sırada yazarak bulmacayı tamamlayınız.

1. ....

....

2. ....

....

3. ....

....

4. ....

....

F.

"Elhamdulillah"; hamd âlemlerin Rabb'i (c.c.) Allah'adır (c.c.), anlamına gelmektedir. Siz bu sözü hangi durumlarda kullanıyorsunuz?

2. ÜNİTE

KUR'AN-I KERİM'İ OKUMAYA GİRİŞ

Bu ünitede;

➤ Kur'an-ı Kerim'deki harfleri tanıyacağız.

➤ Kur'an-ı Kerim'deki harflerin kelime içindeki yazılış biçimlerini tanıyacağız.

➤ Kur'an-ı Kerim'deki harfleri mahreçlerine uygun olarak telaffuz edeceğiz.

➤ Kur'an-ı Kerim'deki harfleri harekelerine ve med durumlarına göre seslendireceğiz.

➤ Okunuşla ilgili bazı harf ve işaretlere dikkat ederek Kur'an'ı okuyacağız.

➤ Bakara suresini kurallarına uyarak okuyacağız.

➤ Kur'an'ı ezberlemenin ve anlayarak okumanın önemini kavrayacağız.

➤ Kur'an'ı ezberlemenin ilke ve yöntemlerini söyleyeceğiz.

➤ Kur'an'dan ezberler yapmaya ve anlayarak okumaya istekli olacağız.

➤ Kur'an'dan ezberlenecek sureleri usulüne uygun olarak ezberleyeceğiz.

➤ Ezberlenen surelerin anlamlarını ana hatları ile kavrayacağız.

➤ Anlamını öğrendiğimiz surelerden uygun mesajlar ve ilkeler çıkaracağız.

ÜNİTEYE HAZIRLANALIM

1. Kur’an-ı Kerim hangi dille yazılmıştır?

....

2. Kur’an okumayı biliyor musunuz? Biliyorsanız nasıl ve nerede öğrendiniz?

....

....

3. Mahreç, hareke, tenvin ve cezim ne demektir? Araştırınız.

....

....

....

....

....

4. Kur’an’ı anlayarak okumak neden önemlidir? Araştırınız ve arkadaşlarınızla bilgilerinizi paylaşınız.

5. Kur’an-ı Kerim’i güzel okumayı neden istiyorsunuz?

....

....

....

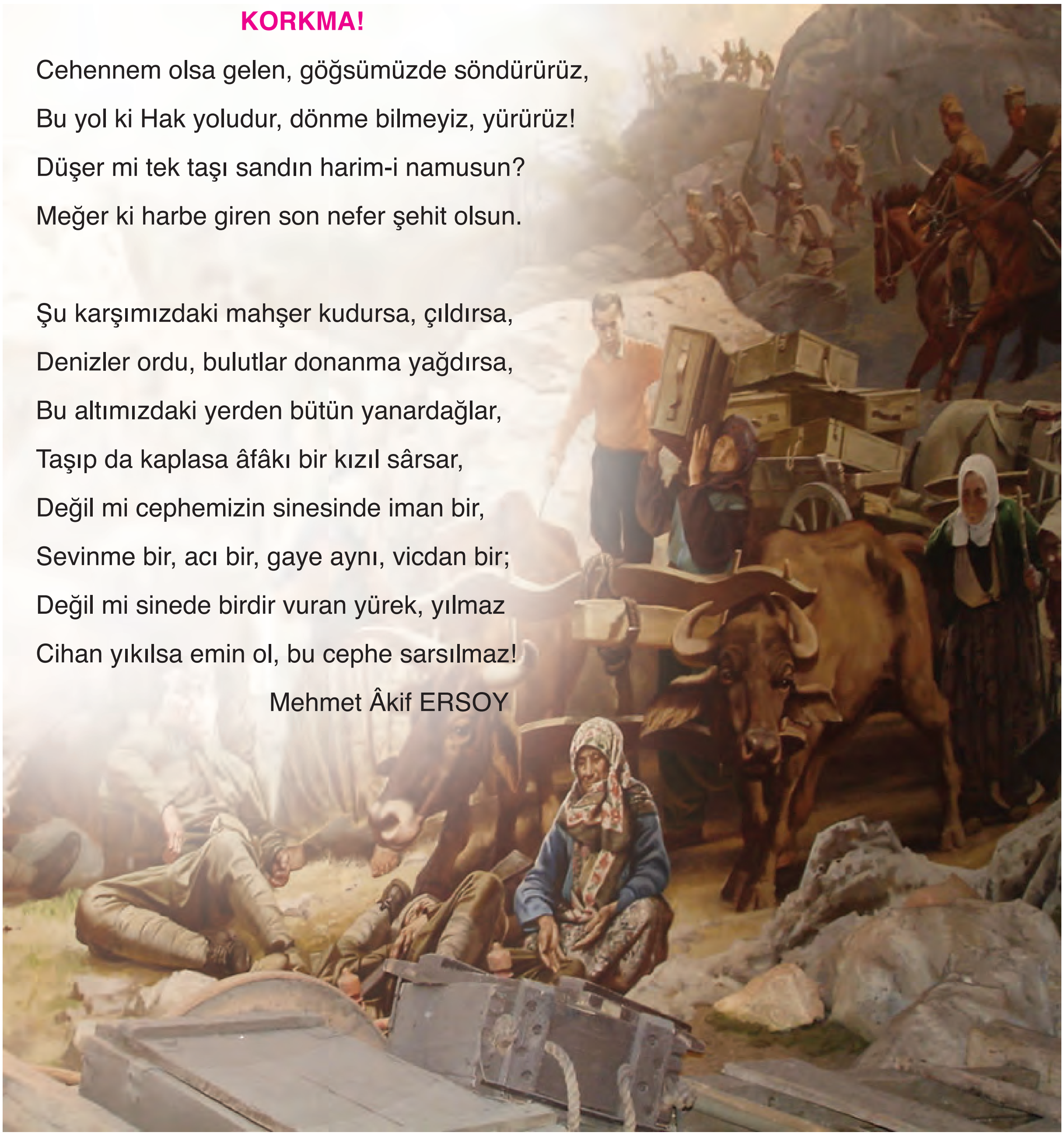
6. Kur’an-ı Kerim’i sadece yüzünden okumak neden yeterli değildir?

....

....

....

7. Aşağıdaki şiir, Mehmet Âkif ERSOY'un "Safahat" adlı eserinden alınmıştır. Şiiri önce vurgu, tonlama ve duraklara dikkat ederek okuyunuz. Bir kez de vurgu, tonlama ve duraklara dikkat etmeden gelişigüzel okuyunuz. Bu tecrübelerinizden de yararlanarak Kur'an-ı Kerim'in nasıl daha güzel okunabileceğini söyleyiniz.

KORKMA!

Cehennem olsa gelen, göğsümüzde söndürürüz,
Bu yol ki Hak yoludur, dönme bilmeyiz, yürürüz!
Düşer mi tek taşı sandın harim-i namusun?
Meğer ki harbe giren son nefer şehit olsun.

Şu karşımızdaki mahşer kudursa, çıldırsa,
Denizler ordu, bulutlar donanma yağdırsa,
Bu altımızdaki yerden bütün yanardağlar,
Taşıp da kaplasa âfâkı bir kızıl sârsar,
Değil mi cephemizin sinesinde iman bir,
Sevinme bir, acı bir, gaye aynı, vicdan bir;
Değil mi sinede birdir vuran yürek, yılmaz
Cihan yıkılsa emin ol, bu cephe sarsılmaz!

Mehmet Âkif ERSOY

Kurtuluş Savaşı Müzesi

I. KUR’AN-I KERİM’İ OKUMAYI ÖĞRENİYORUZ

Allah (c.c.) insanların nasıl yaşaması gerektiğini peygamberler aracılığıyla gönderdiği kitaplarda belirtmiştir. Kur’an-ı Kerim, insanlara gönderilmiş son ilahi kitaptır. Bu konuda Allah (c.c.) şöyle buyurmaktadır: **“Ey insanlar! İşte size Rabb’inizden bir öğüt: kalplere bir şifa ve inananlar için yol gösterici bir rehber ve rahmet (olan Kur’an) geldi.”**[121] Kıyamete kadar Allah (c.c.) başka bir kitap göndermeyecektir.

Dinimiz bize Kur’an okumayı öğütler.

Allah (c.c.), Kur’an-ı Kerim’i meleği Cebrail vasıtasıyla Hz. Muhammed’e (s.a.v.) göndermiştir. Peygamber’imiz (s.a.v.) de Cebrail’in kendisine öğrettiği gibi Müslümanlara aktarmıştır. Onları daima Kur’an’ı okumaya teşvik etmiştir. Kur’an’ın indirilişi miladi 610 yılının Ramazan ayında başlamıştır ve tamamlanması 23 yıl sürmüştür. Kendisine has okunma yöntemiyle Kur’an tüm insanlığı derinden etkilemiştir. Onun bir benzeri dünyada asla olmamıştır ve olmayacaktır. Kur’an, söylenmiş sözlerin en güzeli ve en üstünüdür.

Yüce Rabb’imiz (c.c.) bu konuyu şu ayette ifade etmektedir: **“Allah sözün en güzelini; ayetleri, (güzellikte) birbirine benzeyen ve (hükümleri, öğütleri, kıssaları) tekrarlanan bir kitap olarak indirmiştir. Rablerinden korkanların derileri (vücutları) ondan dolayı gerginleşir. Sonra derileri de (vücutları da) kalpleri de Allah’ın zikrine karşı yumuşar. İşte bu Kur’an, Allah’ın hidayet rehberidir. Onunla dilediğini doğru yola iletir. Allah kimi saptırırsa artık onun için hiçbir yol gösterici yoktur.”**[122]

Kur’an öğrenmek ve öğretmek en hayırlı işlerdendir.

Onu öğrenen ve öğretenler, insanların en hayırlılarıdır. Hz. Peygamber (s.a.v.); **“Sizin en hayırlınız Kur’an’ı öğrenen ve öğretendir.”**[123] diyerek bu konunun önemini vurgulamıştır. O, insanın yaratıcısının sözleri olduğundan dolayı kusursuz ve dikkatli bir şekilde okunmalıdır. Kur’an okuyarak insan, yüce yaratıcısı ile konuşma fırsatı yakalamaktadır.

121. Yûnus suresi, 57. ayet.
122. Zümer suresi, 23. ayet..
123. Buhâri, Fedâil’ul – Kur’an, 21.

Allah (c.c.), Kur'an okuyanları yüce kitabımızda şöyle müjdelemektedir: **"Şüphesiz, Allah'ın kitabını okuyanlar, namazı kılanlar ve kendilerine rızık olarak verdiğimiz şeylerden, gizlice ve açıktan Allah yolunda harcayanlar, asla zarar etmeyecek bir ticaret umabilirler. Allah kendilerine mükâfatlarını tam olarak versin ve kendi lütfundan daha da artırsın diye (böyle yaparlar). Şüphesiz O, çok bağışlayandır, şükrün karşılığını verendir.**[124]

Kur'an-ı Kerim'i yüzünden okumak önemlidir. Bunun için Kur'an harflerini ve özelliklerini öğrenmemiz gerekir. Kur'an, Peygamber'imizin (s.a.v.) konuştuğu dil olan Arapça indirilmiş ve yazılmıştır. Müslümanlar Kur'an'ı güzel okuyabilmek için tecvit ilmini geliştirmişlerdir. Tecvit bilen herkes güzel Kur'an okuyabilmektedir. Dünyanın neresinde olursa olsun, hangi dili konuşursa konuşsun her Müslüman, Kur'an'ı Arapça olarak okumaktadır.

Peygamber'imiz (s.a.v.): **"Kur'an-ı Kerim'den tek bir harf okuyana bile bir sevap vardır. Her sevap on misliyle değerlendirilir. Ben "Elif lâm Mîm" bir harf demiyorum. Aksine "Elif" bir harf, "Lâm" bir harf, "Mîm" de bir harftir."**[125] diyerek Kur'an'ın tek harfinin dahi önemli olduğu vurgusunu yapmıştır.

"...Kur'an'ı tertil ile (ağır ağır, tane tane, anlayarak ve hissederek) oku."

Müzzemmil suresi, 4. ayet.

Yukarıdaki ayeti yorumlayınız.

Öğrenelim;

- ✔ Kur'an-ı Kerim, Hz. Muhammed'e (s.a.v.) indirilmiştir.
- ✔ Kur'an, Hz. Peygamber (s.a.v.) zamanında hem ezbere hem de yazılı olarak korunmuştur.
- ✔ Dünden bugüne ve sonsuza dek hiçbir harfi değişmeden Kur'an-ı Kerim korunacaktır.

Hz. Muhammed (s.a.v.), sesi güzel olan ve ezberleme yeteneği güçlü sahabelerini Kur'an ezberlemeye teşvik etmiş, bu konuda onları özel olarak yetiştirmiştir. Muaz b. Cebel ve Ubey b. Ka'b gibi bazı sahabeler, Kur'an'ı güzel okuma özellikleriyle ön plana çıkmıştır. Bunlar Hz. Peygamber'in (s.a.v.) vefatından sonra, öğrendikleri okuyuş şekillerini öğretmek için uzak yerlere gönderilmişlerdir. Böylece birçok insanın ve kabilenin Kur'an ile tanışmalarına vesile olmuşlardır.[126]

Kur'an'ı güzel okumaya özen göstermeliyiz.

124. Fatır suresi, 29 – 30. ayetler.
125. Tîrmîzî, Sevabü'l – Kur'an, 16, H.N:2912.
126. Demirci, Muhsin, s.112 – 113.

Namaz sırasında Kur'an okumak bütün Müslümanların üzerine farz olduğu için Kur'an'ın bazı ayetlerini ve surelerini doğru bir şekilde öğrenmek ve ezberlemek gerekmektedir. Cemaatle kılınan namazlarda ise imamın güzel bir ses ile mahrece uygun bir şekilde doğru bir okuma yapması gerekmektedir.

Günlük hayatımızda Kur'an okumanın önemli bir yeri vardır. Ramazan ayında, mübarek gün ve gecelerde, nikâh törenlerinde, sünnet ve cenaze merasimlerinde Kur'an okur veya dinleriz, böylece Allah'ı (c.c.) anarız. Tek başımıza veya hep beraber yaptığımız bu ibadetlerde manevi bir huzur hissederiz.

Kur'an-ı Kerim'i doğru ve güzel okumanın ilk adımı harflerin ağızdan çıkış yerlerine uygun telaffuz edilmesidir. Harflerin düzgün telaffuzu sözcüklerin ve ayetlerin, dolayısıyla Kur'an'ın doğru okunmasını ve anlaşılmasını sağlamaktadır.

Kur'an'ın sesli ve tecvitli okunmasına "tilavet" denilmektedir. Güzel ses ile okunan Kur'an'ın kendine özgü bir musikisi ve okunuş yöntemi vardır. Kur'an lafızlarının dizilişi, manalarındaki derinlik, güzel ses ve okuyuş yöntemi ile oluşan ahenk, insan ruhunu derinden etkilemektedir. Kur'an'ın doğru ve kendine özgü bir musiki ile tilaveti, ancak onu kurallara uygun bir şekilde okumakla gerçekleşebilmektedir.

Kur'an'ı güzel okuma hususunu Peygamber'imiz (s.a.v.) şöyle ifade etmektedir: **"Kim Kur'an'ı Kerim'i okur ve içerisindeki hükümlerle amel ederse Allah (c.c.), bu kimsenin ana ve babasının başına parlaklığı dünyanızdaki güneşin parlaklığından daha güzel bir taç giydirir. Siz Kur'an'ı yaşamayı ne sanıyorsunuz!?"**[127]

"Kur'an'ı gereği gibi güzel okuyan kimse, vahiy getiren şerefli ve itaatkâr meleklerle beraberdir. Kur'an'ı zorlukla okuyan kimseye de iki kat sevap vardır."[128]

Yukarıdaki hadiste Peygamber'imiz ne demek istemiştir? Arkadaşlarınızla tartışınız.

Mahreç: Harflerin, çıkış yerlerine uygun bir şekilde seslendirilmesidir.

Kur'an okuyan insan;

- ✔ Sevap kazanır.
- ✔ Allah'ın rızasını ve sevgisini kazanır.
- ✔ Yaratıcısı ile muhatap olur.
- ✔ Allah'a saygısını gösterir.
- ✔ Müslüman olduğunu hisseder.

127. Ahmed, Müsned, c.III, s.436; Ebu Davud, 2, Salat, 349, N:1453, c.II, s.148; Hakim, Müstedrek, Fedail, N:2089,c.I,s.756.
128. Buhari, Tevhid, 52.

NELER ÖĞRENDİK?

1.

“Kur’an’ı seslerinizle güzelleştiriniz.”

(İbn Mâce, İkâmetü’s Salat: 176)

Yukarıdaki hadise göre Kur’an okurken seslerimizi nasıl güzelleştirebiliriz?

2. Daha önce güzel sesli bir kişiden Kur’an-ı Kerim dinlediğinizde neler hissettiniz? Duygularınızı aşağıya yazınız.

....

....

....

....

....

....

1. Harfler ve Özellikleri

1.1. Harfler ve İsimleri

Kur’an-ı Kerim, Arapça olarak indirilmiş ilahî bir kitaptır. Dolayısıyla Kur’an, Peygamber’imizin (s.a.v.) dili olan Arap alfabesindeki harflerle yazılmıştır. Bu alfabe 28 harften oluşur. Türkçeden farklı olarak metinler sağdan sola doğru yazılır ve okunur. Kur’an harfleri şöyledir:

ث	ت	ب	ا
د	خ	ح	ج
س	ز	ر	ذ
ط	ض	ص	ش
ف	غ	ع	ظ
م	ل	ك	ق
ي	و	هـ	ن

Aşağıdaki harfleri sınıfta koro hâlinde seslendirelim.

ث	ذ	ص	و
ل	ض	غ	خ
س	ج	ر	ت
ق	ب	ه	ط
ز	ش	ع	ي
م	ا	ك	د
ظ	ف	ح	ن

Arap alfabesinde yazılış bakımından birbirine benzer harfler nelerdir? Sınıfta arkadaşlarınıza gösteriniz.

1.2. Harflerin Yazılışları

Kur'an-ı Kerim Elifbası "elif" harfiyle başlar, "ya" harfiyle biter. Kur'an harfleri; tek başına, kelimenin başında, ortasında ve sonunda olmak üzere dört şekilde yazılır. Bu harflerden bazıları yazım kurallarına göre kelimenin başında, ortasında ve sonunda yazıldıklarında kendilerinden önce ve sonra gelen harflerle bitişir. Arap alfabesindeki harflerin altı tanesi başta ve ortada yazıldıklarında kendilerinden sonra gelen harflere bitişik yazılmaz. Bu harfler aşağıda verilmiştir:

ا د ذ ر ز و

Bu altı harf, kendinden sonra gelen harfle bitişmeyip ayrı yazılır.

Harfin Konumu	Harfin Konumu	Örnek
Tek Başına	Bitişmemiş durumda.	ب
Başta	Kendisinden sonra gelen harfle bitişmiş durumda.	بـ
Ortada	Kendisinden önce ve sonra gelen harfle bitişmiş durumda.	ـبـ
Sonda	Kendisinden önce gelen harfle bitişmiş durumda.	ـب

Aşağıda harflerin başta, ortada ve sonda yazılış biçimi gösterilmiştir. Tabloyu inceleyelim ve okuyalım:

Kelimenin Sonunda	Kelimenin Ortasında	Kelimenin Başında	Harf
ـا	ـئـ	ا	ا
ـب	ـبـ	بـ	ب
ـت	ـتـ	تـ	ت
ـث	ـثـ	ثـ	ث
ـج	ـجـ	جـ	ج
ـح	ـحـ	حـ	ح
ـخ	ـخـ	خـ	خ
ـد	ـد	د	د
ـذ	ـذ	ذ	ذ
ـر	ـر	ر	ر
ـز	ـز	ز	ز
ـس	ـسـ	سـ	س
ـش	ـشـ	شـ	ش
ـص	ـصـ	صـ	ص
ـض	ـضـ	ضـ	ض

Kelimenin Sonunda	Kelimenin Ortasında	Kelimenin Başında	Harf
ـط	ـطـ	طـ	ط
ـظ	ـظـ	ظـ	ظ
ـع	ـعـ	عـ	ع
ـغ	ـغـ	غـ	غ
ـف	ـفـ	فـ	ف
ـق	ـقـ	قـ	ق
ـك	ـكـ	كـ	ك
ـل	ـلـ	لـ	ل
ـم	ـمـ	مـ	م
ـن	ـنـ	نـ	ن
ـه ه	ـهـ	هـ	ه
ـو	ـو	و	و
ـي	ـيـ	يـ	ي

اِقْرَأْ بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذٖى خَلَقَ

Yukarıdaki ayette geçen harfleri inceleyiniz. Başta, ortada ve sonda nasıl yazılmış olduklarına dikkat ediniz.

1.3. Harflerin Mahreçleri

Akciğerlere dolan hava dışarıya ya ses ya da nefes hâlinde çıkar. İrade dışında alıp verilmekte olan nefes, ses tellerini titreştirerek çıkarıldığında ses meydana gelir. Bu ses ağız, boğaz veya dilin belli bir noktasından çıkarılırsa harf meydana gelir. Her dilde bulunan harflerin kendine özgü bir çıkış yeri vardır. Harflerin çıkış yerine **mahreç** denir.

Tecvit, güzel okumak demektir. Bunun ilk şartı da harflere hakkını vererek harfleri doğru ve yerinden telaffuz etmektir. Özellikle birbirine benzeyen bazı harfler vardır. Bunları karıştırmamak gerekir. İnce ve kalın seslilere dikkat etmek gerekir.

Kur'an'ı doğru okuyabilmek için harfler mahreçlerine uygun olarak telaffuz edilmelidir. Çünkü harfin yanlış yerden çıkarılması, sözcüklerin anlamlarının bozulmasına sebep olabilir. Türkçedeki bazı harflerin sesleri Arapçada olmadığı gibi, Arapçadaki bazı harfler de Türkçede yoktur. Örneğin, peltek olarak söylenen ظ ذ ث ile boğazdan hırıltılı bir sesle çıkartılan خ bu harflerdendir. Yine Türkçede bulunan Ç ve J gibi harfler Arap alfabesinde bulunmamaktadır. Kur'an harflerinin çıkış yerleri, üç bölgede toplanır. Bunlar; boğaz, dil ve dudaktır.

Harf	Mahreç (Çıkış yeri)
ا	Boğaz sonu
ب	Alt ve üst dudak
ت	Dil ucu ile üst ön diş dipleri
ث	Dil ucu ile ön diş uçları
ج	Dil ortası ve üst damak ortası
ح	Boğaz ortası
خ	Boğazın ağza en yakın kısmı
د	Dil ucu ile üst ön diş dipleri
ذ	Dil ucu ile üst ön diş uçları
ر	Dil ucu ile ön dişlerin üstündeki damak
ز	Dil ucu ile alt ön dişlerin iç yüzeyi
س	Dil ucu ile alt ön dişlerin iç yüzeyi
ش	Dil ortası ve üst damak ortası
ص	Dil ucu ile alt ön dişlerin iç yüzeyi
ض	Dil kenarı ile üst azı dişler
ط	Dil ucu ile üst ön diş dipleri
ظ	Dil ucu ile üst ön diş uçları
ع	Boğaz ortası
غ	Boğazın ağza en yakın kısmı
ف	Üst ön diş uçlarıyla alt dudağın içi
ق	Dil kökü ve üst damak
ك	Dil kökü ve küçük dil önü
ل	Dilin iki kenarı ve ucu ile üst damak
م	Alt ve üst dudak
ن	Dil ucu ile iki üst ön diş etleri
و	Alt ve üst dudak
هـ	Boğaz sonu
ى	Dil ortası ve üst damak ortası

Harf	Mahreç (Çıkış yeri)	Türkçedeki karşılığı
ا	Boğaz	“E” sesi gibidir.
ب	Alt ve üst dudak	“B” sesi gibidir.
ت	Dil ucu ile ön diş dipleri	“T” sesi gibidir.
ث	Dil ucu ile ön diş uçları	Peltek bir se sesi gibidir. Türkçe karşılığı yoktur.
ج	Dil ortası ve üst damak ortası	Türkçedeki “C” sesinden farklıdır.
ح	Boğaz ortası	Boğazdan çıkarılan bir ha sesi gibidir.
خ	Boğazın ağza en yakın kısmı	Hırıltılı bir harftir. Türkçe karşılığı yoktur.
د	Dil ucu ile üst ön diş dipleri	“D” sesi gibidir.
ذ	Dil ucu ile ön diş uçları	Peltek bir ze sesi gibidir. Türkçe karşılığı yoktur.
ر	Dil ucu ile ön dişlerin üstündeki damak	“R” sesi gibidir.
ز	Dil ucu ile alt ön dişlerin iç yüzeyi	“Z” sesi gibidir.
س	Dil ucu ile alt ön dişlerin iç yüzeyi	“S” sesi gibidir.
ش	Dil ortası ve üst damak ortası	“Ş” sesinden daha yumuşaktır.
ص	Dil ucu ile alt ön dişlerin iç yüzeyi	Kalın “S” sesi gibidir (Sa).
ض	Dil kenarı ile üst azı dişler	Türkçe karşılığı yoktur.

ط	Dil ucu ile üst ön diş dipleri	Kalın “T” sesi gibidir (Ta).
ظ	Dil ucu ile ön diş uçları	Peltek bir harftir. Türkçe karşılığı yoktur.
ع	Boğaz ortası	Türkçe karşılığı yoktur.
غ	Boğazın ağza en yakın kısmı	Kalın “Ğ” sesi gibidir (ğa).
ف	Üst ön diş uçlarıyla alt dudağın içi	“F” sesi gibidir.
ق	Dil kökü ve üst damak	Türkçe karşılığı yoktur.
ك	Dil kökü ve küçük dil ön	“K” sesi gibidir.
ل	Dilin iki kenarı ve ucu ile üst damak	“L” sesi gibidir.
م	Alt ve üst dudak	“M” sesi gibidir.
ن	Dil ucu ile iki üst ön diş etleri	“N” sesi gibidir.
ه	Boğaz sonu	“H” sesi gibidir.
و	Alt ve üst dudak	Dudaklar ileri uzatılarak çıkarılan “V” sesi gibidir.
ي	Dil ortası ve üst damak ortası	“Y” sesi gibidir.

Aşağıdaki harfleri öğretmeninizin gözetiminde önce koro hâlinde sonra da bireysel olarak telaffuz ediniz. Aradaki farklılıklara dikkat ediniz.

ظ ز ذ   ص س ث   ح خ ه   ك ق

1.3.1. Boğaz Harfleri

Boğazdan çıkar ve sayısı 6'dır. Bu harfler şunlardır:

ا ح خ ه ع غ

1.3.2. Dil (Diş/Damak) Bölgesinden Çıkan Harfler

Bu harfler 18 tanedir.

ت ث ج د ذ ر

ز س ش ص ض ط

ظ ق ك ل ن ي

1.3.3. Dudak Harfleri

Dudaktan çıkan harfler 4 tanedir.

ب م ف و

1.4. İnce ve Kalın Sesli Harfler

Kur'an harfleri, kalın ve ince olmak üzere iki gruba ayrılır. Bu harflerin 18'i ince, 10'u kalın sesle okunur.[129]

1. **İnce sesli harfler**

ا ب ت ث ج د

ذ ز س ش ف ك

ل م ن ه و ي

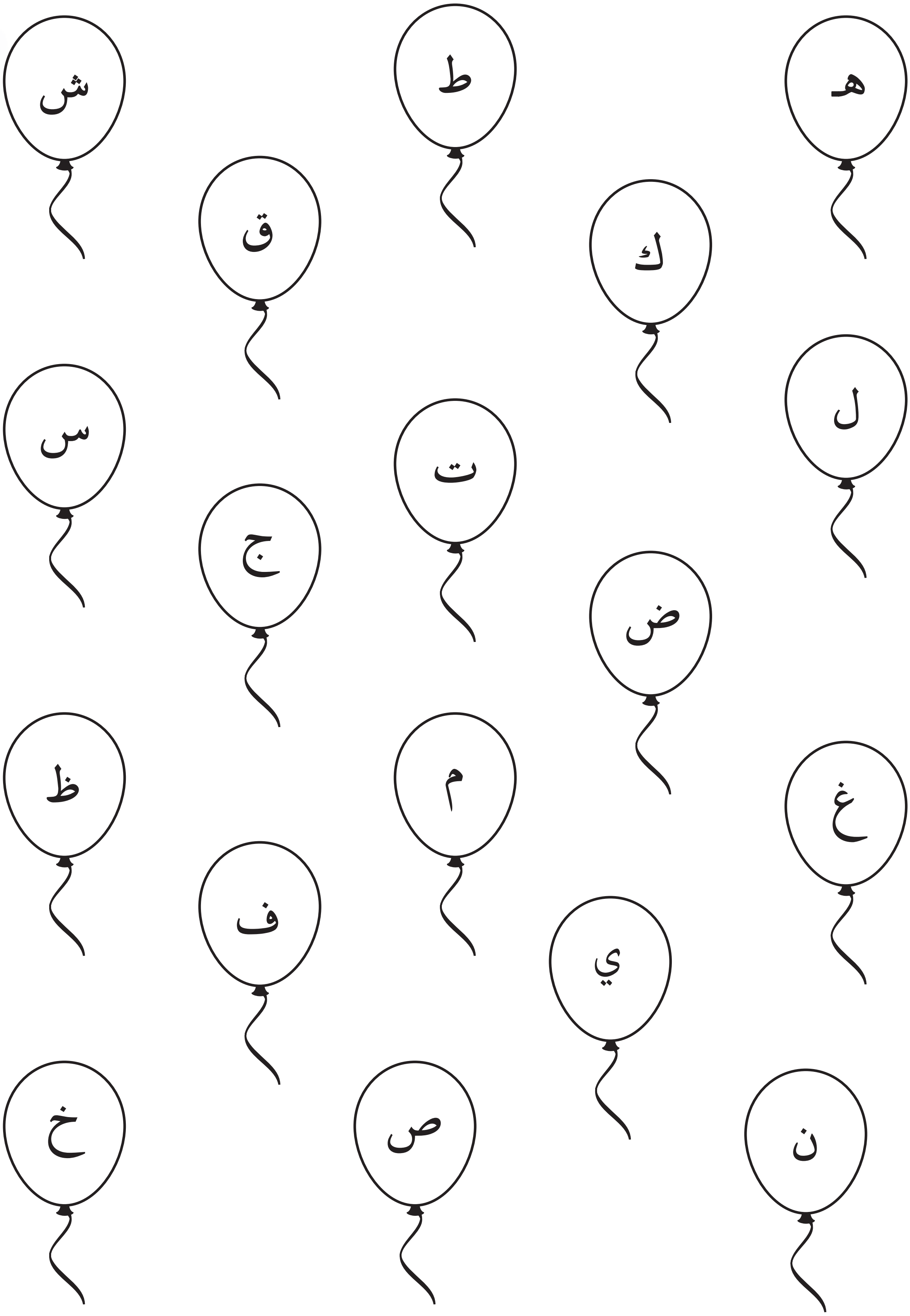
2. **Kalın sesli harfler**

ح خ ر ص ض

ط ظ ع غ ق

129. Sarı, Mehmet Ali, Kuran-ı Kerim'i Güzel Okuma Tekniği ve Kuralları, s.45.

Aşağıda içerisinde harfler bulunan balonlardan ince olanları sarı, kalın olanları mavi renge boyayınız.

2. Harflerin Okunuşu

2.1. Harekeler: Üstün, Esre, Ötre

Kur'an harflerinin tamamı sessizdir. Bu harfleri seslendiren ve dilimizdeki sesli harflerin yerini tutan işaretlere **hareke** denir. Bu işaretler harflerin üstünde veya altında bulunur. Harflerin sesli okunmasını sağlayan üç hareke vardır: üstün, esre ve ötre.

Üstün: Harfin üstüne yazılan yatık bir çizgidir (ـَ). Bu işarete Arapçada **fetha** denir.

Üstün, ince harflerin 'e', kalın harflerin 'a' sesiyle okunmasını sağlar. Örneğin sin (س) harfine üstün işareti konulunca se (سَ), sad (ص) harfine üstün işareti konulunca sa (صَ) şeklinde okunur.

Aşağıdaki harfleri önce koro şeklinde sonra bireysel olarak okuyunuz.

Üstün		
فَ	زَ	اَ
قَ	سَ	بَ
كَ	شَ	تَ
لَ	صَ	ثَ
مَ	ضَ	جَ
نَ	طَ	حَ
هَ	ظَ	خَ
وَ	عَ	دَ
يَ	غَ	ذَ
		رَ

Aşağıdaki örnekleri okuyunuz.

اَ دَ بَ	اَ وَ لَ	دَ رَ كَ	اَ كَ لَ	خَ تَ مَ	بَ دَ لَ
اَدَبَ	اَوَلَ	دَرَكَ	اَكَلَ	خَتَمَ	بَدَلَ
دَ رَ جَ	وَ رَ دَ	دَ رَ سَ	خَ طَ بَ	عَ مَ لَ	عَ قَ لَ
دَرَجَ	وَرَدَ	دَرَسَ	خَطَبَ	عَمَلَ	عَقَلَ
غَ دَ رَ	قَ دَ رَ	تَ رَ كَ	فَ عَ لَ	كَ سَ بَ	مَ ثَ لَ
غَدَرَ	قَدَرَ	تَرَكَ	فَعَلَ	كَسَبَ	مَثَلَ
نَ فَ سَ	زَ رَ قَ	وَ دَ ثَ	وَ زَ نَ	فَ سَ دَ	اَ جَ لَ
نَفَسَ	زَرَقَ	وَدَثَ	وَزَنَ	فَسَدَ	اَجَلَ
عَ جَ زَ	نَ ظَ رَ	كَ ذَ بَ	جَ عَ لَ	حَ سَ دَ	لَ مَ سَ
عَجَزَ	نَظَرَ	كَذَبَ	جَعَلَ	حَسَدَ	لَمَسَ

Esre: Harfin altına yazılan yatık bir çizgidir (ـِـ). Bu işarete Arapçada **kesra** denir. Esre, ince harflerin 'i' sesiyle, kalın harflerin 'ı-i' arası bir sesle okunmasını sağlar.

Aşağıdaki harfleri önce koro şeklinde sonra bireysel olarak okuyunuz.

Esre		
فِ	زِ	اِ
قِ	سِ	بِ
كِ	شِ	تِ
لِ	صِ	ثِ
مِ	ضِ	جِ
نِ	طِ	حِ
وِ	ظِ	خِ
هِ	عِ	دِ
يِ	غِ	ذِ
		رِ

Aşağıdaki örnekleri okuyunuz.

كَ رِ مَ	خَ زِ نَ	سَ مِ نَ
كَرِمَ	خَزِنَ	سَمِنَ
بَ شِ رَ	قَ بِ لَ	بَ رِ حَ
بَشِرَ	قَبِلَ	بَرِحَ
قَ لِ قَ	شَ رِ بَ	فَ هِ مَ
قَلِقَ	شَرِبَ	فَهِمَ
وَ لِ مَ	لَ عِ قَ	وَ سِ عَ
وَلِمَ	لَعِقَ	وَسِعَ
شَ هِ دَ	رَ كِ بَ	اَ مِ نَ
شَهِدَ	رَكِبَ	اَمِنَ

Ötre: Harfin üstüne yazılan ve küçük bir vav'a benzeyen işarettir (ـُ). Bu işarete Arapçada **damme** denir. Ötre, ince harflerin 'u-ü' arası bir sesle, kalın harflerin 'u' sesiyle okunmasını sağlar.

Aşağıdaki harfleri önce koro şeklinde sonra bireysel olarak okuyunuz.

Ötre		
فُ	زُ	أُ
قُ	سُ	بُ
كُ	شُ	تُ
لُ	صُ	ثُ
مُ	ضُ	جُ
نُ	طُ	حُ
هُ	ظُ	خُ
وُ	عُ	دُ
يُ	غُ	ذُ
		رُ

Aşağıdaki harfleri önce koro şeklinde sonra bireysel olarak okuyunuz.

بَ عُ دَ	ذُ كِ رَ	كُ تِ بَ
بَعُدَ	ذُكِرَ	كُتِبَ
شُ رِ بَ	فُ عِ لَ	حَ سُ نَ
شُرِبَ	فُعِلَ	حَسُنَ
خُ لِ قَ	ضُ رِ بَ	مَ عَ هُ
خُلِقَ	ضُرِبَ	مَعَهُ
كَ مُ لَ	فُ تِ حَ	كَ بُ رَ
كَمُلَ	فُتِحَ	كَبُرَ
اُ لِ مَ	اُ مِ رَ	وُ لِ دَ
اُلِمَ	اُمِرَ	وُلِدَ

2.2. Cezim (Sükûn)

Cezim, harfin üzerine küçük bir daire şeklinde yazılan işarettir (ـْ). Cezim, harflerin harekesiz olarak okunmasını sağlar. Harekeli bir harf, cezimli bir harfle birleşince Türkçedeki sessiz harfle biten kapalı hece biçimi oluşur. Örneğin, üstünlü hemze ile cezimli lam birleşince اَلْ (el) şeklinde okunur.

قُلْ	هُمْ	كُنْ	لَنْ	اِنْ
نَحْنُ	اَنْتِ	حَمْدُ	كَيْفَ	عَنْهُ
اِجْلِسْ	غَيْبِ	خَيْرَ	اُرْسِلَ	اَنْزَلَ
مَثَلُهُمْ	اِسْتَكْتَبَ	لَنْ تَنْجَحَ	مُفْلِحُ	اِفْتَحْ
عَلَيْكُمْ	اَنْذَرْتَ	لِيَنْفَعَكُمْ	لَمْ تَكُنْ	لَمْ يَلِدْ
اَلَمْ نَشْرَحْ	اِسْتَغْفِرْ	اِنْ يَغْفِرْ	اَلْحَمْدُ	اَلْقَمَرُ

Kur'an okuma konusunda ilerlediniz. Aşağıdaki İhlas suresinin mavi verilen sözcüklerini okumaya çalışınız.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ

قُلْ هُوَ اللّٰهُ اَحَدٌۚ ﴿١﴾ اَللّٰهُ الصَّمَدُۚ ﴿٢﴾ لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْۙ ﴿٣﴾ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ
كُفُوًا اَحَدٌ ﴿٤﴾

2.3. Şedde

Şedde ـّـ, üzerinde bulunduğu harfin iki defa okunmasını sağlar. Dolayısıyla şeddeli harf, aslında iki harftir. Bunlardan birincisi cezimli, ikincisi harekelidir. Örneğin اِنَّ şeklinde yazılan kelime اِنْ نَ (inne) diye okunur.

Aşağıdaki örnekleri okuyunuz.

كُلَّ	لَعَلَّ	كَاَنَّ	اَنَّ	لِنَّ
تَبَّ	جَلَّ	ثُمَّ	هَبَّ	رَبُّ
يُسَبِّحُ	تَذَكَّرَ	تَعَلَّمَ	بَلَّغَ	عَلَّمَ
جَنَّةٌ	كَتَّبَ	زَيَّنَ	كَذَّبَ	نَزَّلَ
يُكَلِّمُ	جَهَنَّمُ	لَعَلَّكُمْ	يُكَذِّبُ	نُقَدِّسُ
كُلُّكُمْ	مُقَدَّسَةٌ	تُبَشِّرُ	تُصَدِّقُ	رَبُّكُمْ

Aşağıda Nasr suresinin 1 – 3. ayetlerinde mavi verilen kelimeleri okuyarak kendinizi deneyiniz.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

اِذَا جَاۤءَ نَصْرُ اللّٰهِ وَالْفَتْحُ ﴿١﴾ وَرَاَيْتَ النَّاسَ يَدْخُلُونَ فٖى دٖينِ اللّٰهِ اَفْوَاجًا

﴿٢﴾ فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ وَاسْتَغْفِرْهُ اِنَّهُ كَانَ تَوَّابًا ﴿٣﴾

2.4. Tenvin

Tenvin, kelimenin sonuna cezimli nun sesi veren iki üstün (ـً), iki esre (ـٍ) ve iki ötre (ـٌ) işaretleridir. Arapçada sadece isimlerin sonunda bulunur.

İki üstün: Harfin üzerine yazılır (ـً). Yuvarlak te (ة) ve hemze (ء) dışındaki harflerde elif (ا) desteği üzerine yazılır. İnce harflerin ‘en’ sesiyle, kalın harflerin ‘an’ sesiyle okunmasını sağlar. Örneğin: مُقَدَّسَةً

ثَمَنًا	اَمْرًا	رَحْمَةً	اَبَدًا	اِذًا
حُكْمًا	عِلْمًا	رِزْقًا	ظُلْمًا	رِجْزًا
بِنْتًا	خَيْرًا	صَيْحَةً	مَثَلًا	عَصْفًا
عُرْفًا	ذِكْرًا	بِرًّا	جَهْرَةً	كَذِبًا
هَدَفًا	كَلِمَةً	لَغْوًا	غَيْبًا	بَيْتًا

Aşağıda Murselât suresinin 1 – 6. ayetlerinde mavi verilen kelimeleri okumaya çalışarak kendinizi deneyiniz.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ

وَالْمُرْسَلَاتِ عُرْفًا ﴿١﴾ فَالْعَاصِفَاتِ عَصْفًا ﴿٢﴾ وَالنَّاشِرَاتِ نَشْرًا ﴿٣﴾

فَالْفَارِقَاتِ فَرْقًا ﴿٤﴾ فَالْمُلْقِيَاتِ ذِكْرًا ﴿٥﴾ عُذْرًا اَوْ نُذْرًا ﴿٦﴾

İki esre: Harfin altına yazılır (ٍ). İnce harflerin ‘in’ sesiyle, kalın harflerin ‘ın-in’ arası bir sesle okunmasını sağlar.

ثَمَنٍ	اَمَرٍ	اَحَدٍ	اَجْرٍ	حَسَدٍ
حُكْمٍ	عِلْمٍ	رِزْقٍ	ظُلْمٍ	رِجْزٍ
بَيِّنَةٍ	خَيْرٍ	عُرْفٍ	مَثَلٍ	عَصْفٍ
خَيْرٍ	ذِكْرٍ	بِرٍّ	جَهْرَةٍ	مَيِّتٍ
هَدَفٍ	كَلِمَةٍ	لَغْوٍ	غَيْبٍ	بَيْتٍ
بِنِعْمَةٍ	صَيْحَةٍ	مُسْتَكْبِرٍ	عُرْفٍ	لِقَوْمٍ

Aşağıda Beled suresinin 13 – 16. ayetlerinde mavi yazılan kelimeleri okuyarak kendinizi deneyiniz.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحٖيمِ

فَكُّ رَقَبَةٍ ﴿١٣﴾ اَوْ اِطْعَامٌ فٖى يَوْمٍ ذٖى مَسْغَبَةٍ ﴿١٤﴾ يَتٖيمًا ذَا مَقْرَبَةٍ ﴿١٥﴾ اَوْ
مِسْكٖينًا ذَا مَتْرَبَةٍ ﴿١٦﴾

İki ötre: Harfin üzerine yazılır (ـٌ). İnce harflerin ‘un-ün’ arası bir sesle, kalın harflerin ‘un’ sesiyle okunmasını sağlar.

ثَمَنٌ	اَمَرٌ	اَحَدٌ	نَفْسٌ	رُسُلٌ
حُكْمٌ	عِلْمٌ	رِزْقٌ	ظُلْمٌ	رِجْزٌ
بَيِّنَةٌ	خَيْرٌ	عُرْفٌ	مَثَلٌ	عَصْفٌ
خَيْرٌ	ذِكْرٌ	بِرٌّ	جَهْرَةٌ	مَيِّتٌ
هَدَفٌ	كَلِمَةٌ	لَغْوٌ	غَيْبٌ	بَيْتٌ
مُسْتَوْدِعٌ	صَيْحَةٌ	مُسْتَكْبِرٌ	عُرْفٌ	قَوْمٌ

Aşağıda Müddesir suresinin 48 – 55. ayetlerinde mavi verilen kelimeleri okuyarak kendinizi deneyiniz.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ

فَمَا تَنْفَعُهُمْ شَفَاعَةُ الشَّافِع۪ينَۜ ﴿٤٨﴾ فَمَا لَهُمْ عَنِ التَّذْكِرَةِ مُعْرِض۪ينَۙ
﴿٤٩﴾ كَاَنَّهُمْ حُمُرٌ مُسْتَنْفِرَةٌۙ ﴿٥٠﴾ فَرَّتْ مِنْ قَسْوَرَةٍۜ ﴿٥١﴾ بَلْ يُر۪يدُ كُلُّ
امْرِئٍ مِنْهُمْ اَنْ يُؤْتٰى صُحُفاً مُنَشَّرَةًۙ ﴿٥٢﴾ كَلَّاۜ بَلْ لَا يَخَافُونَ الْاٰخِرَةَۜ
﴿٥٣﴾ كَلَّٓا اِنَّهُ تَذْكِرَةٌۚ ﴿٥٤﴾ فَمَنْ شَٓاءَ ذَكَرَهُۜ ﴿٥٥﴾

2.5. Med Harfleri: Elif, Vav, Ya

Med sözcüğü; uzatmak, artırmak demektir. Kendinden önceki harfin uzatılarak okunmasını sağlayan harflere **med harfleri (uzatma harfleri)** denir ve bu harflerin harekesi yoktur.

Med harfleri üç tanedir: elif (ا), vav (و), ya (ي)

Elif (ا): Kendisinden önceki üstünlü harfin uzatılarak okunmasını sağlar. İnce harfleri 'e-a' arası bir sesle, kalın harfleri 'a' sesiyle uzatır.

Aşağıdaki örnekleri okuyunuz.

كَذَا	إِذَا	لاَ	مَا	يَا
خَافَ	جَاءَ	قَالَ	كَانَ	مَاتَ
عِبَادَةً	اِسْتِقْبَالٍ	مُبَارَكٌ	قَافِلَةٌ	كِتَابٌ
قِيَامٍ	كَامِلًا	عَلَيْنَا	شَفَاعَةٌ	تَبَارَكَ
تِجَارَتُنَا	فَزَادَهُمْ	غِشَاوَةٌ	كَتَبْنَاهَا	اَنْزَلْنَاكُمْ

Aşağıda Nasr suresinin içerisinde verilen mavi sözcükleri okuyunuz.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ

اِذَا جَٓاءَ نَصْرُ اللّٰهِ وَالْفَتْحُۙ ﴿١﴾ وَرَاَيْتَ النَّاسَ يَدْخُلُونَ ف۪ي د۪ينِ اللّٰهِ اَفْوَاجًاۙ

﴿٢﴾ فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ وَاسْتَغْفِرْهُۜ اِنَّهُ كَانَ تَوَّابًا ﴿٣﴾

Vav (و): Kendisinden önceki ötreli harfin uzatılarak okunmasını sağlar. İnce harfleri “u-ü” arası bir sesle, kalın harfleri “u” sesiyle uzatır.

Aşağıdaki örnekleri okuyunuz.

وَقُودُ	أَمُوتُ	أَعُوذُ	ذُو	قُو
قُلُوبٌ	يَكُونُ	نَتُوبُ	يَعُودُ	يَقُولُ
مُفْلِحُونَ	مَغْضُوبِ	غَفُورٌ	مَعْدُودَةً	رَسُولٌ
مَنْقُولٌ	يُنْفِقُونَ	يُؤْمِنُونَ	يَعْلَمُونَ	مُصْلِحُونَ
يُصْلِحُونَ	مُفْسِدُونَ	يُبَشِّرُونَ	يُجَاهِدُونَ	يُخَادِعُونَ

Aşağıda Kâfirûn suresinin içerisinde verilen mavi yazılmış sözcükleri okuyunuz.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ

قُلْ يَٓا اَيُّهَا الْكَافِرُونَۙ ﴿١﴾ لَٓا اَعْبُدُ مَا تَعْبُدُونَۙ ﴿٢﴾ وَلَٓا اَنْتُمْ عَابِدُونَ مَٓا اَعْبُدُۚ

﴿٣﴾ وَلَٓا اَنَا۬ عَابِدٌ مَا عَبَدْتُمْۙ ﴿٤﴾ وَلَٓا اَنْتُمْ عَابِدُونَ مَٓا اَعْبُدُۜ ﴿٥﴾ لَكُمْ د۪ينُكُمْ

وَلِيَ د۪ينِ ﴿٦﴾

Ya (ي): Kendisinden önceki esreli harfin uzatılarak okunmasını sağlar. İnce harfleri ‘i’ sesiyle, kalın harfleri ‘ı - i’ arası bir sesle uzatır.

اَبي	ذي	اَمْري	في	لي
اَلَّذي	كِتَابي	عِلْمي	اَهْلي	اَلَّتي
قَديرٌ	اَبَابيلَ	عَليمٌ	اَلَّذينَ	اَليمٌ
كَريمٌ	فَاسِقينَ	كَافِرينَ	يُميتُ	ظَالِمينَ
اِسْرَائيلَ	نَسْتَعينُ	اِبْليسَ	مُنْذِرينَ	مُبَشِّرينَ

Aşağıda Fîl suresinin içerisinde verilen mavi yazılmış sözcükleri okuyunuz.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحيمِ

اَلَمْ تَرَ كَيْفَ فَعَلَ رَبُّكَ بِاَصْحَابِ الْفيلِ ﴿١﴾ اَلَمْ يَجْعَلْ كَيْدَهُمْ فى تَضْليلٍ

﴿٢﴾ وَاَرْسَلَ عَلَيْهِمْ طَيْرًا اَبَابيلَ ﴿٣﴾ تَرْميهِمْ بِحِجَارَةٍ مِنْ سِجّيلٍ ﴿٤﴾

فَجَعَلَهُمْ كَعَصْفٍ مَأْكُولٍ ﴿٥﴾

2.6. Vav ve Ya Şeklinde Yazılan Elif

Kur'an yazısında elif harfi üç şekilde yazılır.

1. Genellikle, bildiğimiz elif (ا) şeklinde yazılır. Örnek: قَالَ ve اِيَّاكَ
2. Bazen vav (و) şeklinde yazılır. Örnek: صَلٰوةُ ve زَكٰوةُ
3. Bazen de ya (ى) şeklinde yazılır: عَلٰى ve اِلٰى

سَلْوٰى	اَبٰى	بَلٰى	عَلٰى	اِلٰى
مُوسٰى	اَدْرٰى	عيسٰى	اَوْلٰى	تَقْوٰى
اِسْتَوٰى	اُخْرٰى	وُثْقٰى	يَغْشٰى	اَلْعُسْرٰى
فَهَدٰى	تَرَدّٰى	بُشْرٰى	يُسْرٰى	تَزَكّٰى
مَنٰوةُ	غَدٰوةُ	حَيٰوةُ	زَكٰوةُ	صَلٰوةُ

Aşağıda Leyl suresinin içerisinde verilen mavi sözcükleri okuyunuz.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ

وَالَّيْلِ اِذَا يَغْشٰىۙ ﴿١﴾ وَالنَّهَارِ اِذَا تَجَلّٰىۙ ﴿٢﴾ وَمَا خَلَقَ الذَّكَرَ وَالْاُنْثٰىۙ ﴿٣﴾

اِنَّ سَعْيَكُمْ لَشَتّٰىۜ ﴿٤﴾ فَاَمَّا مَنْ اَعْطٰى وَاتَّقٰىۙ ﴿٥﴾ وَصَدَّقَ بِالْحُسْنٰىۙ ﴿٦﴾

2.7. Uzatma (Âsar-Çeker) İşareti

Kur’an yazısında, harfin üstüne konulan uzatma işaretine **âsar** (ـٰ), altına konulan uzatma işaretine **çeker** (ـٖ) denir. Bu işaretler o harfin uzatılacağını gösterir.

اٰدَمَ	اٰلِ	اٰمَنَّا	هٰذَا	اٰتَيْنَ
اٰيَاتٌ	هٰرُونُ	ذٰلِكَ	اٰتَيْتُ	اٰنَسَ
بِاٰيَاتِنَا	لٰكِنَّ	اَلرَّحْمٰنُ	اِلٰهٌ	اِسْمٰع۪يلَ
د۪ينِكُمْ	مُسْتَق۪يمٌ	ف۪يهِ	اٰخِذٌ	اَدْرٰيكَ
يُم۪يتُكُمْ	رَبِّهٖ	اِخْوَتِهٖ	عَل۪يمٌ	تَجْر۪ى

Aşağıda Mürselat suresinin içerisinde verilen mavi yazılmış sözcükleri okuyunuz.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ

وَمَٓا اَدْرٰيكَ مَا يَوْمُ الْفَصْلِۜ ﴿١٤﴾ وَيْلٌ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّب۪ينَ ﴿١٥﴾ اَلَمْ نُهْلِكِ

الْاَوَّل۪ينَۜ ﴿١٦﴾ ثُمَّ نُتْبِعُهُمُ الْاٰخِر۪ينَ ﴿١٧﴾ كَذٰلِكَ نَفْعَلُ بِالْمُجْرِم۪ينَ ﴿١٨﴾

وَيْلٌ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّب۪ينَ ﴿١٩﴾

3. Okunuşla İlgili Özel Durumlar

3.1. Elif Lam Takısının Okunuşu

Arapçada isimlerin başına gelen (ال) takısı bazı durumlarda okumada değişikliğe sebep olur.

ا ب ج ح خ ع غ ف ق ك م هـ و ي harflerinden biriyle başlayan kelimelerin başına elif lam takısı gelirse lam harfi cezimli olarak okunur ve bu harflere **kameri harfler** denir. Kameri harfle başlayan kelimede herhangi bir okuma değişikliği olmaz.

Örnek: اَلْقَمَرُ   قَمَرٌ

Ancak ن ل ظ ط ض ص ش س ز ر ذ د ث ت harflerinden biriyle başlayan kelimelerin başına elif lam takısı gelirse lam harfi yazılır fakat okunmaz bu harflere **şemsi harfler** denir. Sonraki harf şeddeli okunur.

Örnek: اَلشَّمْسُ   شَمْسٌ

اَلْحَمْدُ	اَلْكِتَابُ	اَلْجِبَالُ	اَلْغَيْبُ	اَلدِّينُ
اَلنَّجْمُ	اَلْمَالِكُ	اَلصَّلٰوةُ	اَللَّيْلُ	اَلتَّوْبَةُ
اَلصَّمَدُ	اَلْبَنَاتُ	اَلشَّمْسُ	اَلنَّاسُ	اَلصَّاحِبُ
اَلتِّينُ	اَلْخَالِقُ	اَلْكَرِيمُ	اَلْكَافِرِينَ	اَلْعَالَمِينَ
اَلْقُدُّوسُ	اَلزَّيْتُونِ	اَلْقَوْلُ	اَلرَّسُولُ	اَلظَّالِمُونَ

Aşağıda Haşr suresinin içerisinde verilen mavi yazılmış sözcükleri okuyunuz.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ

هُوَ اللّٰهُ الَّذ۪ي لَٓا اِلٰهَ اِلَّا هُوَۚ اَلْمَلِكُ الْقُدُّوسُ السَّلَامُ الْمُؤْمِنُ الْمُهَيْمِنُ الْعَز۪يزُ

الْجَبَّارُ الْمُتَكَبِّرُۜ سُبْحَانَ اللّٰهِ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿٢٣﴾ هُوَ اللّٰهُ الْخَالِقُ الْبَارِئُ

الْمُصَوِّرُ لَهُ الْاَسْمَٓاءُ الْحُسْنٰىۜ يُسَبِّحُ لَهُ مَا فِي السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِۚ وَهُوَ

الْعَز۪يزُ الْحَك۪يمُ ﴿٢٤﴾

3.2. Zamir ve Okunuşu

İsmin yerini tutan sözcüklere veya eklere **zamir** denir. Kur'an tilavetinde zamirin (ـه) özel bir okunuşu vardır. Kendisinden önceki harf harekeli olduğunda zamir uzatılarak okunur. Önceki harf, cezimli veya harekesiz olduğunda ise uzatılmaz.

بَعْدَهُ	عِنْدَهُ	اِلَيْهِ	ف۪يهِ	لَهُ
عِلْمُهُ	حَوْلَهُ	وَحْدَهُ	مَالُهُ	رَبُّهُ
رُسُلِه۪	بِاَمْرِه۪	مِثْلِه۪	بِه۪	شَرِّه۪
عَلَيْهِ	عَنْهُ	بَن۪يهِ	عَلَّمْنَاهُ	فَعَلُوهُ
قَلْبُهُ	فِكْرُهُ	اٰتَيْنَاهُ	كَلَامُهُ	مِنْهُ

Aşağıda Abese suresinin içerisinde verilen mavi yazılmış sözcükleri okuyunuz.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

قُتِلَ الْاِنْسَانُ مَٓا اَكْفَرَهُ ﴿١٧﴾ مِنْ اَيِّ شَيْءٍ خَلَقَهُ ﴿١٨﴾ مِنْ نُطْفَةٍ خَلَقَهُ
فَقَدَّرَهُ ﴿١٩﴾ ثُمَّ السَّبِيلَ يَسَّرَهُ ﴿٢٠﴾ ثُمَّ اَمَاتَهُ فَاَقْبَرَهُ ﴿٢١﴾ ثُمَّ اِذَا شَٓاءَ اَنْشَرَهُ
﴿٢٢﴾ كَلَّا لَمَّا يَقْضِ مَٓا اَمَرَهُ ﴿٢٣﴾ فَلْيَنْظُرِ الْاِنْسَانُ اِلٰى طَعَامِهِ ﴿٢٤﴾

3.3. Med-Kasr Kelimeleri

Kur'an-ı Kerim'de bazı kelimelerin altında küçük ve eğik olarak "med" (مد) veya "kasr" (قصر) ifadeleri yer alır. Bu ifadelerden med, bulunduğu harfin uzatılarak okunacağını gösterir.

Örnek: يُرَاؤُنَ (مد)

Kasr, bulunduğu harfin uzatılmadan okunacağını gösterir.

Örnek: اَنَا (قصر)

مَاؤُكُمْ (قصر)	رَؤُفٌ (مد)	اَنَا (قصر)	مُسْتَهْزِؤُنَ (مد)
اُولِى بَأْسٍ (مد)	اَنْبِؤُنِى (مد)	يُرَاؤُنَ (مد)	وَلَا يَؤُدُهُ (مد)
اَوْلِيَاؤُهُمْ (قصر)	وَمَلَائِهِ (قصر)	اَوْلِيَاؤُهُ (قصر)	اُوتُوهُ (مد)
دَاوُدُ (مد)	يَؤُدُهُ (مد)	رُؤُسَكُمْ (مد)	شُرَكَاؤُكُمْ (قصر)

3.4. Okunmayan Elif

Elif harfi, bazen yazıldığı hâlde okunmaz. Örneğin, قَالُوا kelimesindeki birinci elif (ا), kaf (ق) harfinin uzatılmasını sağlar. Fakat kelimenin sonundaki elifin okunuşa herhangi bir etkisi yoktur.

Elif lam takısının hemzesi, kendisinden önce harekeli bir harf geldiğinde okunmaz. Bazen de Elif lam takısının elifi kendisinden önceki sözcükle birlikte okunduğunda telaffuz edilmez.

Örneğin:

عَلَى الْعَالَمِ   اَلْعَالَمُ   يَوْمُ الْقِيَامَةِ   اَلْقِيَامَةُ

قَالُوا	كَانُوا	لَيْسُوا	رَاَوْا	دَعَوْا
كَفَرُوا	وَاتَّخِذُوا	ظَلَمُوا	اِتَّقُوا	عَمِلُوا
وَافْعَلُوا	وَاذْكُرُوا	وَارْكَعُوا	وَاسْجُدُوا	وَامْنَعُوا
وَالْحَمْدُ	وَالْجَنَّةُ	عَلَى الْاَرْضِ	عَلَى النَّارِ	بِالْوَجْهِ
يَوْمُ الْاَحَدِ	وَالْمَكَانُ	غَيْرِ الْمَغْضُوبِ	بِالْوَقْتِ	تَوَلَّوْا
فَاثْبُتُوا	تَنَازَعُوا	وَاصْبِرُوا	تَكُونُوا	خَرَجُوا
وَالَّذِينَ	وَاللّٰهُ	يُغَيِّرُوا	مِنَ الْاَسْرٰٓى	فِى الْحَرْبِ

3.5. Hurûf-ı Mukattaa

Hurûf-ı Mukattaa, sözlükte “kesik harfler” anlamına gelir. Bir veya birkaç harften oluşur. Kur’an-ı Kerim’in yirmi dokuz suresi bu harflerle başlar.

Kur’an-ı Kerim’e özgü olan hurûf-ı mukattaanın özel bir okunuş şekli vardır.

Örneğin الٓمٓ elif lââââm mîîîîm şeklinde okunur.

قٓ	نٓ	يٰسٓ	الٓمٓ	Hurûf-ı Mukattaa
قَافْ	نُونْ	يَاسٖينْ	اَلِفْ لاَمْ مٖيمْ	Okunuşu
الٓرٰ	حٰمٓ	طٰسٓ	طٰهٰ	Hurûf-ı Mukattaa
اَلِفْ لَامْ رَا	حَامٖيمْ	طَاسٖينْ	طَاهَا	Okunuşu

Aşağıda harekesiz olarak verilen cümleyi örnekteki gibi harekeleyiniz.

اَلْحمد لله رب العالمين

Üstün – Cezim – Üstün – Cezim – Ötre – Esre – Asar ve şedde – Esre – Üstün – Şedde ve esre – X – Cezim – Üstün – X – Üstün – Esre – X – Üstün

Aşağıda verilen sözcükleri bulmacadan bulunuz. Harflerin kutularını işaretleyiniz. Geriye kalan harfleri soldan sağa doğru sırasıyla yazıp şifreyi çözünüz.

YA	VAV	MED	ÖTRE	ELİF
ESRE	KASR	ASAR	HARF	ZAMİR
ÇEKER	CEZİM	ŞEDDE	ÜSTÜN	TENVİN
HAREKE	MAHREÇ	HURUFİ	MUKATTAA	

	K	M	E	D	U	T	S	A	H
L	K	A	T	E	N	V	İ	N	A
İ	M	H	T	A	V	A	V	B	R
H	U	R	U	F	İ	S	I	Ü	F
M	K	E	I	Ö	C	A	Z	S	Ş
I	A	Ç	E	K	E	R	O	T	E
Ö	T	R	E	A	Z	K	U	Ü	D
Y	T	O	L	S	İ	R	U	N	D
Z	A	M	İ	R	M	E	S	R	E
Y	A	Z	F	H	A	R	E	K	E

Şifre

وَاتَّبَعُوا مَا تَتْلُوا الشَّيَاطٖينُ عَلٰى مُلْكِ سُلَيْمٰنَ وَمَا كَفَرَ سُلَيْمٰنُ وَلٰكِنَّ
الشَّيَاطٖينَ كَفَرُوا يُعَلِّمُونَ النَّاسَ السِّحْرَ وَمَٓا اُنْزِلَ عَلَى الْمَلَكَيْنِ
بِبَابِلَ هَارُوتَ وَمَارُوتَ وَمَا يُعَلِّمَانِ مِنْ اَحَدٍ حَتّٰى يَقُولَٓا اِنَّمَا نَحْنُ
فِتْنَةٌ فَلَا تَكْفُرْ فَيَتَعَلَّمُونَ مِنْهُمَا مَا يُفَرِّقُونَ بِهٖ بَيْنَ الْمَرْءِ وَزَوْجِهٖ وَمَا
هُمْ بِضَٓارّٖينَ بِهٖ مِنْ اَحَدٍ اِلَّا بِاِذْنِ اللّٰهِ وَيَتَعَلَّمُونَ مَا يَضُرُّهُمْ وَلَا يَنْفَعُهُمْ
وَلَقَدْ عَلِمُوا لَمَنِ اشْتَرٰيهُ مَا لَهُ فِي الْاٰخِرَةِ مِنْ خَلَاقٍ وَلَبِئْسَ مَا شَرَوْا
بِهٖٓ اَنْفُسَهُمْ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ ﴿١٠٢﴾ وَلَوْ اَنَّهُمْ اٰمَنُوا وَاتَّقَوْا لَمَثُوبَةٌ مِنْ
عِنْدِ اللّٰهِ خَيْرٌ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ ﴿١٠٣﴾ يَٓا اَيُّهَا الَّذٖينَ اٰمَنُوا لَا تَقُولُوا رَاعِنَا
وَقُولُوا انْظُرْنَا وَاسْمَعُوا وَلِلْكَافِرٖينَ عَذَابٌ اَلٖيمٌ ﴿١٠٤﴾ مَا يَوَدُّ الَّذٖينَ
كَفَرُوا مِنْ اَهْلِ الْكِتَابِ وَلَا الْمُشْرِكٖينَ اَنْ يُنَزَّلَ عَلَيْكُمْ مِنْ خَيْرٍ مِنْ
رَبِّكُمْ وَاللّٰهُ يَخْتَصُّ بِرَحْمَتِهٖ مَنْ يَشَٓاءُ وَاللّٰهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظٖيمِ ﴿١٠٥﴾

قُلْ اِنْ كَانَتْ لَكُمُ الدَّارُ الْاٰخِرَةُ عِنْدَ اللّٰهِ خَالِصَةً مِنْ دُونِ النَّاسِ فَتَمَنَّوُا
الْمَوْتَ اِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٩٤﴾ وَلَنْ يَتَمَنَّوْهُ اَبَدًا بِمَا قَدَّمَتْ اَيْدِيهِمْ وَاللّٰهُ
عَلِيمٌ بِالظَّالِمِينَ ﴿٩٥﴾ وَلَتَجِدَنَّهُمْ اَحْرَصَ النَّاسِ عَلٰى حَيٰوةٍ وَمِنَ الَّذِينَ
اَشْرَكُوا يَوَدُّ اَحَدُهُمْ لَوْ يُعَمَّرُ اَلْفَ سَنَةٍ وَمَا هُوَ بِمُزَحْزِحِهِ مِنَ الْعَذَابِ
اَنْ يُعَمَّرَ وَاللّٰهُ بَصِيرٌ بِمَا يَعْمَلُونَ ﴿٩٦﴾ قُلْ مَنْ كَانَ عَدُوًّا لِجِبْرِيلَ فَاِنَّهُ
نَزَّلَهُ عَلٰى قَلْبِكَ بِاِذْنِ اللّٰهِ مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيْهِ وَهُدًى وَبُشْرٰى لِلْمُؤْمِنِينَ
﴿٩٧﴾ مَنْ كَانَ عَدُوًّا لِلّٰهِ وَمَلٰٓئِكَتِهِ وَرُسُلِهِ وَجِبْرِيلَ وَمِيكَالَ فَاِنَّ اللّٰهَ عَدُوٌّ
لِلْكَافِرِينَ ﴿٩٨﴾ وَلَقَدْ اَنْزَلْنَا اِلَيْكَ اٰيَاتٍ بَيِّنَاتٍ وَمَا يَكْفُرُ بِهَا اِلَّا الْفَاسِقُونَ
﴿٩٩﴾ اَوَكُلَّمَا عَاهَدُوا عَهْدًا نَبَذَهُ فَرِيقٌ مِنْهُمْ بَلْ اَكْثَرُهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ
﴿١٠٠﴾ وَلَمَّا جَٓاءَهُمْ رَسُولٌ مِنْ عِنْدِ اللّٰهِ مُصَدِّقٌ لِمَا مَعَهُمْ نَبَذَ فَرِيقٌ مِنَ
الَّذِينَ اُوتُوا الْكِتَابَ كِتَابَ اللّٰهِ وَرَٓاءَ ظُهُورِهِمْ كَاَنَّهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿١٠١﴾

وَلَمَّا جَٓاءَهُمْ كِتَابٌ مِنْ عِنْدِ اللّٰهِ مُصَدِّقٌ لِمَا مَعَهُمْۙ وَكَانُوا مِنْ قَبْلُ
يَسْتَفْتِحُونَ عَلَى الَّذِينَ كَفَرُواۚ فَلَمَّا جَٓاءَهُمْ مَا عَرَفُوا كَفَرُوا بِهٖۘ فَلَعْنَةُ
اللّٰهِ عَلَى الْكَافِرِينَ ﴿٨٩﴾ بِئْسَمَا اشْتَرَوْا بِهٖٓ اَنْفُسَهُمْ اَنْ يَكْفُرُوا بِمَٓا
اَنْزَلَ اللّٰهُ بَغْيًا اَنْ يُنَزِّلَ اللّٰهُ مِنْ فَضْلِهٖ عَلٰى مَنْ يَشَٓاءُ مِنْ عِبَادِهٖۚ فَبَٓاؤُ۫
بِغَضَبٍ عَلٰى غَضَبٍؕ وَلِلْكَافِرِينَ عَذَابٌ مُهِينٌ ﴿٩٠﴾ وَاِذَا قِيلَ لَهُمْ اٰمِنُوا
بِمَٓا اَنْزَلَ اللّٰهُ قَالُوا نُؤْمِنُ بِمَٓا اُنْزِلَ عَلَيْنَا وَيَكْفُرُونَ بِمَا وَرَٓاءَهُ وَهُوَ الْحَقُّ
مُصَدِّقًا لِمَا مَعَهُمْؕ قُلْ فَلِمَ تَقْتُلُونَ اَنْبِيَٓاءَ اللّٰهِ مِنْ قَبْلُ اِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ
﴿٩١﴾ وَلَقَدْ جَٓاءَكُمْ مُوسٰى بِالْبَيِّنَاتِ ثُمَّ اتَّخَذْتُمُ الْعِجْلَ مِنْ بَعْدِهٖ
وَاَنْتُمْ ظَالِمُونَ ﴿٩٢﴾ وَاِذْ اَخَذْنَا مِيثَاقَكُمْ وَرَفَعْنَا فَوْقَكُمُ الطُّورَؕ خُذُوا
مَٓا اٰتَيْنَاكُمْ بِقُوَّةٍ وَاسْمَعُواؕ قَالُوا سَمِعْنَا وَعَصَيْنَا وَاُشْرِبُوا فٖى قُلُوبِهِمُ
الْعِجْلَ بِكُفْرِهِمْؕ قُلْ بِئْسَمَا يَأْمُرُكُمْ بِهٖٓ اِيمَانُكُمْ اِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿٩٣﴾

وَاِذْ اَخَذْنَا مِيثَاقَكُمْ لَا تَسْفِكُونَ دِمَٓاءَكُمْ وَلَا تُخْرِجُونَ اَنْفُسَكُمْ
مِنْ دِيَارِكُمْ ثُمَّ اَقْرَرْتُمْ وَاَنْتُمْ تَشْهَدُونَ ﴿٨٤﴾ ثُمَّ اَنْتُمْ هٰٓؤُلَٓاءِ تَقْتُلُونَ
اَنْفُسَكُمْ وَتُخْرِجُونَ فَرِيقًا مِنْكُمْ مِنْ دِيَارِهِمْۘ تَظَاهَرُونَ عَلَيْهِمْ بِالْاِثْمِ
وَالْعُدْوَانِۜ وَاِنْ يَأْتُوكُمْ اُسَارٰى تُفَادُوهُمْ وَهُوَ مُحَرَّمٌ عَلَيْكُمْ اِخْرَاجُهُمْۜ
اَفَتُؤْمِنُونَ بِبَعْضِ الْكِتَابِ وَتَكْفُرُونَ بِبَعْضٍۚ فَمَا جَزَٓاءُ مَنْ يَفْعَلُ
ذٰلِكَ مِنْكُمْ اِلَّا خِزْيٌ فِي الْحَيٰوةِ الدُّنْيَاۚ وَيَوْمَ الْقِيٰمَةِ يُرَدُّونَ اِلٰٓى اَشَدِّ
الْعَذَابِۜ وَمَا اللّٰهُ بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ ﴿٨٥﴾ اُولٰٓئِكَ الَّذِينَ اشْتَرَوُا
الْحَيٰوةَ الدُّنْيَا بِالْاٰخِرَةِۘ فَلَا يُخَفَّفُ عَنْهُمُ الْعَذَابُ وَلَا هُمْ يُنْصَرُونَ
﴿٨٦﴾ وَلَقَدْ اٰتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ وَقَفَّيْنَا مِنْ بَعْدِهٖ بِالرُّسُلِ وَاٰتَيْنَا عِيسَى
ابْنَ مَرْيَمَ الْبَيِّنَاتِ وَاَيَّدْنَاهُ بِرُوحِ الْقُدُسِۜ اَفَكُلَّمَا جَٓاءَكُمْ رَسُولٌ بِمَا
لَا تَهْوٰٓى اَنْفُسُكُمُ اسْتَكْبَرْتُمْۚ فَفَرِيقًا كَذَّبْتُمْۘ وَفَرِيقًا تَقْتُلُونَ ﴿٨٧﴾
وَقَالُوا قُلُوبُنَا غُلْفٌۜ بَلْ لَعَنَهُمُ اللّٰهُ بِكُفْرِهِمْ فَقَلِيلًا مَا يُؤْمِنُونَ ﴿٨٨﴾

اَوَلَا يَعْلَمُونَ اَنَّ اللّٰهَ يَعْلَمُ مَا يُسِرُّونَ وَمَا يُعْلِنُونَ ﴿٧٧﴾ وَمِنْهُمْ اُمِّيُّونَ لَا
يَعْلَمُونَ الْكِتَابَ اِلَّٓا اَمَانِيَّ وَاِنْ هُمْ اِلَّا يَظُنُّونَ ﴿٧٨﴾ فَوَيْلٌ لِلَّذٖينَ يَكْتُبُونَ
الْكِتَابَ بِاَيْدٖيهِمْ ثُمَّ يَقُولُونَ هٰذَا مِنْ عِنْدِ اللّٰهِ لِيَشْتَرُوا بِهٖ ثَمَنًا قَلٖيلًاۜ فَوَيْلٌ
لَهُمْ مِمَّا كَتَبَتْ اَيْدٖيهِمْ وَوَيْلٌ لَهُمْ مِمَّا يَكْسِبُونَ ﴿٧٩﴾ وَقَالُوا لَنْ تَمَسَّنَا
النَّارُ اِلَّٓا اَيَّامًا مَعْدُودَةًۜ قُلْ اَتَّخَذْتُمْ عِنْدَ اللّٰهِ عَهْدًا فَلَنْ يُخْلِفَ اللّٰهُ عَهْدَهُٓ
اَمْ تَقُولُونَ عَلَى اللّٰهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿٨٠﴾ بَلٰى مَنْ كَسَبَ سَيِّئَةً وَاَحَاطَتْ
بِهٖ خَطٖٓيئَتُهُ فَاُولٰٓئِكَ اَصْحَابُ النَّارِۚ هُمْ فٖيهَا خَالِدُونَ ﴿٨١﴾ وَالَّذٖينَ اٰمَنُوا
وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ اُولٰٓئِكَ اَصْحَابُ الْجَنَّةِۚ هُمْ فٖيهَا خَالِدُونَ ﴿٨٢﴾
وَاِذْ اَخَذْنَا مٖيثَاقَ بَنٖٓي اِسْرَٓاءٖيلَ لَا تَعْبُدُونَ اِلَّا اللّٰهَ وَبِالْوَالِدَيْنِ اِحْسَانًا
وَذِي الْقُرْبٰى وَالْيَتَامٰى وَالْمَسَاكٖينِ وَقُولُوا لِلنَّاسِ حُسْنًا وَاَقٖيمُوا
الصَّلٰوةَ وَاٰتُوا الزَّكٰوةَۜ ثُمَّ تَوَلَّيْتُمْ اِلَّا قَلٖيلًا مِنْكُمْ وَاَنْتُمْ مُعْرِضُونَ ﴿٨٣﴾

قَالُوا ادْعُ لَنَا رَبَّكَ يُبَيِّنْ لَنَا مَا هِيَۙ اِنَّ الْبَقَرَ تَشَابَهَ عَلَيْنَاۜ وَاِنَّٓا اِنْ شَٓاءَ اللّٰهُ
لَمُهْتَدُونَ ﴿٧٠﴾ قَالَ اِنَّهُ يَقُولُ اِنَّهَا بَقَرَةٌ لَا ذَلُولٌ تُث۪يرُ الْاَرْضَ وَلَا تَسْقِي
الْحَرْثَۚ مُسَلَّمَةٌ لَا شِيَةَ ف۪يهَاۜ قَالُوا الْـٰٔنَ جِئْتَ بِالْحَقِّۜ فَذَبَحُوهَا وَمَا كَادُوا
يَفْعَلُونَۙ ﴿٧١﴾ وَاِذْ قَتَلْتُمْ نَفْساً فَادّٰرَءْتُمْ ف۪يهَاۜ وَاللّٰهُ مُخْرِجٌ مَا كُنْتُمْ تَكْتُمُونَۚ
﴿٧٢﴾ فَقُلْنَا اضْرِبُوهُ بِبَعْضِهَاۜ كَذٰلِكَ يُحْيِ اللّٰهُ الْمَوْتٰى وَيُر۪يكُمْ اٰيَاتِه۪
لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ﴿٧٣﴾ ثُمَّ قَسَتْ قُلُوبُكُمْ مِنْ بَعْدِ ذٰلِكَ فَهِيَ كَالْحِجَارَةِ اَوْ
اَشَدُّ قَسْوَةًۜ وَاِنَّ مِنَ الْحِجَارَةِ لَمَا يَتَفَجَّرُ مِنْهُ الْاَنْهَارُۜ وَاِنَّ مِنْهَا لَمَا يَشَّقَّقُ
فَيَخْرُجُ مِنْهُ الْمَٓاءُۜ وَاِنَّ مِنْهَا لَمَا يَهْبِطُ مِنْ خَشْيَةِ اللّٰهِۜ وَمَا اللّٰهُ بِغَافِلٍ عَمَّا
تَعْمَلُونَ ﴿٧٤﴾ اَفَتَطْمَعُونَ اَنْ يُؤْمِنُوا لَكُمْ وَقَدْ كَانَ فَر۪يقٌ مِنْهُمْ يَسْمَعُونَ
كَلَامَ اللّٰهِ ثُمَّ يُحَرِّفُونَهُ مِنْ بَعْدِ مَا عَقَلُوهُ وَهُمْ يَعْلَمُونَ ﴿٧٥﴾ وَاِذَا لَقُوا
الَّذ۪ينَ اٰمَنُوا قَالُٓوا اٰمَنَّاۚ وَاِذَا خَلَا بَعْضُهُمْ اِلٰى بَعْضٍ قَالُٓوا اَتُحَدِّثُونَهُمْ
بِمَا فَتَحَ اللّٰهُ عَلَيْكُمْ لِيُحَٓاجُّوكُمْ بِه۪ عِنْدَ رَبِّكُمْۜ اَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿٧٦﴾

اِنَّ الَّذٖينَ اٰمَنُوا وَالَّذٖينَ هَادُوا وَالنَّصَارٰى وَالصَّابِئٖينَ مَنْ اٰمَنَ بِاللّٰهِ
وَالْيَوْمِ الْاٰخِرِ وَعَمِلَ صَالِحًا فَلَهُمْ اَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْۚ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ
وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٦٢﴾ وَاِذْ اَخَذْنَا مٖيثَاقَكُمْ وَرَفَعْنَا فَوْقَكُمُ الطُّورَۜ خُذُوا
مَٓا اٰتَيْنَاكُمْ بِقُوَّةٍ وَاذْكُرُوا مَا فٖيهِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿٦٣﴾ ثُمَّ تَوَلَّيْتُمْ مِنْ بَعْدِ
ذٰلِكَۚ فَلَوْلَا فَضْلُ اللّٰهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ لَكُنْتُمْ مِنَ الْخَاسِرٖينَ ﴿٦٤﴾
وَلَقَدْ عَلِمْتُمُ الَّذٖينَ اعْتَدَوْا مِنْكُمْ فِى السَّبْتِ فَقُلْنَا لَهُمْ كُونُوا قِرَدَةً
خَاسِئٖينَۚ ﴿٦٥﴾ فَجَعَلْنَاهَا نَكَالًا لِمَا بَيْنَ يَدَيْهَا وَمَا خَلْفَهَا وَمَوْعِظَةً
لِلْمُتَّقٖينَ ﴿٦٦﴾ وَاِذْ قَالَ مُوسٰى لِقَوْمِهٖٓ اِنَّ اللّٰهَ يَأْمُرُكُمْ اَنْ تَذْبَحُوا بَقَرَةًۜ
قَالُٓوا اَتَتَّخِذُنَا هُزُوًاۜ قَالَ اَعُوذُ بِاللّٰهِ اَنْ اَكُونَ مِنَ الْجَاهِلٖينَ ﴿٦٧﴾ قَالُوا
ادْعُ لَنَا رَبَّكَ يُبَيِّنْ لَنَا مَا هِىَۜ قَالَ اِنَّهُ يَقُولُ اِنَّهَا بَقَرَةٌ لَا فَارِضٌ وَلَا بِكْرٌۜ
عَوَانٌ بَيْنَ ذٰلِكَۜ فَافْعَلُوا مَا تُؤْمَرُونَ ﴿٦٨﴾ قَالُوا ادْعُ لَنَا رَبَّكَ يُبَيِّنْ لَنَا مَا
لَوْنُهَاۜ قَالَ اِنَّهُ يَقُولُ اِنَّهَا بَقَرَةٌ صَفْرَٓاءُۙ فَاقِعٌ لَوْنُهَا تَسُرُّ النَّاظِرٖينَ ﴿٦٩﴾

وَاِذْ قُلْنَا ادْخُلُوا هٰذِهِ الْقَرْيَةَ فَكُلُوا مِنْهَا حَيْثُ شِئْتُمْ رَغَدًا وَادْخُلُوا
الْبَابَ سُجَّدًا وَقُولُوا حِطَّةٌ نَغْفِرْ لَكُمْ خَطَايَاكُمْ وَسَنَزِيدُ الْمُحْسِنِينَ
﴿٥٨﴾ فَبَدَّلَ الَّذِينَ ظَلَمُوا قَوْلًا غَيْرَ الَّذِى قِيلَ لَهُمْ فَاَنْزَلْنَا عَلَى الَّذِينَ
ظَلَمُوا رِجْزًا مِنَ السَّمَاءِ بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ ﴿٥٩﴾ وَاِذِ اسْتَسْقٰى
مُوسٰى لِقَوْمِهٖ فَقُلْنَا اضْرِبْ بِعَصَاكَ الْحَجَرَ فَانْفَجَرَتْ مِنْهُ اثْنَتَا
عَشْرَةَ عَيْنًا قَدْ عَلِمَ كُلُّ اُنَاسٍ مَشْرَبَهُمْ كُلُوا وَاشْرَبُوا مِنْ رِزْقِ اللّٰهِ
وَلَا تَعْثَوْا فِى الْاَرْضِ مُفْسِدِينَ ﴿٦٠﴾ وَاِذْ قُلْتُمْ يَا مُوسٰى لَنْ نَصْبِرَ
عَلٰى طَعَامٍ وَاحِدٍ فَادْعُ لَنَا رَبَّكَ يُخْرِجْ لَنَا مِمَّا تُنْبِتُ الْاَرْضُ مِنْ
بَقْلِهَا وَقِثَّائِهَا وَفُومِهَا وَعَدَسِهَا وَبَصَلِهَا قَالَ اَتَسْتَبْدِلُونَ الَّذِى هُوَ اَدْنٰى
بِالَّذِى هُوَ خَيْرٌ اِهْبِطُوا مِصْرًا فَاِنَّ لَكُمْ مَا سَاَلْتُمْ وَضُرِبَتْ عَلَيْهِمُ الذِّلَّةُ
وَالْمَسْكَنَةُ وَبَاۤؤُ بِغَضَبٍ مِنَ اللّٰهِ ذٰلِكَ بِاَنَّهُمْ كَانُوا يَكْفُرُونَ بِاٰيَاتِ
اللّٰهِ وَيَقْتُلُونَ النَّبِيّٖنَ بِغَيْرِ الْحَقِّ ذٰلِكَ بِمَا عَصَوْا وَكَانُوا يَعْتَدُونَ ﴿٦١﴾

وَاِذْ نَجَّيْنَاكُمْ مِنْ اٰلِ فِرْعَوْنَ يَسُومُونَكُمْ سُوٓءَ الْعَذَابِ يُذَبِّحُونَ اَبْنَٓاءَكُمْ

وَيَسْتَحْيُونَ نِسَٓاءَكُمْۜ وَف۪ي ذٰلِكُمْ بَلَٓاءٌ مِنْ رَبِّكُمْ عَظ۪يمٌ ﴿٤٩﴾ وَاِذْ فَرَقْنَا

بِكُمُ الْبَحْرَ فَاَنْجَيْنَاكُمْ وَاَغْرَقْنَٓا اٰلَ فِرْعَوْنَ وَاَنْتُمْ تَنْظُرُونَ ﴿٥٠﴾ وَاِذْ وٰعَدْنَا

مُوسٰٓى اَرْبَع۪ينَ لَيْلَةً ثُمَّ اتَّخَذْتُمُ الْعِجْلَ مِنْ بَعْدِه۪ وَاَنْتُمْ ظَالِمُونَ ﴿٥١﴾

ثُمَّ عَفَوْنَا عَنْكُمْ مِنْ بَعْدِ ذٰلِكَ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿٥٢﴾ وَاِذْ اٰتَيْنَا مُوسَى

الْكِتَابَ وَالْفُرْقَانَ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ ﴿٥٣﴾ وَاِذْ قَالَ مُوسٰى لِقَوْمِه۪ يَا قَوْمِ اِنَّكُمْ

ظَلَمْتُمْ اَنْفُسَكُمْ بِاتِّخَاذِكُمُ الْعِجْلَ فَتُوبُوا اِلٰى بَارِئِكُمْ فَاقْتُلُٓوا اَنْفُسَكُمْۜ

ذٰلِكُمْ خَيْرٌ لَكُمْ عِنْدَ بَارِئِكُمْۜ فَتَابَ عَلَيْكُمْۜ اِنَّهُ هُوَ التَّوَّابُ الرَّح۪يمُ ﴿٥٤﴾

وَاِذْ قُلْتُمْ يَا مُوسٰى لَنْ نُؤْمِنَ لَكَ حَتّٰى نَرَى اللّٰهَ جَهْرَةً فَاَخَذَتْكُمُ الصَّاعِقَةُ

وَاَنْتُمْ تَنْظُرُونَ ﴿٥٥﴾ ثُمَّ بَعَثْنَاكُمْ مِنْ بَعْدِ مَوْتِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ

﴿٥٦﴾ وَظَلَّلْنَا عَلَيْكُمُ الْغَمَامَ وَاَنْزَلْنَا عَلَيْكُمُ الْمَنَّ وَالسَّلْوٰىۜ كُلُوا مِنْ

طَيِّبَاتِ مَا رَزَقْنَاكُمْۜ وَمَا ظَلَمُونَا وَلٰكِنْ كَانُٓوا اَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿٥٧﴾

قُلْنَا اهْبِطُوا مِنْهَا جَمٖيعاًۚ فَاِمَّا يَأْتِيَنَّكُمْ مِنّٖى هُدًى فَمَنْ تَبِعَ هُدَاىَ
فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٣٨﴾ وَالَّذٖينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا
بِاٰيَاتِنَٓا اُولٰٓئِكَ اَصْحَابُ النَّارِۚ هُمْ فٖيهَا خَالِدُونَ ﴿٣٩﴾ يَا بَنٖٓى اِسْرَٓاءٖيلَ
اذْكُرُوا نِعْمَتِىَ الَّتٖٓى اَنْعَمْتُ عَلَيْكُمْ وَاَوْفُوا بِعَهْدٖٓى اُوفِ بِعَهْدِكُمْ
وَاِيَّاىَ فَارْهَبُونِ ﴿٤٠﴾ وَاٰمِنُوا بِمَٓا اَنْزَلْتُ مُصَدِّقاً لِمَا مَعَكُمْ وَلَا
تَكُونُٓوا اَوَّلَ كَافِرٍ بِهٖۖ وَلَا تَشْتَرُوا بِاٰيَاتٖى ثَمَناً قَلٖيلاًۘ وَاِيَّاىَ فَاتَّقُونِ
﴿٤١﴾ وَلَا تَلْبِسُوا الْحَقَّ بِالْبَاطِلِ وَتَكْتُمُوا الْحَقَّ وَاَنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٤٢﴾
وَاَقٖيمُوا الصَّلٰوةَ وَاٰتُوا الزَّكٰوةَ وَارْكَعُوا مَعَ الرَّاكِعٖينَ ﴿٤٣﴾ اَتَأْمُرُونَ
النَّاسَ بِالْبِرِّ وَتَنْسَوْنَ اَنْفُسَكُمْ وَاَنْتُمْ تَتْلُونَ الْكِتَابَۜ اَفَلَا تَعْقِلُونَ
﴿٤٤﴾ وَاسْتَعٖينُوا بِالصَّبْرِ وَالصَّلٰوةِۜ وَاِنَّهَا لَكَبٖيرَةٌ اِلَّا عَلَى الْخَاشِعٖينَۙ
﴿٤٥﴾ اَلَّذٖينَ يَظُنُّونَ اَنَّهُمْ مُلَاقُوا رَبِّهِمْ وَاَنَّهُمْ اِلَيْهِ رَاجِعُونَ ﴿٤٦﴾ يَا
بَنٖٓى اِسْرَٓاءٖيلَ اذْكُرُوا نِعْمَتِىَ الَّتٖٓى اَنْعَمْتُ عَلَيْكُمْ وَاَنّٖى فَضَّلْتُكُمْ
عَلَى الْعَالَمٖينَ ﴿٤٧﴾ وَاتَّقُوا يَوْماً لَا تَجْزٖى نَفْسٌ عَنْ نَفْسٍ شَيْـٔاً
وَلَا يُقْبَلُ مِنْهَا شَفَاعَةٌ وَلَا يُؤْخَذُ مِنْهَا عَدْلٌ وَلَا هُمْ يُنْصَرُونَ ﴿٤٨﴾

وَاِذْ قَالَ رَبُّكَ لِلْمَلٰٓئِكَةِ اِنّ۪ي جَاعِلٌ فِي الْاَرْضِ خَل۪يفَةًۜ قَالُٓوا اَتَجْعَلُ ف۪يهَا
مَنْ يُفْسِدُ ف۪يهَا وَيَسْفِكُ الدِّمَٓاءَۚ وَنَحْنُ نُسَبِّحُ بِحَمْدِكَ وَنُقَدِّسُ لَكَۜ
قَالَ اِنّ۪ٓي اَعْلَمُ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿٣٠﴾ وَعَلَّمَ اٰدَمَ الْاَسْمَٓاءَ كُلَّهَا ثُمَّ عَرَضَهُمْ
عَلَى الْمَلٰٓئِكَةِ فَقَالَ اَنْبِؤُ۫ن۪ي بِاَسْمَٓاءِ هٰٓؤُ۬لَٓاءِ اِنْ كُنْتُمْ صَادِق۪ينَ ﴿٣١﴾ قَالُوا
سُبْحَانَكَ لَا عِلْمَ لَنَٓا اِلَّا مَا عَلَّمْتَنَاۜ اِنَّكَ اَنْتَ الْعَل۪يمُ الْحَك۪يمُ ﴿٣٢﴾ قَالَ
يَٓا اٰدَمُ اَنْبِئْهُمْ بِاَسْمَٓائِهِمْۚ فَلَمَّٓا اَنْبَاَهُمْ بِاَسْمَٓائِهِمْۙ قَالَ اَلَمْ اَقُلْ لَكُمْ اِنّ۪ٓي
اَعْلَمُ غَيْبَ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ وَاَعْلَمُ مَا تُبْدُونَ وَمَا كُنْتُمْ تَكْتُمُونَ
﴿٣٣﴾ وَاِذْ قُلْنَا لِلْمَلٰٓئِكَةِ اسْجُدُوا لِاٰدَمَ فَسَجَدُٓوا اِلَّٓا اِبْل۪يسَۜ اَبٰى وَاسْتَكْبَرَ
وَكَانَ مِنَ الْكَافِر۪ينَ ﴿٣٤﴾ وَقُلْنَا يَٓا اٰدَمُ اسْكُنْ اَنْتَ وَزَوْجُكَ الْجَنَّةَ وَكُلَا
مِنْهَا رَغَدًا حَيْثُ شِئْتُمَاۖ وَلَا تَقْرَبَا هٰذِهِ الشَّجَرَةَ فَتَكُونَا مِنَ الظَّالِم۪ينَ
﴿٣٥﴾ فَاَزَلَّهُمَا الشَّيْطَانُ عَنْهَا فَاَخْرَجَهُمَا مِمَّا كَانَا ف۪يهِۖ وَقُلْنَا اهْبِطُوا
بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّۚ وَلَكُمْ فِي الْاَرْضِ مُسْتَقَرٌّ وَمَتَاعٌ اِلٰى ح۪ينٍ ﴿٣٦﴾
فَتَلَقّٰٓى اٰدَمُ مِنْ رَبِّه۪ كَلِمَاتٍ فَتَابَ عَلَيْهِۜ اِنَّهُ هُوَ التَّوَّابُ الرَّح۪يمُ ﴿٣٧﴾

وَبَشِّرِ الَّذ۪ينَ اٰمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ اَنَّ لَهُمْ جَنَّاتٍ تَجْر۪ي مِنْ تَحْتِهَا
الْاَنْهَارُۜ كُلَّمَا رُزِقُوا مِنْهَا مِنْ ثَمَرَةٍ رِزْقاًۙ قَالُوا هٰذَا الَّذ۪ي رُزِقْنَا مِنْ قَبْلُ
وَاُتُوا بِه۪ مُتَشَابِهاًۜ وَلَهُمْ ف۪يهَٓا اَزْوَاجٌ مُطَهَّرَةٌ وَهُمْ ف۪يهَا خَالِدُونَ ﴿٢٥﴾ اِنَّ
اللّٰهَ لَا يَسْتَحْي۪ٓ اَنْ يَضْرِبَ مَثَلاً مَا بَعُوضَةً فَمَا فَوْقَهَاۜ فَاَمَّا الَّذ۪ينَ اٰمَنُوا
فَيَعْلَمُونَ اَنَّهُ الْحَقُّ مِنْ رَبِّهِمْۚ وَاَمَّا الَّذ۪ينَ كَفَرُوا فَيَقُولُونَ مَاذَٓا اَرَادَ اللّٰهُ
بِهٰذَا مَثَلاًۢ يُضِلُّ بِه۪ كَث۪يراً وَيَهْد۪ي بِه۪ كَث۪يراًۜ وَمَا يُضِلُّ بِه۪ٓ اِلَّا الْفَاسِق۪ينَۙ
﴿٢٦﴾ اَلَّذ۪ينَ يَنْقُضُونَ عَهْدَ اللّٰهِ مِنْ بَعْدِ م۪يثَاقِه۪ۖ وَيَقْطَعُونَ مَٓا اَمَرَ اللّٰهُ بِه۪ٓ
اَنْ يُوصَلَ وَيُفْسِدُونَ فِي الْاَرْضِۜ اُو۬لٰٓئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ ﴿٢٧﴾ كَيْفَ
تَكْفُرُونَ بِاللّٰهِ وَكُنْتُمْ اَمْوَاتاً فَاَحْيَاكُمْۚ ثُمَّ يُم۪يتُكُمْ ثُمَّ يُحْي۪يكُمْ ثُمَّ اِلَيْهِ
تُرْجَعُونَ ﴿٢٨﴾ هُوَ الَّذ۪ي خَلَقَ لَكُمْ مَا فِي الْاَرْضِ جَم۪يعاً ثُمَّ اسْتَوٰٓى
اِلَى السَّمَٓاءِ فَسَوّٰيهُنَّ سَبْعَ سَمٰوَاتٍۜ وَهُوَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَل۪يمٌ۟ ﴿٢٩﴾

مَثَلُهُمْ كَمَثَلِ الَّذِى اسْتَوْقَدَ نَاراًۚ فَلَمَّٓا اَضَٓاءَتْ مَا حَوْلَهُ ذَهَبَ اللّٰهُ
بِنُورِهِمْ وَتَرَكَهُمْ فٖى ظُلُمَاتٍ لَا يُبْصِرُونَ ﴿١٧﴾ صُمٌّ بُكْمٌ عُمْىٌ فَهُمْ
لَا يَرْجِعُونَۙ ﴿١٨﴾ اَوْ كَصَيِّبٍ مِنَ السَّمَٓاءِ فٖيهِ ظُلُمَاتٌ وَرَعْدٌ وَبَرْقٌۚ
يَجْعَلُونَ اَصَابِعَهُمْ فٖٓى اٰذَانِهِمْ مِنَ الصَّوَاعِقِ حَذَرَ الْمَوْتِۜ وَاللّٰهُ مُحٖيطٌ
بِالْكَافِرٖينَ ﴿١٩﴾ يَكَادُ الْبَرْقُ يَخْطَفُ اَبْصَارَهُمْۜ كُلَّمَٓا اَضَٓاءَ لَهُمْ مَشَوْا
فٖيهِۙ وَاِذَٓا اَظْلَمَ عَلَيْهِمْ قَامُواۜ وَلَوْ شَٓاءَ اللّٰهُ لَذَهَبَ بِسَمْعِهِمْ وَاَبْصَارِهِمْۜ
اِنَّ اللّٰهَ عَلٰى كُلِّ شَىْءٍ قَدٖيرٌۧ ﴿٢٠﴾ يَٓا اَيُّهَا النَّاسُ اعْبُدُوا رَبَّكُمُ الَّذٖى
خَلَقَكُمْ وَالَّذٖينَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَۙ ﴿٢١﴾ اَلَّذٖى جَعَلَ لَكُمُ
الْاَرْضَ فِرَاشاً وَالسَّمَٓاءَ بِنَٓاءًۖ وَاَنْزَلَ مِنَ السَّمَٓاءِ مَٓاءً فَاَخْرَجَ بِهٖ مِنَ
الثَّمَرَاتِ رِزْقاً لَكُمْۚ فَلَا تَجْعَلُوا لِلّٰهِ اَنْدَاداً وَاَنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٢٢﴾ وَاِنْ كُنْتُمْ
فٖى رَيْبٍ مِمَّا نَزَّلْنَا عَلٰى عَبْدِنَا فَأْتُوا بِسُورَةٍ مِنْ مِثْلِهٖۖ وَادْعُوا شُهَدَٓاءَكُمْ
مِنْ دُونِ اللّٰهِ اِنْ كُنْتُمْ صَادِقٖينَ ﴿٢٣﴾ فَاِنْ لَمْ تَفْعَلُوا وَلَنْ تَفْعَلُوا
فَاتَّقُوا النَّارَ الَّتٖى وَقُودُهَا النَّاسُ وَالْحِجَارَةُۚ اُعِدَّتْ لِلْكَافِرٖينَ ﴿٢٤﴾

اِنَّ الَّذ۪ينَ كَفَرُوا سَوَٓاءٌ عَلَيْهِمْ ءَاَنْذَرْتَهُمْ اَمْ لَمْ تُنْذِرْهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ
﴿٦﴾ خَتَمَ اللّٰهُ عَلٰى قُلُوبِهِمْ وَعَلٰى سَمْعِهِمْۜ وَعَلٰٓى اَبْصَارِهِمْ غِشَاوَةٌۘ
وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظ۪يمٌ ﴿٧﴾ وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَقُولُ اٰمَنَّا بِاللّٰهِ وَبِالْيَوْمِ
الْاٰخِرِ وَمَا هُمْ بِمُؤْمِن۪ينَۢ ﴿٨﴾ يُخَادِعُونَ اللّٰهَ وَالَّذ۪ينَ اٰمَنُواۚ وَمَا
يَخْدَعُونَ اِلَّٓا اَنْفُسَهُمْ وَمَا يَشْعُرُونَۜ ﴿٩﴾ ف۪ي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌۙ فَزَادَهُمُ
اللّٰهُ مَرَضاًۚ وَلَهُمْ عَذَابٌ اَل۪يمٌۙ بِمَا كَانُوا يَكْذِبُونَ ﴿١٠﴾ وَاِذَا ق۪يلَ لَهُمْ
لَا تُفْسِدُوا فِي الْاَرْضِۙ قَالُٓوا اِنَّمَا نَحْنُ مُصْلِحُونَ ﴿١١﴾ اَلَٓا اِنَّهُمْ هُمُ
الْمُفْسِدُونَ وَلٰكِنْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿١٢﴾ وَاِذَا ق۪يلَ لَهُمْ اٰمِنُوا كَمَٓا اٰمَنَ
النَّاسُ قَالُٓوا اَنُؤْمِنُ كَمَٓا اٰمَنَ السُّفَهَٓاءُۜ اَلَٓا اِنَّهُمْ هُمُ السُّفَهَٓاءُ وَلٰكِنْ
لَا يَعْلَمُونَ ﴿١٣﴾ وَاِذَا لَقُوا الَّذ۪ينَ اٰمَنُوا قَالُٓوا اٰمَنَّاۚ وَاِذَا خَلَوْا اِلٰى
شَيَاط۪ينِهِمْۙ قَالُٓوا اِنَّا مَعَكُمْۙ اِنَّمَا نَحْنُ مُسْتَهْزِؤُ۫نَ ﴿١٤﴾ اَللّٰهُ يَسْتَهْزِئُ
بِهِمْ وَيَمُدُّهُمْ ف۪ي طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُونَ ﴿١٥﴾ اُو۬لٰٓئِكَ الَّذ۪ينَ اشْتَرَوُا
الضَّلَالَةَ بِالْهُدٰىۖ فَمَا رَبِحَتْ تِجَارَتُهُمْ وَمَا كَانُوا مُهْتَد۪ينَ ﴿١٦﴾

II. OKUNACAK SURE VE AYETLER

Hamd Allah'adır.

1. Bakara Suresi (1-15. sayfalar)

سُورَةُ الْبَقَرَةِ　　-٢-　　اَلْجُزْءُ الْاَوَّلُ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ

الٓمٓ ۚ ﴿١﴾ ذٰلِكَ الْكِتَابُ لَا رَيْبَ ۚۛ ف۪يهِ ۚۛ هُدًى لِلْمُتَّق۪ينَۙ ﴿٢﴾ اَلَّذ۪ينَ يُؤْمِنُونَ
بِالْغَيْبِ وَيُق۪يمُونَ الصَّلٰوةَ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَۙ ﴿٣﴾ وَالَّذ۪ينَ
يُؤْمِنُونَ بِمَٓا اُنْزِلَ اِلَيْكَ وَمَٓا اُنْزِلَ مِنْ قَبْلِكَۚ وَبِالْاٰخِرَةِ هُمْ يُوقِنُونَۜ
﴿٤﴾ اُو۬لٰٓئِكَ عَلٰى هُدًى مِنْ رَبِّهِمْ وَاُو۬لٰٓئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿٥﴾

III. EZBERLENECEK DUALAR, SURELER VE ANLAMLARI

1. Kur’an’ı Anlayarak Okumanın Amacı

Hazırlık Çalışması

1. Kur’an-ı Kerim’i anlayarak okumamızın amacı nedir?
2. Daha önce Kur’an-ı Kerim’in Türkçe mealini okudunuz mu?

Türkçe mealli bir Kur'an-ı Kerim

Kur’an, Allah (c.c.) tarafından insanları doğru yola ulaştırmak amacıyla gönderilen ilahî bir kitaptır. Onun muhatabı insandır. Kur’an okuyarak yüce yaratıcımızla konuşma fırsatı yakalarız. Çünkü insan, düşünme ve değerlendirme yeteneğine sahip olan bir varlıktır. Kur’an okuyan kişi, Allah’ın (c.c.) eşsiz sevgisini hisseder. Bu sevgiyi hissetmek ancak Kur’an okumakla ve hayatı onun istediği şekilde yaşamakla gerçekleşebilir.

Allah’ın (c.c.) kendisine ibadet etmesi için yarattığı kullarının temel görevlerinden birisi Kur’an’ı okuyup anlamaktır. Hz. Muhammed (s.a.v.), Kur’an’ı insanoğluna ulaştırmış ve onu bütünüyle hayatımıza nasıl adapte edeceğimizi öğretmiştir. **“Size Allah’ın kitabını ve Resulünün sünnetini bırakıyorum. Onlara sahip çıkarsanız, asla yolunuzu şaşırmazsınız.”**[130] demiştir. Bu yüzden İslam’ı iyi bir şekilde benimsemek ve Peygamber’imizin (s.a.v.) öğütlerine uymak Kur’an’ı anlamaya bağlıdır.

Allah (c.c.); kullarından istediklerini, emir ve yasaklarını, helal ve haram olan şeyleri yüce kitabında bizlere bildirmektedir. Kur’an’ın birçok ayetinde ahlaki davranışları ve O’na nasıl ibadet etmemiz gerektiğini ifade etmektedir. Hem dünyada hem de ahiret hayatında mutluluğa erişmenin yolları Kur’an’da anlatılmaktadır. Kur’an’ı sadece yüzünden okuyarak bu emir ve yasakları, haram ve helalleri anlayamayız. Okurken ne demek istediğini de anlamamız gerekmektedir.

130. Mâlik, el–Muvatta, Kader, 3.

Kur'an, Peygamber'imizin (s.a.v.) dili olan Arapça ile indirilmiştir. Fakat o sadece Arap olanlara değil, tüm insanlığa hitap etmektedir. Zamanla Arap olmayanlar da Müslüman olunca Kur'an'ın ne demek istediğini anlamak istemişlerdir. Anlamak için de Kur'an'ın kendi dillerinde ne anlatmak istediğini ifade eden mealler yazmışlardır. Arapça bilmeyen biz Türkler de Kur'an'ı anlamak için Türkçe meallere başvurmaktayız.

Kur'an bizler için bir yaşam rehberidir. Onun rehberliğinden yararlanabilmek için ne demek istediğini anlamamız gerekmektedir. Anlayarak okuduğumuz takdirde doğru bilgi, inanç ve kavramları kavramış oluruz.

Öncelikle Kur'an'a Allah'ın (c.c.) sözü olduğu için değer vermeliyiz. Kur'an'ın, bizim mutluluğumuzu sağlamak amacıyla gönderildiğini unutmamamız gerekmektedir. Onu okumayı öğrenmek ya da belli sureleri ezberlemek için verdiğimiz çabanın aynısını, onun anlamını, mesajını öğrenmek için de harcamalıyız. Rabb'imizin (c.c.) bu konudaki tavsiyelerine de kulak vermeliyiz. Mesela Allah (c.c.), şu ayetleriyle Peygamber'imizin (s.a.v.) şahsında bütün inananlara, gereği gibi anlaşılması için Kur'an'ın, zihinlerin meşgul olmadığı gece vakti okunmasını ve ayetler üzerinde dikkatle durulmasını tavsiye etmiştir:

"Kalk, birazı hariç olmak üzere geceyi; yarısını ibadetle geçir. Yahut bundan biraz eksilt. Yahut buna biraz ekle. Kur'an'ı ağır ağır, tane tane oku. Şüphesiz biz sana (sorumluluğu) ağır bir söz vahy edeceğiz. Şüphesiz gece ibadetinin etkisi daha fazla, (bu ibadetteki) sözler (Kur'an ve dua okuyuşlar) ise daha düzgün ve açıktır. Çünkü gündüzün sana uzun bir meşguliyet vardır. Rabb'inin adını an ve bütün benliğinle O'na yönel. O, doğunun da batının da Rabb'idir. O'ndan başka hiçbir ilah yoktur. Öyle ise onu vekil edin."[131]

"Bir grup, Allah'ın (c.c.) kitabını okuyup anlamak üzere bir araya gelecek olsa, üzerlerine bir huzur ve güven duygusu iner ve onları Allah'ın (c.c.) rahmeti bürür. Melekler de onları kanatlarıyla sarar. Allah (c.c.) da onları katındaki değerli kimselerle anar."

Ebu Dâvud, Salât 349.

Peygamber'imizin (s.a.v.) bu hadisinde verilmek istenen mesaj hakkında arkadaşlarınızla konuşunuz.

Kur'an-ı Kerim, hem lafzı hem de manası Yüce Allah'a (c.c.) ait bir kitaptır. O, insana rehberlik eder, onu iyiye ve doğruya yönlendirir. Bizlere inanç esaslarının ve ibadetlerin neler olduğunu bildirir. İnsanın yaratıcısıyla ilişkisinin nasıl olması gerektiği konusunda yol gösterir. Doğru bilgi ve inanca ulaşıp bunların gereği olan doğru davranışları yapabilmek için Kur'an'ı anlayarak okumalıyız.

Kur'an-ı Kerim'de yer alan bilgi ve açıklamalar insanın mutlu bir yaşam sürmesi içindir. İşte insanın bu bilgileri doğru öğrenip hayatında uygulayabilmesi için Kur'an'ı anlaması lazımdır. Kutsal kitabımızda bir ayette, **"Bu Kur'an, akıl sahipleri ayetlerini düşünsün ve öğüt alsın diye sana indirdiğimiz mübarek bir kitaptır."**[132] buyrulmaktadır.

---

131. Müzzemmil suresi, 2 – 9. ayetler.
132. Sâd suresi, 29. ayet.

Kur'an-ı Kerim'i yüzünden okumak sevaptır. Ancak Kur'an'ı yalnızca bu amaçla indirilmiş bir kitap olarak görmek doğru değildir. Bunu millî şairimiz Mehmet Âkif Ersoy şöyle ifade etmiştir:

"İnmemiştir hele Kur'an, bunu hakkıyla bilin.

Ne mezarlıkta okunmak, ne de fal bakmak için."

Bizler Kur'an'ı anlayarak okumaya önem vermeliyiz. Onun bizim mutlu olmamızı amaçlayan ilkeler içerdiğini bilmeliyiz. Onu anlayarak okumamızın ve emirlerine uyup doğru davranışlar sergilememizin ahlaklı bir insan olmamızı sağlayacağının farkında olmalıyız.

"Yalnız sana kulluk ederiz ve yalnız senden yardım dileriz." Fatiha suresi 4. ayet

"…insanlara kendilerine indirileni açıklaman ve onların da (üzerinde) düşünmeleri için sana bu Kur'an'ı indirdik."[133]

Yukarıdaki ayete göre Kur'an-ı Kerim'in indiriliş gayesi ve Müslümanların görevi nedir? Sınıfınızda arkadaşlarınızla tartışınız.

133. Nahl suresi, 44. ayet.

2. Kur'an'ı Ezberlemenin İlkeleri ve Yöntemleri

Hazırlık Çalışması

Herhangi bir metni ezberlemek için ne yapıyorsunuz?

Kur'an-ı Kerim bizim hayat rehberimiz ve yoldaşımızdır. Rabb'imizin (c.c.) bize seslenişidir. Dünyada rehberimiz, ahirette şefaatçimizdir. Kur'an'ı daima sevmeli ve ona hürmet etmeliyiz. Sevgi ve saygımız sadece sözle değil, tutum ve davranışlarımızla da olmalıdır. Kur'an bize Allah'ın (c.c.) emanetidir. Yüce kitabımızı her zaman okumalıyız ve anlamaya gayret göstermeliyiz. Hayatımızdan asla çıkarmamalıyız, aksine hayatımızın bir parçası hâline getirmeliyiz. Dolayısıyla Kur'an'ı hem yüzünden hem de ezbere olarak her fırsatta anlayarak okumalıyız.

Hafızlık merasimi

Her Müslüman'ın namaz sırasında Kur'an'dan bir bölümü ve bazı duaları okuması gerekmektedir. Bu yüzden bir Müslüman'ın en azından namazda okuyabilecek kadar Kur'an'dan sureler ve dualar ezberlemesi dininin gereğidir.

Allah (c.c.), Kur'an'ın inananlar için bir şifa kaynağı olduğunu belirtmiştir. O, hem maddi hem de manevi yani kalbî rahatsızlıkları iyileştirmektedir. Peygamber'imiz (s.a.v.), Bakara suresinin ilk beş ayetini, İhlas suresini ve bazı ayetleri şifa niyetiyle okumuştur. Yine bazı kötülüklerden Allah'a (c.c.) sığınmak için dualar okumuştur. Nitekim Peygamber'imizin (s.a.v.) eşi Hz. Aişe buna örnek olarak şu hadisi anlatmıştır: **"Hz. Peygamber (s.a.v.) yatağa uzandığı zaman İhlas, Felak ve Nas surelerini okurdu ve ellerine üflerdi. Elini yüzüne ve vücuduna sürer ve bunu üç defa tekrar ederdi."**[134]

Kur'an, Yaradan'dan gelen en güzel hediye ve Hz. Peygamber'in (s.a.v.) en büyük mucizesi olduğu için onu ezberlemek önemlidir. Kur'an'ı ezberlerken uyacağımız bazı prensipler işimizi kolaylaştıracaktır. Bunlardan bazılarını şöyle sıralayabiliriz:

1. Ezber sabah vakitlerinde yapılmalı,

2. Ezber için çalışılan mekân sessiz olmalı,

3. Ezberlemek istediğimiz sureyi veya ayetleri beş-on kere yüzünden okuyarak okumamız serileştirilmeli,

4. Ülkemizde yaygın olan Asım kıraatının Hafs rivayeti üzere olmasından dolayı Türkiye'de bulunan meşhur "hafız" ve "kurralardan" ayetleri dinleyerek işitsel olarak zihne yerleştirilmeye çalışılmalı,

5. Ayetleri yatmadan önce okuyarak zihnimizin uykuda onlarla meşgul olması sağlanmalı,

6. Ezber yaparken Kur'an hafif sesle okunmalı, büyüklerimizden ezberlerimizi dinlemeleri istenmeli,

7. Sure veya ayetler ezberlendikten sonra tekrar edilerek unutma önlenmelidir.

---

134. Buhâri, Fedâilu'l – Kur'an, 14.

3. Subhaneke Duasını ve Anlamını Öğreniyorum

سُبْحَانَكَ ۞ اللّٰهُمَّ ۞ وَبِحَمْدِكَ ۞ وَتَبَارَكَ اسْمُكَ ۞ وَتَعَالٰى جَدُّكَ ۞

(وَجَلَّ ثَنَاۤؤُكَ) وَلَاۤ اِلٰهَ غَيْرُكَ

Anlamı:

Allah'ım! Sen her türlü eksiklikten uzaksın. Seni daima böyle över ve sana hamd ederim. Senin adın mübarektir. Senin şanın yücedir. Senin övgün uludur. Senden başka ilah yoktur.

Sübhaneke duasından ne gibi mesajlar çıkarılabilir, açıklayalım.

4. Tahiyyat Duasını ve Anlamını Öğreniyorum

اَلتَّحِيَّاتُ لِلّٰهِ وَالصَّلَوَاتُ وَالطَّيِّبَاتُ ۞ اَلسَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا النَّبِيُّ وَرَحْمَةُ اللّٰهِ

وَبَرَكَاتُهُ ۞ اَلسَّلَامُ عَلَيْنَا وَعَلَى عِبَادِ اللّٰهِ الصَّالِحِينَ ۞ أَشْهَدُ أَنْ لَا اِلٰهَ اِلَّا

اللّٰهُ ۞ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ

Anlamı:

Ey Peygamber, Allah'ın (c.c.) selamı, rahmeti ve bereketi sana olsun! Selam, bizim üzerimize ve Allah'ın (c.c.) bütün iyi kulları üzerine olsun. Şahitlik ederim ki Allah'tan (c.c.) başka ilah yoktur. Yine şahitlik ederim ki Hz. Muhammed (s.a.v.) O'nun kulu ve elçisidir.

5. Salli-Barik Duasını ve Anlamını Öğreniyorum

اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى مُحَمَّدٍ وَعَلٰى اٰلِ مُحَمَّدٍ ۝ كَمَا صَلَّيْتَ عَلٰى اِبْرَاهِيمَ وَعَلٰى
اٰلِ اِبْرَاهِيمَ ۝ اِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ

اَللّٰهُمَّ بَارِكْ عَلٰى مُحَمَّدٍ وَعَلٰى اٰلِ مُحَمَّدٍ ۝ كَمَا بَارَكْتَ عَلٰى اِبْرَاهِيمَ وَعَلٰى
اٰلِ اِبْرَاهِيمَ ۝ اِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ

Salli – Barik Dualarının Anlamı:

Allah'ım! Hazreti İbrahim'e ve ailesine hayır, rahmet ve bereket verdiğin gibi Hazreti Muhammed'e (s.a.v.) ve onun ailesine hayır, rahmet ve bereket ver. Şüphesiz sen her türlü övgüye layık olansın ve çok yücesin.

Allah'ım! Hz. İbrahim'i ve ailesini mübarek kıldığın gibi Hazreti Muhammed'i (s.a.v.) ve onun ailesini mübarek kıl. Şüphesiz sen her türlü övgüye layık olansın ve çok yücesin.

Salli – Barik dualarının ana fikirleri nedir, bulalım.

Namazların son oturuşunda da Peygamber'imize (s.a.v.) sevgimizi, bağlılığımızı ve saygımızı belirtmek için yaptığımız duaya **salavât** denir. Peygamber'imize (s.a.v.) salavât getirmek onu, aile bireylerini ve arkadaşlarını hatırlayarak selamlamaktır. Ayrıca Salavât dualarını okuyanlar, tüm Müslümanlara hayır, bereket, rahmet ve esenlik dilemiş olurlar. Peygamber'imizin (s.a.v.) isminin geçtiği yerlerde "Allahümme salli alâ seyyidinâ Muhammedin ve alâ âli seyyidinâ Muhammed" veya "Sallallâhu Aleyhi ve Sellem" demek güzel bir davranıştır. Yüce Allah (c.c.), Hz. Peygamber'e (s.a.v.) salavât getirilmesini ve ona saygı gösterilmesini istemiştir. Bu, Kur'an'da Ahzâb suresi 56. ayette: **"Allah ve melekleri, Peygamber'e çok salât getirirler. Ey müminler! Siz de ona salavât getirin. Tam bir teslimiyetle selam verin."** şeklinde buyrulmuştur.

6. Rabbena Duasını ve Anlamını Öğreniyorum

رَبَّنَا اٰتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْاٰخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ ۝ رَبَّنَا اغْفِرْ
لِي وَلِوَالِدَيَّ وَلِلْمُؤْمِنِينَ يَوْمَ يَقُومُ الْحِسَابُ

Anlamı:

Ey Rabb'imiz! (c.c.) Bize dünyada da iyilik ver; ahirette de iyilik ver. Ve bizi cehennemin azabından koru. Ey Rabb'imiz! (c.c.) Beni, annemi, babamı ve bütün mü'minleri hesap görüleceği günde bağışla.

Rabbena duasında, Yüce Allah'tan (c.c.) cehennem azabından bizleri koruması isteğinde bulunuruz. Peki, ahirette cehennem azabından korunmak için bu dünyada neler yapmalıyız?

7. İhlas Suresini ve Anlamını Öğreniyorum

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ

قُلْ هُوَ اللّٰهُ اَحَدٌۚ ﴿١﴾ اَللّٰهُ الصَّمَدُۚ ﴿٢﴾ لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْۙ ﴿٣﴾ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا
اَحَدٌ ﴿٤﴾

Anlamı:

Rahmân ve Rahîm olan Allah'ın adıyla.

1. (Ey Muhammed!) De ki: O Allah, birdir. 2. Allah, Samed'dir (Her şey ona muhtaçtır. O hiçbir şeye muhtaç değildir.). 3. Ne doğurmuş ve ne de bir başkası tarafından doğurulmuştur. 4. Hiçbir şey O'na denk değildir (O'nun eşi ve benzeri yoktur.).

İhlas suresinden faydalanarak Yüce Allah'ın kudretiyle ilgili kısa bir kompozisyon yazınız.

8. Kevser Suresini ve Anlamını Öğreniyorum

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ

اِنَّٓا اَعْطَيْنَاكَ الْكَوْثَرَۜ ﴿١﴾ فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَانْحَرْۜ ﴿٢﴾ اِنَّ شَانِئَكَ هُوَ الْاَبْتَرُ ﴿٣﴾

Anlamı:

Rahmân ve Rahîm olan Allah'ın adıyla.

1. Şüphesiz biz sana Kevser'i verdik. 2. O hâlde, Rabb'in için namaz kıl, kurban kes. 3. Doğrusu buğz eden, soyu kesik olanın ta kendisidir.

Yüce Allah'ın insanlara verdiği nimetler nelerdir? Arkadaşlarınızla tartışınız.

9. Fatiha Suresini ve Anlamını Öğreniyorum

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِ ﴿١﴾

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَم۪ينَۙ ﴿٢﴾ اَلرَّحْمٰنِ الرَّح۪يمِۙ ﴿٣﴾ مَالِكِ يَوْمِ الدّ۪ينِۜ ﴿٤﴾
اِيَّاكَ نَعْبُدُ وَاِيَّاكَ نَسْتَع۪ينُۜ ﴿٥﴾ اِهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَق۪يمَۙ ﴿٦﴾ صِرَاطَ الَّذ۪ينَ
اَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْۙ غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّٓالّ۪ينَ ﴿٧﴾

Anlamı:

1. Rahmân ve Rahîm olan Allah'ın (c.c.) adıyla. 2. Hamd (her türlü övgü) âlemlerin Rabb'i (c.c.) Allah'adır (c.c.). 3. O, Rahman ve Rahîmdir. 4. Din (hesap) gününün sahibidir. 5. (Rabb'imiz! (c.c.)) Ancak sana kulluk eder ve yalnız senden medet umarız. 6. Bizi doğru yola ilet. 7. Nimet verdiğin kimselerin yoluna. Gazaba uğrayanların ve sapıtanların yoluna değil.

Fatiha suresinin anlamını düşünüp ilkeler çıkaralım:

1. Her türlü durumda Allah'a (c.c.) sığınırız.

2. ....

3. ....

NELER ÖĞRENDİK?

Aşağıdaki sözcükleri bulmacadan bulup harflerini işaretleyiniz. İşaretlemediğiniz harfleri soldan sağa doğru sırasıyla alttaki kutucuklara yazınız. Şifreyi çözünüz.

DUA	SURE	AYET	İHLAS	SALLİ
BARİK	KURAN	EZBER	KEVSER	FATİHA
RABBENA	BAKARA	TAHİYYAT	SÜBHANEKE	

T	İ	S	U	F	S	A	L	L	İ
A	H	R	R	A	B	B	E	N	A
H	L	E	L	T	E	R	A	İ	V
İ	A	E	D	İ	U	A	Y	L	A
Y	S	U	B	H	A	N	E	K	E
Y	R	I	A	A	E	Z	T	E	Z
A	B	D	K	U	R	A	N	V	B
T	E	U	A	R	D	E	N	S	E
O	B	A	R	İ	K	K	U	E	R
Y	O	R	A	U	Z	S	U	R	E

Şifre

ÖZ DEĞERLENDİRME FORMU (2. ÜNİTE)

Aşağıdaki form, kendinizi değerlendirmeniz amacıyla düzenlenmiştir.

Size uygun olan bölümü işaretleyiniz. Varsa eksiklerinizi ve bunları gidermek için neler yaptığınızı formun altında verilen alana yazınız.

		Evet	Hayır
1	Arap alfabesinin harflerini tanırım.		
2	Arap alfabesinin harflerinin sözcük içindeki yazılış biçimlerini tanırım.		
3	Arap alfabesinin harflerini mahreçlerine uygun olarak telaffuz ederim.		
4	Harfleri harekelerine ve med durumlarına göre seslendirebilirim.		
5	Okunuşla ilgili bazı harf ve işaretlere dikkat ederek Kur'an okuyabilirim.		
6	Bakara suresini kurallarına uygun olarak okuyabilirim.		
7	Kur'an'ı ezberlemenin ve anlayarak okumanın önemini bilirim.		
8	Kur'an'ı ezberlemenin ilke ve yöntemlerini söyleyebilirim.		
9	Kur'an'dan ezberler yapmaya istekliyim.		
10	Sureleri usulüne uygun olarak ezberlerim.		
11	Ezberlediğim surelerin anlamlarını kavradım.		
12	Anlamını öğrendiğim surelerden mesaj ve ilkeler çıkarabilirim.		

Bu ünitedeki eksiklerim: ....
....
....

Eksiklerimi nasıl giderdim? ....
....
....

Aşağıdaki formu okuyunuz. Formu yönergeler doğrultusunda doldurunuz.

Aşağıdaki puanlardan size uygun olanı işaretleyiniz.			
	Çok iyi (5)	İyi (4 – 3)	Gelişmesi gerek (2 – 1)
Uzun ve kısa seslilerin doğru okunması			
Harekelere uygun okuma			
Şemsi ve kameri harfleri doğru okuma			
Mahreç harflerin mahreçlerini doğru çıkarma			
Cezim, şedde ve tenvin işaretlerini doğru seslendirme			
TOPLAM			

Kendinizi değerlendiriniz: ....

....

....

....

Aşağıdaki soruların cevaplarını yazınız.

1. Kur'an'ı hangi ortamlarda daha rahat okuyorsunuz? Neden?

....

....

2. Kur'an-ı Kerim'i;

a. Sınıfta okumanın olumlu yönleri nelerdir?

....

....

b. Evde okumanın olumlu yönleri nelerdir?

....

....

ÜNİTEMİZİ DEĞERLENDİRELİM

A. Aşağıdaki soruları cevaplayınız.

1. İnce okunan harfleri söyleyiniz.
2. Cezim, şedde ve tenvin ne demektir? Açıklayınız.
3. Kur'an-ı Kerim'i anlayarak okumak neden önemlidir? Açıklayınız.
4. Kevser suresinin anlamını söyleyiniz.

B. Aşağıdaki soruları okuyunuz. Doğru cevabın olduğu seçeneği işaretleyiniz.

1. Aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?

A. ح kalın harflerdendir.

B. ر bazen kalın, bazen ince okunur.

C. ا hiç okunmayan bir harftir.

D. ت Dil (diş / damak) bölgesinden çıkan harflerdendir.

2. Aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?

A. Bakara, Kur'an-ı Kerim'in en uzun suresidir.
B. Rabbena duaları, Kur'an-ı Kerim'de yer almaz.
C. İhlas suresi Allah'ın (c.c.) birliğini anlatır.
D. Kevser "çok nimet" anlamındadır.

C. Aşağıdaki ifadelerden doğru olanların kutusuna "D", yanlış olanların kutusuna "Y" yazınız.

☐ Şedde, bir harfi iki defa okutur.
☐ Med harfleri و ve ى dir.
☐ Kevser, Kur'an-ı Kerim'in son suresidir.
☐ Fatiha, Kur'an-ı Kerim'in ilk suresidir.

D.

Sureleri ve duaları ezberlemekte zorluk çekiyorum.

Murat'ın sureleri ve duaları daha kolay ezberlemesi için ona neler önerirsiniz?

SÖZLÜK

A

âciz : Bedenî, akli ya da mali açıdan yetersiz, bir şeye gücü yetmeyen.

ahenk : Uygunluk, uyum, düzen.

ahiret : Dünya hayatını takip eden hayatın adı.

Ahkâf : **1.** Arabistan'ın güneyinde Umman ve Mehre arasındaki kumluk bölgeye verilen isim. **2.** Kur'an-ı Kerim'in 46. suresi.

âsar : Uzatma (çekme) işareti.

ashab : **1.** Arkadaş, dost, veli. **2.** Hz. Peygamberin zamanında yaşamış, müslüman olarak Peygamber'i çok kısa bir süre olsa da görmüş, onun sohbetinde bulunmuş ve müslüman olarak ölmüş kimseler.

aşır : Bir cemaat içerisinde ve daha çok cemaatle kılınan namazlardan sonra Kur'an-ı Kerim'den sesli olarak okunan 10 ayet veya bu miktara yakın bir bölüm.

ayet : Surelerin içinde yer alan, başından ve sonundan özel işaretlerle ayrılan bir veya birkaç cümleden oluşan ilahî söz.

B

bağışlama : Affetme.

besmele : "Esirgeyen ve bağışlayan Allah'ın (c.c.) adı ile" anlamına gelen ve bir işe başlarken söylenen "Bismillahirrahmânirrahîm" sözünün adı, bismillah.

buğzetmek : Kin beslemek, nefret etmek.

C

Cebrail : Allah (c.c.) tarafından peygamberlere vahiy getirmekle görevlendirilen, dört büyük melekten biri.

cehennem : İnanılması gereken şeylere inanmayan ya da inandığı hâlde inanmayanların hayatını sürdüren ve günahı affedilmeyen insanların ahiret âleminde cezalandırılacakları yer.

celle celâluhu : Şanı yüce.

cennet : Günahsız, günahları affedilen ya da günahlarının cezasını cehennemde çekmiş olan müminlerin, içerisinde sonsuza dek kalacakları yer.

cezim : Harekesiz harfi gösteren işaret.

cüz : Kur'an'ın bölünmüş olduğu otuz parçadan her biri, Kur'an'ın yirmi sayfası.

D

delalet : **1.** Kılavuzluk **2.** İz, işaret.

din : Allahu Teala'nın (c.c.), insanları dünya ve ahirette rahat, huzur ve mutluluğa kavuşturmak için peygamberleri vasıtasıyla bildirdiği yol, emirler ve yasaklar.

dua : Çağrı, davet. Allah'a (c.c.) yalvarma, Allah'tan (c.c.) istekte bulunma.

E

ehl-i kitap : Peygamberimizden (s.a.v.) önce kendilerine ilahi kitap gönderilen Yahudi ve Hristiyanlar.

elhamdülillâh : "Allah'a (c.c.) hamd olsun, O'nu övüyor, verdiği nimetler sebebiyle O'na teşekkür ediyorum, hamd ve şükür sadece Allah'a (c.c.) mahsustur." anlamına gelen kıymetli söz.

Esmâ-i Hüsna : Allah'ın (c.c.) en güzel, en şerefli isimleri.

F

farz : İslam dininde, özür olmadıkça yapılması zorunlu, yapılmaması günah sayılan ibadet.

fem-i muhsin : Kur'an'ı doğru ve güzel okuyan mâhir (usta) okuyucu.

fonetik : Ses bilgisi, sese dayanan, sesle ilgili.

G

gaflet : Nefsin arzularına uyarak, Allahu Teala'yı (c.c.), emir ve yasaklarını unutma hâli.

gayb : Göz önünde olmayan, gizli olan, tam olarak bilinemeyen.

gazab : Yeryüzünde işlenmiş ve işlenecek olan her türlü zulüm ve haksızlığa karşı Allah'ın (c.c.) verdiği veya vereceği ilahi ceza.

H

hafız : Kur'an'ı bütünüyle ezbere bilen kimse.

hafî : Gizli, saklı.

hakiki : Gerçek.

Halas etmek : Kurtarmak.

Hâlık : Allahu Teala'nın (c.c.) güzel isimlerinden biridir. Her şeyi taktir ve tayin eden yaratan anlamındadır.

hat : Çizgi, sınır çizgisi, güzel yazı.

hatim : Kur'an'ın tamamını okuma.

hayâsızlık : Utanma duygusunun olmaması.

hayır : Dinin ve aklın beğendiği güzel ve faydalı gördüğü herşey.

helak : Yok oluş.

hesap günü : Dinen yükümlü insanların inançlarından ve dünyada yaptıkları iyilik ve kötülüklerden dolayı Allah tarafından ahirette hesaba çekilecekleri gün, ceza günü, ahiret günü.

heva : 1. Arzu, istek, meyletme 2. Kişinin, dinini dikkate almaksızın arzuladığı şeylere yönelmesi.

heves : İstek, eğilim, arzu, şevk, gelip geçici istek.

hidayet : Doğru yolu gösterme, doğru nokta, Allah'ın (c.c.) razı olduğu yolda bulunma.

hikmet : Dinde derin anlayış, derin bilgi, görüş, akıl, söz ve davranışta isabet.

hurafe : Dine sonradan girmiş akla dine uymayan yanlış işler veya sözler.

hüsran : Beklenilen şeyin elde edilememesi yüzünden duyulan acı.

İ

ibadet : Kulluk vazifelerini islamiyetin bildirdiği şekilde yerine getirmek, Allah'ın (c.c.) emir ve yasaklarına uymak.

ibtida : Başlamak, bir işe girişmek.

ifa : Bir işi yapma, yerine getirme.

ihlas : Halis, temiz etmek, temizlemek, dünya menfaatini düşünmeden bütün işlerini ve ibadetlerini yalnız Allah (c.c.) için yapmak.

ilah : Kendisine ibadet edilen, tapınılan varlık, mabut, tanrı.

inanç : Bir düşünceye gönülden bağlı bulunma, bir şeyin ya da kimsenin varlığına inanma.

insicam : Düzgünlük, tutarlılık, bağdaşım.

irade : Yüce Allah'ın (c.c.) sübuti sıfatlarındandır. Allahu Teala'nın (c.c.) birşey dilemesidir.

istikamet : Doğrultu.

isnad : Bir şeyi aslına, doğuş yerine dayandırmak, kesintisizlik hâli.

K

Kâinatın hâkimi : Kâinatın sahibi Allah (c.c.).

kasr : Harfleri uzatmadan kısa okumak.

kavim : İnsan topluluğu, halk, millet.

kemal : Bilgi ve erdem bakımından olgunluk, yetkinlik, erginlik, eksiksizlik.

kıraat ilmi : Kur'an-ı Kerim'in kelimelerinin doğru ve farklı okunuşlarıyla ilgilenen bilim dalı.

kıraat : Okuma; Kur'an'ı belli kural ve işaretlere göre okuma.

kıssa : Kur'an-ı Kerim'de anlatılan, geçmiş toplumlarla ilgili ibret ve öğüt veren hikâyeler.

kıyamet : Yüce Allah'ın (c.c.) emri ile İsrafil aleyhisselamın sûr denilen alete üflemesiyle dünyanın sonunun gelip bütün ölülerin dirilerek mahşerde toplanacağı gün.

kurra : Kur'an-ı Kerim'i sahih rivayetlere göre okuyan uzman okuyucu.

L

lâzımî : Kalıcı, devamlı olan.

lütuf : İyilik, ikram, nimet.

M

mabet : Tapınak; kulluğun ortaya konulduğu, topluca ibadet yapılan yer.

mahfaza : İçinde değerli eşyaların saklandığı kutu, kılıf.

mahreç : Çıkış yeri, harflerin çıkış yerleri.

mahzen : Yeraltı, bodrum.

mâlik : Sahip ve egemen olan, hükmeden.

materyal : Gereç; yazılı, sözlü, görüntülü, kaydedilmiş her türlü belge.

mazhar olmak : İyi bir şeye ermek, ulaşmak.

Melik : Allah'ın (c.c.) sıfatlarından biri; kâinatın sahibi ve yöneticisi.

merhamet : Acımak, esirgemek, korumak, bağışlamak, iyilik etmek, şefkat göstermek.

mesaj : Haber, bildiri.

muhatap : Kendisine söz söylenilen, kendisiyle konuşulan kimse.

mucize : Yüce Allah'ın (c.c.) izniyle, peygamberlerin gösterdikleri olağanüstü durum, benzersiz olay.

meknun : Gizli, saklı.

muhkem : Sağlam kılınmış, tahkim edilmiş. İçinde hüküm bulunan, manası açık olan ayet.

mukabele : Toplu yerlerde yüksek sesle hatim okunurken Kur'an okumasını bilenlerin gözleriyle Kur'an'ı takip etmesi, bilmeyenlerin dinlemesi, karşılık.

mukabelede bulunmak : Karşılık vermek.

mushaf : Kur'an-ı Kerim'in iki kapak arasına alınmış hâline verilen ad.

musibet : Ansızın gelen felaket, sıkıntı veren şey.

muttasıl : Bitişik, ayrı olmayan.

mühlet : Vade, belirli süre.

münezzeh : Kusur, eksiklik ve muhtaçlıktan uzak. Allahu Teala'nın (c.c.) noksan sıfatlardan uzak olduğunu bildirmek için kullanılan tabir.

müzakere : Bir konuyla ilgili fikir alışverişinde bulunma, oylaşma.

N

nakşetmek : Kalıcı ve etkili olmasını sağlamak, işlemek.

nâmütenahi : Sonsuz, ucu bucağı olmayan.

nebi : Yeni bir din getirmeyen, daha önce gönderilmiş olan bir Resulün dinine davet eden, çağıran peygamber.

nefer : Tek adam, kişi, şahıs.

Nezdinde : Katında, yanında.

nefs : **1.** Kişi, zat, varlığın kendisi. **2.** Arzu, istek, tutku.

nimet : Yüce Allah'ın (c.c.) kullarına bahşettiği iyilik, mutluluk, bağış, ihsan, hayırlı mal, servet, varlık, yiyecek, içecek gibi şeylerin tümü.

noksan : Azlık, tam olmayış, eksiklik.

Ö

öğüt : Bir kimseye yapması veya yapmaması gereken şeyler için söylenen söz, nasihat.

R

Rab : Terbiye eden, yetiştiren, yöneten, bir şeyin sahibi, nimet veren, ihtiyaçları gideren seçkin kişi; Allah'ın (c.c.) isimlerinden biri.

Rahîm : Çok koruyan, acıyan, merhamet eden anlamındaki Allahu Teala'nın (c.c.) güzel isimlerinden biri.

Rahmân : Herkese, her canlıya merhamet eden Allah (c.c.).

rahmet : Acımak, esirgemek, korumak, iyilik etmek.

râvi : Rivayet eden, işittiği haberleri ve sözleri başkalarına aktaran, hadisle ilgili haberleri anlatan.

S

sahabe : **1.** Arkadaş, dost, veli. **2.** Hz. Peygamberin zamanında yaşamış, müslüman olarak Peygamber'i çok kısa bir süre olsa da görmüş, onun sohbetinde bulunmuş ve müslüman olarak ölmüş kimseler.

salavat : Hz. Muhammed (s.a.v.)'e saygı bildirmek için okunan dua.

sebat : Sözde durma, ahde vefa etme.

sefa : Üzüntü ve kederden uzak olmak, gönül rahatlığı.

sekine : Kalp huzuru**,** gönül rahatlığı.

sevap : Hayırlı bir davranış karşısında Allah (c.c.) tarafından verilecek ödül.

sinsi : Gizli, kurnazca, alttan alta iş gören.

sure : Kur'an'ın yüz on dört bölümünden her biri.

sünnet : **1.** Yol, adet, gidişat, huy, karakter, mizaç, hal, tavır, davranış. **2.** Hz. Peygamber'in söz, fiil ve onamalarını içeren örnek davranışlar.

şefaat : Birinden başkası adına ricada bulunma, aracı olma, kusurlarının bağışlanmasını dileme; iyi bir işe aracılık etme, kötü işlerden sakındırma.

şehadet : Tanıklık, şahitlik etmek.

şer : Kötülük, fenalık, dinin ve aklın zararlı gördüğü şey.

şeytan : Hz. Âdem'e saygıda bulunmadığı için cennetten kovulan, insanları Allah'ın (c.c.) emirlerine karşı kışkırtan, kötülüğe yönelten cin, İblis.

şükür : Bir şeyin karşılığını vermek, yapılan iyiliği dile getirmek ve sahibini övmek; iyiliğin kıymetini bilmek, iyilik edene teşekkür etmek, verilen nimetleri yerli yerinde kullanmak, nimetleri veren Allahu Teala'yı (c.c.) unutmamak.

T

tabii : Doğal.

takdis : Kutsama.

tamah : Açgözlülük.

tefekkür : Allah'ın (c.c.) ayetleri, yarattığı tüm varlıklar ve onun tarafından meydana getirilen olaylar üzerinde düşünme, ibret alma.

tefsir : Kur’an-ı Kerim’in ayetlerinin anlamlarını açıklamaya, hükümlerini ve bu hükümlerin dayandığı gerekçeleri açığa çıkarmaya ve ayetleri belirli bir yöntem çerçevesinde yorumlamaya yarayan ilim dalı.

tesbih : Övme, Allah’ı (c.c.) zatında, sıfatlarında, fiillerinde ve isimlerinde her türlü eksiklikten uzak tutma.

teorik : Kuramsal.

tertil : Ağır ağır, tane tane okuma; Kur’an’ı, ayetleri üzerinde düşünerek okuma.

tesbih etmek : “Sübhanallah” sözünü söylemek, Allah’ı (c.c.) her türlü eksik ve yanlış anlayıştan uzak tutmak, kutsamak.

tevhid : Allahu Teala’nın (c.c.) tek olduğuna inanmak, O’na kimseyi ortak etmemek, Allah’tan (c.c.) başka ibadete layık ilah olmadığını inanarak söylemek.

tilavet : Kur’an’ı güzel ve sesli olarak usulünce okuma.

tövbe : Haram, günah işledikten sonra pişman olup Allah’tan (c.c.) korkup bir daha yapmamaya karar vermek, günahı terk etmek.

Ü

ümmet : Din ve inanç birliği temelinde bir araya gelen ve aynı peygambere bağlanan insanlar topluluğu, bir din üzerinde birleşen millet.

V

vahiy kâtipleri : Kur’an’ın indiği dönemde Hz. Peygamber’in (s.a.v.) emriyle ayetleri yazan sahabeler.

vahiy : Allah’ın (c.c.) buyruk, yasak ve öğütlerini insanlara ulaştırmak üzere peygamberlerine özel bir yolla iletmesi.

vakar : Ağırbaşlılık, heybet, ciddiyet, onur, haysiyet, izzet ve şeref.

vakf : Durmak, durdurmak.

vasiyet : Bir kimsenin ölümünden sonra yapılmasını istediği şey.

vebal : Sonunda ceza, şiddet ve azap olan fiil, davranış.

vecd : Bir kimsenin Allahu Teala’yı (c.c.) çokça zikretmesi sebebiyle manevi olarak ruhunun coşku ve heyecanla dolması.

vefa : Dostluk, sevgide içtenlik ve devamlılık, kararlılık, sözünde durma, sözünü yerine getirme.

vesvese : Kuruntu, yanlış ve yersiz düşünce, evham, şüphe.

Z

zebani : Cehennemde görevli melek.

zikretmek : Gafleti gidermek için her işte Allah’ı (c.c.) hatırlamak, anmak.

ziyan : Zarar.

zulüm : Baskı, şiddet, eziyet, işkence, haksızlık etme, haddi aşma.

KAYNAKÇA

Ahmed b. Hanbel, *Müsned*, Çağrı Yayınları, İstanbul, 1982.

Albayrak, Halis, *Tefsir Usûlü*, İstanbul, 1998.

Altıkulaç, Tayyar, *Tecvîdu'l-Kur'an*, DİB, Ankara, 1981.

Bilmen, Ömer Nasuhi, *Kur'an-ı Kerim ve Türkçe Meali*, İpek Yayınları, İstanbul, 2001.

Buharî, *el-Camiu's-Sahih*, Çağrı Yayınları, İstanbul, 1992.

Cerrahoğlu, İsmail, *Tefsir Usûlü*, TDV Yayınları, Ankara, 1991,

Çelik, Ahmet-Biçer, vd., *Kur'an'ı Anlamaya Giriş*, Eksen Yayınları, Konya, 2008.

Çetin, Abdurrahman, *Kur'an Okuma Esasları*, Emin Yayınları, Bursa, 2007.

Çiftkaya, Murat, *Rahmet Öyküleri*, Timaş Yayınevi, İstanbul 2003

Dârimi, *Sünen*, Beyrut, 1992.

Darekutni, *Sünen Tercümesi*, Çev:Hüseyin Yıldız, Hasan Yıldız, Zekeriya Yıldız, Ocak Yayınları, c. 2, s. 78, İstanbul, 2015.

Dereli, Muhammet Vehbi, *Kur'an Muhtevası ve Yorumu*, Fecr Yayınları, Ankara, 2011.

Ebu Davud, *Sünen*, Çağrı Yayınları, İstanbul-Tunus, 1992.

Ersoy, M. Akif, *Safahat*, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Ankara, 1986.

Ez Zebidî, *Tecrid Tercemesi*, Çev:Ahmet Naim, c.9, Türk Tarih Kurumu, 1957.

Fazlur Rahman, *Ana Konularıyla Kur'an*, Fecr Yayınları, Ankara 1993.

İbn Mace, *Sünen*, Çağrı Yayınları, İstanbul-Tunus, 1992.

İmam Mâlik, *Muvatta Tercümesi*, Çev:Abdülvehhab Öztürk, Kahraman Yayınları, İstanbul, 2013.

İmam Suyutî, *el – Cami'us – Sağir* (1.cilt), Serhat Kitabevi, İstanbul, 2013.

Karaçam, İsmail, *Kur'an-ı Kerim'in Okunma Kaideleri ve Faziletleri*, İFAV Yayınları, İstanbul, 1984.

Karagöz, İsmail, Karaman, Firkret, Paçacı, İbrahim, Canbulat, Mehmet, Gelişgen, Ahmet, Ural, İbrahim, Dinî Kavramlar Sözlüğü, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, Ankara, 2015.

Karakılıç, Celaleddin, *Tecvid İlmi Kur'an-ı Kerim Okuma Kaideleri*, Ankara, 1977.

Karaman, Hayrettin, Özek, Ali, Dönmez, İbrahim Kâfi, Çağrıcı, Mustafa, Gümüş, Sadrettin, Turgut, Ali, Kur'an-ı Kerim ve Açıklamalı Meali, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara, 2000.

Kerime, Ebu Zeyd, *Ahkâmü't-Tecvîd*, Dâru'l-İman, İskenderiye, 1998.

Kısakürek, Necip Fazıl, *Çile*, Büyük Doğu Yayınevi, İstanbul, 2013.

Köksal, M. Âsım, *Peygamberler Tarihi*, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara, 2002.

Kutub, Seyyid, es-Sahhar, Abdülhamid Cûd, *Kur'an-ı Kerim'den Çocuklara Dinî Hikâyeler*, Kahraman Yayınları, İstanbul, 1996.

Müslim, *el-Câmi'u's-Sahîh*, Çağrı Yay., İstanbul-Tunus, 1992.

Salman, Faruk-Yılmaz, Nazif-Morgül, Nihat, *Tecvîdli Kur'an-ı Kerim Elif-Bâ'sı*, Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara, 2005.

Sarı, Mehmet Ali, *Kur'an Dersleri*, Damla Yayınları, İstanbul, 1977.

Sarı, Mehmet Ali, *Kur'an-ı Kerim'i Güzel Okuma Tekniği ve Kuralları*, Numune Matbaacılık, İstanbul, 1993.

Sarı, Mehmet Ali, *Kur'an-ı Kerim'i Güzel Okuma Tekniği ve Kuralları*, Marmara Üniversitesi Vakfı Yayınları, İstanbul, 2011.

Serinsu, Ahmet Nedim, Sürmeli, Mehmet, Alkan, Arif, Akyürek, Ömer, Deliser, Bilal, Baştürk, Ayhan, Çınar, Ali, Mavili, Yusuf, Dinî Terimler Sözlüğü, MEB Yayınları, Ankara, 2009.

et-Taberî, Ebu Cafer Muhammed Bin Cerir, *Tarih-i Taberî*, çev: M. Faruk Gür Tunca, Sağlam Yayınları, İstanbul, 2007.

Tirmizî, *Sünen*, Çağrı Yayınları, İstanbul-Tunus, 1992.

Türkçe Sözlük, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 2005.

Ünlü, Demirhan-Aydoğan, İlyas, *Tecvid Bilgisi ve Kur'an-ı Kerim'in Kıraatı,* MEB Yayınları, Ankara, 1985.

Ünlü, Demirhan, *Kur'an-ı Kerim'in Tecvidi*, MEB Yayınları, Ankara, 1976.

Ünlü, Demirhan, *Kur'an-ı Kerim'in Tecvidi*, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara, 2005.

Yazım Kılavuzu, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 2012.

Yazır, M. Hamdi, *Hak Dini Kuran Dili* (Sadeleştirilmiş Baskı), Azim Dağıtım, İstanbul, tsz.

Zerkânî, M. Abdülazim, *Menâhilü'l-İrfan fî Ulûmi'l-Kur'an*, Mektebe-i Tevfîkiyye, Kahire, ts.

http://dua.diyanet.gov.tr/DuaMetinleri.aspx. Erişim tarihi:21.01.2015.

GÖRSEL KAYNAKÇASI

https://www.shutterstock.com

Kitapta yer alan görseller yayınevi arşivimize aittir.

Fotoğraflar telif hakları ödenerek satın alınmıştır.